

ศาสตร์แห่งภาษา

เอกสารวิชาการ

SCIENCE OF LANGUAGE

Papers

ฉบับที่ ๑

มกราคม ๒๕๒๓

บทความแปล

121
228
1.1 1.1

ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department of Linguistics, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

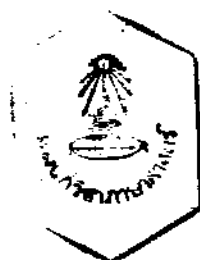
12-5, p/31
ท ๒๒๘
ค. ๑ ค. ๑

ศาสตราจารย์

เอกสารวิชาการ

SCIENCE OF LANGUAGE

Papers

ฉบับที่ ๑

มกราคม ๒๕๒๓

บทความแปล

บรรณาธิการ

อมรา ประดิษฐ์รัฐดิษฐ์

ชลิดา รินทร์พรหม

ผู้ออกแบบปก

ทินวัฒน์ นาคชุ่ม

ติดต่อสั่งซื้อ

นายทินวัฒน์ นาคชุ่ม

ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โทร. ๒๕๑๔๖๐

คำนำ

วิชาภาษาศาสตร์เป็นศาสตร์หรือความรู้เกี่ยวกับภาษา คือเป็นความรู้ที่ว้
ด้วยทฤษฎีและระเบียบวิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์วิจัยภาษาเพื่อจะไ้รู้ลักษณะธรรม-
ชาติของภาษา ทั้งที่เป็นลักษณะสากล ลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษา รวมทั้งลักษณะการ
เปลี่ยนแปลงของภาษา อันจะทำให้เราสามารถศึกษาประวัติความเป็นมาของภาษา
ต่าง ๆ ได้ เมื่อเปรียบเทียบกับสาขาวิชาอื่นแล้วจะเห็นว่า วิชานี้ค่อนข้างใหม่ คำราที่
มีอยู่เกือบทั้งหมดล้วนแต่เป็นคำราที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ คำราที่เขียนเป็นภาษาไทย
ยังมีน้อยมาก ด้วยเหตุนี ภาควิชาภาษาศาสตร์จึงเห็นความจำเป็นที่จะจัดพิมพ์เอกสาร
วิชาการนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นเอกสารประกอบการเรียนของนิสิต ทั้งระดับปริญญาตรีและ
โท ในสาขาวิชาภาษาศาสตร์ และสาขาวิชาภาษาต่าง ๆ
2. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ในสาขาวิชาภาษาศาสตร์
3. เพื่อสนับสนุนให้อาจารย์ และนิสิต ได้มีโอกาสเสนอผลงานทางวิชา
การที่จัดพิมพ์ให้อ้างอิงได้

ภาควิชาภาษาศาสตร์ขอถือโอกาสนี้ขอบคุณมูลนิธิฟอร์ด ซึ่งได้อนุญาตให้ใช้
เงินที่เหลือจากการพิมพ์หนังสือ Comparative Tai Linguistics เพื่อเป็นเกียรติ
แก่ ศาสตราจารย์ พิง กวย ดี เป็นทุนในการจัดพิมพ์เอกสารนี้

วิจินต์ ภาณุพงศ์
หัวหน้าภาควิชาภาษาศาสตร์

มกราคม 2523

สารบัญ

จากวากยสัมพันธ์และอรรถ-วากยสัมพันธ์

ถึง สถานการณ์การใช้ภาษา	อังกาบ นาคกรกฎ	1
การบันทึกข้อมูลภาษาถิ่น	ธีระพันธ์ ล.ทองคำ	11
ความหมายกับการใช้ภาษา	ปราณี กุลละวณิช	18
กฎต่างระดับในระบบเสียงปริวรรต	อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์	31
การแตกตัวของภาษา	ชลิดา วันทรัพย์พรหม	41
ภาษาศาสตร์กับครูสอนภาษา	สุภาพร ลักษณีนาวิน	56
การจัดโครงสร้างของภาษา		
เรื่องหนึ่ง - ระบบเสียง	วิจิรัตน์ ภาณุพงศ์	71
การเล่นภาษาในปรับทวัฒนธรรม	อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์	93

จากวาทกรรมสัมพันธ์และอรรถ-วาทกรรมสัมพันธ์ ถึง สถานการณ์การใช้ภาษา

๑. ความเป็นมาของแนวความคิดการศึกษาสถานการณ์การใช้ภาษา

ไม่เป็นการง่ายที่จะระบุว่าการศึกษานักภาษาศาสตร์เชิงสังคมเริ่มต้นเมื่อใด เราอาจเห็นด้วยกับฮัลลiday (Halliday 1973) ที่ว่า "ความสนใจของนักภาษาศาสตร์มักจะโยงไปถึงการศึกษาภาษาในฐานะที่เป็นพฤติกรรมทางสังคมด้วย" โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเรานึกถึงนักภาษาศาสตร์ เช่น เอฟ อาร์ เฟิร์ธ (F.R. Firth) ซึ่งเป็นผู้บัญญัติ "ภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา" (Sociological Linguistics) ขึ้นในปี ค.ศ. 1935 และนักภาษาศาสตร์ เค แอล ไพค์ (K.L. Pike 1954-1960) ซึ่งงานชิ้นสำคัญของเขา คือ "ภาษาที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมของโครงสร้างทางพฤติกรรมของมนุษย์"

เป็นที่ยอมรับกันว่า มีการหันเหความสนใจที่เห็นได้ชัดแจ้งจากการศึกษาและวิจัยทางภาษาศาสตร์ด้านระบบเสียง และระบบคำไปยังการศึกษาวาทกรรมสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ผู้ที่สนใจศึกษาภาษาที่ใช้ในบริบทสังคม มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน่าทึ่ง

ในขณะทำงานของ เฟิร์ธ และ ไพค์ ออกมาสู่วงการภาษาศาสตร์ นักภาษาศาสตร์ที่รู้จักกันในนามของนักภาษาศาสตร์โครงสร้างยังคงสนใจการศึกษาระบบเสียงและระบบคำอยู่ จนกระทั่งเมื่อ ชอมสกี (Chomsky) พัฒนาทฤษฎีวิเคราะห์ภาษาที่เรียกว่า "ไวยากรณ์ปริวรรต" ขึ้น (1957) จึงมีผู้สนใจปัญหาการวิเคราะห์วาทกรรมสัมพันธ์และอรรถศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนักภาษาศาสตร์ที่มีชื่อว่า นักอรรถศาสตร์ปริวรรต (generative semanticists) * นักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้เพ่งความสนใจของตนไปยังการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานทางอรรถศาสตร์ที่เป็นฐานรับ

ของโครงสร้างผิวของวากยสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดซึ่งมีต่อกันและกันระหว่างวากยสัมพันธ์กับบรรณศาสตร์ ที่นักภาษาศาสตร์ชี้ให้เห็นนี้เป็นผลทำให้เกิดหัวข้อใหม่ในแวดวงภาษาศาสตร์ที่เรียกว่า บรรณ-วากยสัมพันธ์ (Semantax)

เป็นเวลานานไม่น้อยทีเดียวที่นักภาษาศาสตร์เชิงสังคม นักมานุษยวิทยา และนักจิตวิทยาเชิงสังคม ให้ความสนใจกับภาษาพูด (speech) และภาษาในฐานะที่เป็นตัวชี้แนะ (indicator) บ่งให้เห็นถึง องค์ประกอบทางสังคม และ/หรือ ทางจิตวิทยา อย่างไรก็ตาม เมื่อประมาณ 20 ปี ที่แล้วมานักภาษาศาสตร์ที่เข้าใจ และประจักษ์แจ้งว่าการแยกคำพูด (utterances) ออกจากการวิเคราะห์โดยเด็ดขาดนั้นทำให้การวิเคราะห์นั้นไม่สมบูรณ์ ดังนั้นการศึกษาคำพูดควรมุ่งพิจารณาถึงบริบทที่คำพูดนั้น ๆ เกิดขึ้นด้วย

มีไม่น้อยครั้งที่เราสันนิษฐานของผู้พูด (presupposition) ที่ผู้พูดคิดไว้ในใจก่อนจะเอ่ยคำพูดออกมานั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเข้าใจความหมายที่ผู้พูดต้องการจะสื่อสาร ข้อสันนิษฐานของผู้พูดนี้ส่วนหนึ่งมาจาก ความเชื่อ ทศนคติ และการให้คุณค่าตัวผู้พูดเอง ตลอดจนบทบาททางสังคมของผู้ฟังด้วย

บุคคลที่ผู้พูด ๆ ด้วย มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะคำที่ตอบคำพูดจะระบุว่า ความตั้งใจที่จะสื่อสารของผู้พูดนั้นสำเร็จดังประสงค์หรือไม่ หรือมิฉะนั้นผู้พูดอาจไร้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ฟังปิดไป สถานที่ และเวลาที่ผู้พูดกล่าวคำพูดนั้น ๆ ออกมา ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน อาทิเช่น คำพูดหนึ่งที่สนามเทศนิสจะถูกกาลเทศะ แต่คำพูดในโบสถ์อาจไม่เหมาะสม และถนัดคำพูดเดียวกันนี้ไปใช้พูดในระหว่างพิธีศาสนาในโบสถ์ ก็อาจจะผิดกาลเทศะทำความเสียหายมาสู่ผู้พูดก็เป็นได้

ผู้พูด ผู้ฟัง เวลา และสถานที่ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการวิเคราะห์สถานการณ์การใช้ภาษา (speech situations)

หลังจากทำการสำรวจความสนใจที่เห็นเด่นชัดในเรื่องของลักษณะของสถานการณ์การใช้ภาษาแล้ว เราอาจแยกแนวความคิดออกได้เป็น 3 แนวด้วยกัน ซึ่งแต่ละแนว

นั้น แตกต่างกันไปตามแหล่งกำเนิด หรือที่มาของแนวความคิดนั้น ๆ ดังนี้

(ก) แนวความคิดในการศึกษาองค์ประกอบของสถานการณ์การใช้ภาษาโดยนัก
อรรถศาสตร์ปริวรรต (generative semanticists) และนักภาษาศาสตร์อื่น ๆ
ที่มีความคิดเห็นเช่นเดียวกัน ในการศึกษาความหมายก่อนศึกษาเรื่องอื่น (semantics-
prior)

(ข) แนวความคิดในการศึกษาภาษาตามความคิดของนักปรัชญาแนวปฏิบัติ
(the Pragmatic Approach) ของ ดี เพอร์ วุนเคอลิค (Dieter Wunderlich)
และคนอื่น ๆ ในประเทศเยอรมัน

(ค) แนวความคิดทางการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
(communicative competence) ของนักมานุษยวิทยาอเมริกัน ชื่อ เดล ฮายม์ส
(Del Hymes) และนักภาษาศาสตร์อื่น ๆ ที่นิยมและดำเนินรอยตามความคิดนี้

ถ้าพิจารณาแนวความคิดสองแนวแรก จะเห็นว่ามีส่วนเกี่ยวพันทางปรัชญา และภาษา-
ศาสตร์ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน แต่แนวความคิดที่สามนั้นมีรากฐานมาจากการศึกษา
ชาติพันธุ์มนุษย์ (Ethnology) ซึ่งพัฒนาขึ้นมาด้วยตัวของตัวเอง

เป็นการสมควรที่จะกล่าวไว้ในที่นี้ว่า ชื่อวิชาการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้นอาจ
ทำให้เข้าใจผิดได้เพราะเป็นชื่อที่เฉพาะเกินไป การแบ่งแนวความคิดหรือขอบเขตการต่าง ๆ
เหล่านี้ ควรเป็นเพียงแต่การกระทำอย่างคร่าว ๆ เท่านั้น นักอรรถศาสตร์และนักภาษา-
ศาสตร์เชิงสังคม หลายต่อหลายคนสนใจปัญหาของสถานการณ์การใช้ภาษาได้ความคิดและ
แรงจูงใจจากแนวความคิดทั้งสามรวมกัน

2. แนวความคิดในการศึกษาสถานการณ์การใช้ภาษา

2.1 ออสตินและเซิร์ล

ทั้งนักอรรถศาสตร์ปริวรรตและนักภาษาศาสตร์ตามแนวปฏิบัติได้รับอิทธิพล
จากงานเขียนของนักปรัชญา 2 ท่าน คือ เจ แอล ออสติน (J.L. Austin) และ เจ

อาร์ เชิร์ล (J.R. Searle)

ออสติน (1962) อภิปรายว่า เมื่อใดที่เราเปล่งคำพูดออกมาไม่ว่าจะมีความหมายอย่างใดก็ตาม เรากำลังแสดง "อาการกริยากระทำที่แสดงความตั้งใจ" เช่น การถาม การยืนยัน การคัดค้าน การประกาศ การให้คำตัดสิน หรือ การแสดงความตั้งใจ เป็นต้น เชิร์ลได้พัฒนาความคิดเรื่องนี้ และได้อธิบายคำพูดที่แสดงอาการกระทำลักษณะต่าง ๆ ไว้ทั้งหมดในแผนภูมิ (เช่น การขอร้อง การกล่าวแสดงความคิด การถาม เป็นต้น)

เชิร์ลได้อภิปรายถึงตัวชี้้นำการแสดงความตั้งใจของการพูด (illocutionary force indicator) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า "ความตั้งใจของคำพูดนั้นคืออะไร นั่นคือ ผู้พูดกำลังทำอะไรจากคำพูดที่ตนกำลังกล่าวอยู่ ถ้าวีธีทางไวยากรณ์ในภาษาอังกฤษที่แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้พูดนั้นได้แก่ การแสดงตำแหน่งของคำ การออกเสียงหนักเบา การใช้เสียงขึ้นลง เครื่องหมายวรรคตอน มาลา และที่เรียกกันว่ากริยากระทำ (performative verbs ตัวอย่างเช่น I apologize, I warn, I state, I promise) ซึ่งจะนำมาใช้ในกรณีที่มีสภาพการณ์ที่คาดคะเนไว้ได้กระทำเสร็จสิ้นไปแล้ว ดังตัวอย่างเช่น

กฎที่ 4 (กฎการแสดงความจริงใจต่อการกระทำ)

"Pr (สัญญา) จะถูกนำมาใช้เฉพาะเมื่อ S (ผู้พูด) ตั้งใจจริงที่จะกระทำ A-----"

กฎที่ 5 (กฎแสดงความตั้งใจของผู้พูด)

"การใช้ Pr (สัญญา) ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามข้อผูกพันที่จะต้องทำ A-----"

2.2 นักอรรถศาสตร์ปริวรรต

ในที่นี้จะกล่าวถึงงานของนักอรรถศาสตร์ปริวรรตอย่างละเอียด แต่

ถ้าพิจารณางานเขียนจำนวนไม่น้อยของนักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้ จะเห็นได้ว่านักภาษาศาสตร์-
ปริวรรตใช้ความคิดเรื่อง ทัศนคติของผู้พูด (อยู่ในรูปแบบของข้อสันนิษฐานของผู้พูด) เวลา
(อยู่ในรูปแบบของการใช้คำบอกเวลา) และความสัมพันธ์ของผู้พูด ผู้ฟัง (หลักการสนทนา
- conversational postulates) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการวิเคราะห์ภาษาซึ่ง
ขอยกตัวอย่างประกอบดังนี้

2.2.1 ความจริงที่กระตุ้นให้นักภาษาศาสตร์ปริวรรตสนใจอยู่ชั่วระยะ
เวลาหนึ่ง คือ ปัญหาของการตั้งข้อสันนิษฐาน (presupposition) คือ การที่ผู้พูด
สันนิษฐานหรือคาดการณ์บางอย่างเกี่ยวกับตัวผู้ฟัง หรือ สถานการณ์การใช้ภาษาบางประการ
เช่น

The major is a Republican and the used
car dealer is honest too.

ในที่นี้ข้อสันนิษฐาน คือ

(x) (g (x) > f(x)) - all Republicans are
honest.

อาร์ เลคอฟ (R. Lakoff 1971) ได้อธิบายประโยคข้างล่างนี้

John is a Republican but you can trust Bill. ว่า

"การที่ประโยคนี้เป็นที่ยอมรับ ไม่ใช่เป็นเพราะคุณลักษณะประจำตัวของ
พวกนิยมลัทธิรีพับลิกัน* ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของอคติส่วนตัวของผู้พูดเอง"

2.2.2 แมกคอลลีย์ (McCawley 1971) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้าน

เวลาของคำพูดในเรื่องของ "กาล และ เวลา ในภาษา" โดยเขาพูดถึงช่วงของเวลา
และยกตัวอย่างประโยค "My mother has changed my diapers many times."
ว่าจะเป็นประโยคที่ถูกกล่าวถึงจนล้าเกินวัยอายุ 2 ขวบ ซึ่งเคยใช้ผ้าอ้อมเป็นผู้พูด แต่
ไม่ใช่พูดโดยผู้ที่เลิกใช้ผ้าอ้อมมา 30 ปี แล้ว ทั้งนี้ เพราะปัจจุบันสมมุติฐานกาลในภาษา-
อังกฤษนั้นใช้เมื่อระยะเวลานั้นโยงถึงปัจจุบันกาล

* แต่เป็นเพราะความรู้สึกของผู้ที่มีต่อพวกนิยมลัทธิรีพับลิกัน

2.2.3 คิค (Dik 1975) ได้เสนอแนะความคิดเรื่องการตั้งใจของ
ผู้พูดในเรื่องที่จะพูด โดยเขาอธิบายถึงความแตกต่างระหว่าง วิเศษณ์ขยายประโยค กับ
อาการกริยาวิเศษณ์ ดังเช่น การใช้วิเศษณ์ wisely ในประโยคข้างล่างนี้

John didn't answer the question wisely. (กริยาวิเศษณ์)

Wisely, John didn't answer the question. (วิเศษณ์ขยายประโยค)

ในประโยคที่สองนั้น วิเศษณ์ขยายประโยคแสดงว่าผู้พูดตัดสินใจแล้วว่า มีสิ่งที่มาบังคับให้
ประชาชนเลือกที่จะ(ไม่)ทำอะไรสิ่งหนึ่งลงไป ส่วนประโยคที่หนึ่ง ประชาชนทำอะไรสิ่งหนึ่งโค
ลงไปด้วยอาการกริยานั้น ๆ

๑๔ แพลท (J. Platt 1973) อภิปรายเรื่อง วิเศษณ์ขยายประโยค
และได้ยกปัญหาว่า ประโยคข้างล่างนี้ "ใครเป็นผู้กล่าวหา"

Allegedly, Joe embezzled the funds.

ความหมายของประโยคจะเห็นว่า ผู้ที่กล่าวหานั้น ไม่ใช่ทั้ง ผู้พูด ผู้ฟัง หรือ โจ
คำ 'allegedly' (ที่ถูกกล่าวหา) ที่นำมาใช้เป็นวิเศษณ์ขยายประโยคนี้ก็เมื่อผู้พูดไม่
ต้องการรับผิดชอบต่อข้ออ้างที่เขากล่าว

2.2.4 จากบทความเรื่อง "หลักการสนทนา" (Conversational
Postulates) กอร์ดอนและเลคอฟ (Gordon and Lakoff 1971) พยายามที่จะร่าง
หลักการการสนทนา เพื่อจะได้อ้างอิงโครงที่จะนำหลักการของการสนทนาเข้าไปรวมอยู่
ในทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริวรรต ปัญหาเรื่องนี้ทำให้การศึกษาคำพูดมีขอบเขตกว้างขวางไป
กว่าการพิจารณาแต่เพียงความหมายตรงของคำพูดนั้น ๆ กอร์ดอนและเลคอฟกล่าวว่า ถ้า
ให้ปริบทมาหนึ่งปริบท เช่น คอม (ปริบท) คือ นายพูดกับลูกน้อง และให้หลักการของ
การสนทนาหลัก เช่น "ที่นี้หนาวจัง" (ซึ่งมีความหมายเบื้องต้นหรือความหมาย
ตรง) ที่จริงเงื่อนไขเป็นนัยของคำพูดนี้ คือ "เปิดหน้าต่าง" (ความหมายที่ต้องการสื่อหรือ
ความหมายแฝงของการสนทนา) ในที่นี้เราสันนิษฐานได้ว่า ผู้พูดต้องการให้อากาศอุ่นจาก

ภายนอกเข้ามาในห้อง

2.3 ภาษาศาสตร์ตามแนวปฏิบัติ (Pragmalinguistics)

ในปี 1970 คือเทอร์ วุนเคอติค ได้พิมพ์บทความในนิตยสารเยอรมันชื่อ *Deutschunterricht* เรื่อง บทบาทของปรัชญาแนวปฏิบัติในการศึกษาภาษาศาสตร์ เขาได้อภิปรายถึงลักษณะสำคัญ 3 ประการ สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาคำพูดที่ใช้ในการสื่อสารของมนุษย์ ซึ่งได้แก่

1. ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ (the syntactic aspect)
2. ลักษณะทางอรรถศาสตร์ (the semantic aspect)
3. ลักษณะทางแนวปฏิบัติ (the pragmatic aspect)

ซึ่งเห็นได้จากความสัมพันธ์ของบุคคลที่ใช้คำพูด และบริบททางสถานการณ์การใช้ภาษาและบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

ในบทความเรื่อง "วชิปฏิบัติ" (1970) 'Sprechakte' หรือ 'Speech Acts' วุนเคอติค มีความเห็นว่างานเขียนของนักปรัชญา เช่น ชาร์ลส์ แซนเดอร์ เพียร์ส (Charles Sanders Peirce) และนักจิตวิทยาทางสังคม คือ บอร์ช เฮร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) นั้นอาจนำมาใช้เป็นหลักการสำหรับทฤษฎีภาษาศาสตร์ตามแนวปฏิบัติของเขาได้ ในหลักปรัชญาของเพียร์สนั้นถือว่า การที่เราเข้าใจวัตถุหนึ่งวัตถุใดได้นั้น เป็นเพราะเราเข้าใจถึงผลของวัตถุนั้นที่มีต่อมนุษย์ หรือจะพูดอย่างย่อ ก็คือ ผลของวัตถุที่มีต่อมนุษย์นั้นจะมีความสำคัญทางปฏิบัติต่อเราอย่างไร

วุนเคอติคได้พัฒนาความคิดในเรื่องวชิปฏิบัติ โดยนำมาจากทฤษฎีของ ออสติน และ เซิร์ล เขามีความเห็นว่าการสื่อสารมิใช่เป็นแค่เพียงการแลกเปลี่ยนความตั้งใจและเนื้อหาของคำพูด แต่ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของทั้งสองข้อนี้ด้วย โดยจะต้องทำความเข้าใจว่า ความตั้งใจที่จะพูด เนื้อหาของคำพูดมีความหมายทางปฏิบัติในบริบทของสถานการณ์นั้น ๆ อย่างไร

เมื่อกล่าวถึง เงื่อนไขของความสุข (happiness conditions)

3 ประการของออสติน (ข้อสันนิษฐานที่แน่นັค สถานการณ์ที่จริงใจ และการยอมรับข้อผูกพันบางประการของผู้พูด) วุนเคอสิค กล่าวว่า หลักการตามแนวปฏิบัติของวจีปฏิบัติ จะต้องกำหนดว่า มีสภาวะอะไรบางอย่างที่จะเป็นผลทำให้วจีปฏิบัติเป็นที่ยอมรับ หรือ อีกนัยหนึ่ง วจีปฏิบัติจะบรรลุผลสำเร็จได้นั้นไม่เพียงแต่ผู้พูดจะคาดการณ์หรือตั้งข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับตัวผู้ฟังเท่านั้น (และสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปด้วย) แต่การที่จะให้วจีปฏิบัติสัมฤทธิ์ผลนั้น เรื่องที่คาดการณ์หรือสันนิษฐานไว้นั้น ต้องไม่เป็นโมฆะ เช่น การพูดจะไม่มีผลอะไรเลยถ้าผู้พูดขอ-ร้องให้ผู้ฟัง ซึ่งเป็นอัมพาตเคลื่อนไหวไม่ได้ปฎิบัติให้ หรือ ขอร้องให้ใครคนหนึ่งปฎิบัติอะไรที่ปฎิบัติอยู่แล้ว การคาดการณ์ต่าง ๆ ก่อนที่จะใช้คำพูดนั้น แม้ว่าผู้พูดจะแน่ใจเพียงใดก็ตาม ก็ยังอาจไม่มีผลตามที่มุ่งไว้ เช่น เราอาจเดินไปถามทางไปไปรรมณ์กับบุคคลผู้หนึ่ง ซึ่งเราแน่ใจว่าต้องรู้ทางแน่ ๆ แต่เมื่อถามเขามุคคณุนั้นอาจตอบไม่ได้เพราะเขาเองก็เป็นคนต่างถิ่นเช่นเดียวกับผู้พูดเหมือนกัน

นอกจากบทความมากมายเกี่ยวกับทฤษฎีทางภาษาศาสตร์แนวปฏิบัติ เช่น เรื่อง 'Grammatik und Handlungstheorie' ของ มาส (Mass 1972) แล้ว ยังมีผลงานวิเคราะห์และการนำทฤษฎีนี้ไปประยุกต์อีกมาก เช่น ของ แอลิซ และ เรบายน (Ehlich and Rehbein 1972) ซึ่งศึกษาเรื่องสถานการณ์การใช้ภาษาในร้านอาหาร (เรบายน 1972) การศึกษาคำกล่าวหาและคำแก้ตัว ซึ่งผู้ศึกษาใช้แผนภูมิที่ซับซ้อนอธิบายลักษณะต่าง ๆ ของสถานการณ์ทางภาษา และการแสดงลำดับและผลกระทบบทต่อกันของวจี-ปฏิบัติ (the sequencing and interaction of speech acts) ฟลาดเดอร์ (Flader 1972) ได้สำรวจลักษณะทางภาษาศาสตร์แนวปฏิบัติของการใช้คำโฆษณา

2.4 ลักษณะต่าง ๆ ของความสามารถในการรู้ภาษา

ในปี 1962 เคอ ฮายมัส ได้เสนอความคิดในการศึกษาภาษาแนวใหม่ ซึ่งเขาเรียกว่าได้ถูกทอดทิ้งมาเป็นเวลานาน เขาเรียกการศึกษภาษาแนวใหม่นี้ว่า "ชาติพันธุ์พรรณาของการพูด" (Ethnography of speaking) ฮายมัสเห็นว่า ขอบข่ายของ

ศาสตร์ใหม่นี้จะช่วยปิดช่องว่างระหว่างผลของการศึกษาไวยากรณ์กับผลของการศึกษาใน วิชาชาติวงศ์วิทยา หรืออีกนัยหนึ่ง ฮายม์ส (1962) กล่าวว่า "การศึกษาชาติพันธุ์พรรณนา ของการพูดเป็นเรื่องของการศึกษาว่า เด็กในรำนะนี้กำลังจะเป็นสมาชิกหนึ่งของชุมชน ภาษานั้นได้เรียนรู้อะไรบางอย่างเกี่ยวกับการใช้ภาษา ซึ่งนอกเหนือไปจากการเรียนรู้ ไวยากรณ์ และการใช้พจนานุกรม หรือ เป็นการศึกษาเรื่องที่ชนต่างชาติจะต้องเรียนรู้ พฤติกรรมทางภาษา เพื่อจะได้ใช้ภาษาเข้าร่วมในสังคมนั้นอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ชาติพันธุ์พรรณนาของการพูด คือ การศึกษาสถานการณ์ภาษาและการใช้ภาษา รูปแบบและหน้าที่ของภาษาซึ่งทั้งหมดนี้ เป็นกิจกรรมของการศึกษาตามแนวทางวิชานี้โดย เฉพาะ

งานพิมพ์ต่อจากปี 1962 (1964, 1972, 1974) ฮายม์สได้ขยาย ขอบข่ายของความคิดดั้งเดิมของการศึกษาชาติพันธุ์พรรณนาของการพูดออกไป และเปลี่ยน ชื่อใหม่เป็นชาติพันธุ์พรรณนาของการสื่อสาร (Ethnography of communication) เขาเห็นว่า (1964) "ไม่ใช่ภาษาแต่เป็นการสื่อสารที่เป็นหลักของการศึกษาภาษาที่ใช้ ในวัฒนธรรมและสังคม"

ทัศนะของฮายม์สในเรื่องภาษาในฐานะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการ สื่อสารในสังคมนี้ ทำให้เขาวิจารณ์ความคิดของชอมสกีในเรื่อง ความสามารถในการรู้ ภาษ และการใช้ภาษา (1972 a) และเขายังวิพากษ์วิจารณ์หลักการของชอมสกีที่ว่า "ทฤษฎีภาษาศาสตร์ คือการมุ่งศึกษาภาษาของผู้พูด ผู้ฟังในอุดมคติ ในชุมชนภาษาที่ใช้ภาษา เหมือนกัน" (ชอมสกี 1965) การรู้ภาษาตามความเห็นของชอมสกีนั้นสำหรับบางภาษา จะไม่รวมลักษณะทางสังคม และวัฒนธรรมซึ่งเป็นหน่วยสำคัญในการสื่อสาร ทฤษฎีความ สามารถในการใช้ภาษา (linguistic performance) ของชอมสกีนั้น แม้จะถือได้ ว่าเป็นทฤษฎีของการใช้ภาษา (language use) แต่ในหลักการก็มีได้เกี่ยวข้องกับการ ใช้ภาษา เพื่อการสังสรรในสังคมเลย

เด็กที่มีความสามารถในการรู้ภาษาตามทฤษฎีของชอมสกีจะใช้ภาษาและ

เข้าใจประโยคที่ถูกต้องตามกฎไวยากรณ์ แต่อาจจะไม่ได้เรียนรู้ว่าจะใช้ภาษาแบบใด เมื่อไร และกับใคร หรืออีกนัยหนึ่ง เด็กไม่เพียงแต่จะใช้ประโยคไปตามเรื่องตามราวเท่านั้น ยังอาจใช้คำพูดหรือไม่ใช้คำพูด (ความเงียบ) โดยไม่มีหลักอีกด้วย ฮายมส์ (1972 a) กล่าวว่า "เด็กที่ใช้ภาษากังกล่าวมานี้ อาจจะต้องส่งเข้าสถานพยาบาล" ฮายมส์ ได้กล่าวเสริมอีกว่า "เราต้องนึกถึงความจริงที่ว่าเด็กปกติจะเรียนรู้การใช้ประโยคที่มีใช้แต่กฎไวยากรณ์เท่านั้น แต่ต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย เด็กเรียนภาษาจนมีความสามารถที่จะรู้ว่าเมื่อใดจะใช้ภาษาหรือไม่ใช้ และจะพูดเรื่องอะไร กับใคร เมื่อใด ที่ไหน และอย่างไร กล่าวโดยสังเขป เด็กเรียนภาษาเพื่อรู้การใช้วิธีปฏิบัติต่าง ๆ ใน ภาษา และสามารถเข้าร่วมสถานการณ์ภาษา (Speech events) และสามารถพิจารณาความสำเร็จในการใช้ภาษาของตนเองจากปฏิกิริยาของผู้อื่นได้" ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่า ฮายมส์ เสนอความคิดที่กว้างขวางออกไปในเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งเขาให้ชื่อว่า "ความสามารถในการใช้ ภาษาเพื่อการสื่อสาร" (communicative competence)

แปลจาก The Social Significance of Speech

John Platt and Heidi Platt

(North - Holland Publishing Company 1975)

ผู้แปล - อังถาพ ผลการกุล

การบันทึกข้อมูลภาษาถิ่น

ในบทความนี้ ข้าพเจ้าจะเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลภาษาถิ่นโดยผู้เก็บข้อมูล มิใช่บันทึกโดยใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ อันที่จริงถ้าจะพูดให้ตรงจุดควรเป็น "การบันทึกและการรายงานผลการสำรวจภาษาถิ่น" หรือ "ปัญหาการใช้สัญลักษณ์แทนเสียง"

การบันทึกข้อมูลที่ข้าพเจ้ากล่าวถึงนั้น คือ การจดบันทึกโดยผู้สำรวจข้อมูลเวลาออกปฏิบัติภารกิจภาคสนาม และการบันทึกโดยใช้เทปหรือแผ่นเสียง แล้วนำมาถอดเสียงเป็นตัวอักษรในภายหลัง ที่จริงแล้ววิธีการก็เหมือน ๆ กัน เพียงแต่อย่างหลังอาจใช้แทนอย่างแรก (ผลที่ได้ไม่ค่อยดีนัก อาจเป็นเพราะเวลาถอดเสียงเป็นตัวอักษรเราใช้ตามากพอ ๆ กับหู) นอกจากนี้แล้ว สิ่งที่ข้าพเจ้าจะกล่าวถึงไม่เกี่ยวกับการสอบถามภาษาถิ่นทางไปรษณีย์ ซึ่งไม่ใช่เป็นวิธีการเก็บข้อมูลแบบตรง ตัวอย่างเช่น การศึกษาการออกเสียงภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบันของอังเดร มาร์ติเน็ต (André Martinet)

สิ่งที่ผู้สำรวจข้อมูลบันทึกลงไป ปกติแล้วมักใช้การถอดเสียงแบบสหศาสตร์ (Phonetic transcription) การถอดเสียงแบบสหศาสตร์ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งที่โรงเรียนสหศาสตร์ของสหราชอาณาจักร (British school of phonetics) เห็นว่ามีความสำคัญ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาถิ่นมักไม่ค่อยใช้หลักการทางคำนี้ให้เป็นประโยชน์มากนัก อย่างไรก็ตามเมื่อการศึกษาภาษาถิ่นกำลังเป็นที่สนใจกัน ข้าพเจ้าอยากจะเชิญชวนให้หันหันมาสนใจระบบการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงบ้าง

มีผู้เข้าใจผิดเกี่ยวกับการถอดเสียงแบบสหศาสตร์หลายประการ เช่น คำพูดครึ่งจริงครึ่งเท็จที่ว่า ใช้สัญลักษณ์อะไรก็ได้ไม่สำคัญอะไร เมื่อสัญลักษณ์

นั้นมีค่าจำกัดความแสดงไว้ อันที่จริงแล้วมันเป็นเรื่องสำคัญมากทีเดียว แต่ในที่นี้ ข้าพเจ้าจะเน้นเฉพาะการเลือกใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เวลาออกเสียงเป็นตัวอักษร มีใช้เรื่องรูปลักษณะของสัญลักษณ์แต่ละตัว

อีกเรื่องหนึ่งที่ยังเข้าใจผิดกันคือ ความรู้สึกที่ว่ารายละเอียดที่ผู้บันทึกข้อมูล จดลงไป เป็นสิ่งที่คนอื่น ๆ ไม่ควรไปแตะต้องยุ่งเกี่ยว เพราะเป็นความจริงเบื้องต้น (basic facts) ของการศึกษาภาษาถิ่น เอ็ดมอนด์ เอ็ดมอนด์ (Edmond Edmont) ซึ่งร่วมทำแผนที่ภาษาของฝรั่งเศส (Linguistic Atlas of France) จะรับส่งข้อมูลที่ เขายืนยันไว้ไปให้ กิลีเอร็อง (Gillieron) พื้นที่ที่เขาได้สำรวจท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง เสร็จ เหตุผลก็คือ เพื่อป้องกันมิให้เขาแก้ไขสิ่งที่เขียนลงไปแล้ว

พูดอย่างสั้น ๆ จุดสำคัญของบทความนี้คือ การจดบันทึกข้อมูลครั้งแรกนั้นมิได้ เป็นความจริงเบื้องต้นเหมือนอย่างที่มีนัยจะเป็น ค้วยเหตุนี้เราจึงไม่ควรใช้เป็นแบบ- ส่วนสำหรับรายงานผลการสำรวจภาษาถิ่น (โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่นักวิชาการ)

ข้าพเจ้ามิได้คิดว่าการบันทึกโดยการออกเสียงเป็นตัวอักษรของผู้บันทึกข้อมูล เป็นแต่เพียงข้อมูลดิบที่ได้จากการสำรวจเหมือนสิ่งที่คนเราพูดออกมา และกลายเป็น "ของปลอม" ไปเมื่อเราออกเสียงเหล่านั้นเป็นตัวอักษร ในทัศนะของข้าพเจ้านั้นเป็น สิ่งที่เราเก็บรวบรวมและรักษาไว้เพื่อตรวจสอบและวิเคราะห์ นักสหศาสตร์ที่ได้รับ การฝึกอบรมมาอย่างดีเปรียบเหมือนเครื่องมือบันทึกเสียง คือ เสียงต่าง ๆ ที่เขาได้ยิน จะถูกถอดออกเป็นตัวอักษร เช่นเดียวกับแบบหล่อขี้ผึ้ง แต่การออกเสียงเป็นตัวอักษร มิใช่การบันทึกสิ่งที่ผู้พูดพูดออกมาอย่างธรรมดา มันเป็นเพียงภาพกว้าง ๆ ของคำพูดที่ ออกมาจากปากเท่านั้น ตัวมันเองมิได้เป็นความจริง

คำพูดซึ่งเราเปล่งออกมาไม่ใช่สิ่งที่เราจะอธิบายให้เห็นได้ง่าย ๆ และตรงไป ตรงมา เพราะมันเป็นเรื่องที่มีลักษณะเฉพาะและในเวลาเดียวกันก็เป็นเรื่องที่สับสน เกี่ยวพันกัน ก่อนที่จะกล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับคำพูดได้ เราต้องสามารถแยกแยะ

ส่วนประกอบต่าง ๆ และจัดส่วนประกอบแต่ละส่วนเข้าเป็นหมวดหมู่เสียก่อน

การวิเคราะห์และการจัดเข้าเป็นระบบที่ใช้การเขียนแบบตัวอักษร 1 ตัว แทนเสียง 1 เสียงนั้น บางครั้งก็ทำได้ บางครั้งก็ทำไม่ได้ เพราะตัวอักษรที่เขียนลงไปจะเรียงติดต่อกันอยู่ในหน้ากระดาษ ตัวอักษรเหล่านั้นใช้แทนเสียงที่เปล่งออกมา ซึ่งติดต่อกันในรูปของกาลเวลา ซึ่งปกติผู้ฟังและผู้พูดมิได้รู้สึกว่ามันเป็นสิ่งต่อเนื่องกัน (การแยกประโยคออกเป็นส่วย่อย ๆ แบบไม่ตรงกับความจริงนี้ คนจีนอาจเข้าใจ และเห็นภาพได้ชัดกว่าพวกเราคนยุโรปที่อ่านเขียนมาแบบใช้ระบบอักษร 1 ตัว แทนเสียง 1 เสียง) และยังเป็นการใช้อักษรจำนวนจำกัดแทนส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มี ความแตกต่างกันมากมายนับไม่ถ้วนอีกด้วย

ความพยายามที่จะเขียนสิ่งที่เราพูดก่อให้เกิดระบบ ซึ่งมีส่วนประกอบต่าง ๆ อยู่ในวงจำกัดได้ ดังนั้น เวลาที่เราจะเขียนสิ่งที่เราได้ยินครั้งใด ก็ต้องนึกถึงระบบที่เราสร้างขึ้นเสียก่อน การถอดเสียงแบบสหศาสตร์เป็นวิธีการพิเศษของการเขียน โดยใช้ตัวอักษร 1 ตัวแทนเสียง 1 เสียง ด้วยเหตุนี้ เพื่อการสำรวจทางภาษาศาสตร์ จึงสามารถสืบกลับไปหาสิ่งที่พูดออกมาจริง ๆ ได้

เมื่อนักสหศาสตร์ฟังจะพยายามถอดเสียงคำพูดที่ไม่เคยได้สำรวจมาก่อนออกเป็นตัวอักษร เวลาที่บันทึกเสียงเขาใช้ระบบอะไร และเมื่อไรหมวดหมู่ของส่วนประกอบต่าง ๆ จะถูกกำหนดขึ้น?

ไม่ว่าผู้ถอดเสียงจะเข้าใจชัดเจนหรือไม่ก็ตาม ระบบที่เขาใช้ก็คือเป็นระบบ สหศาสตร์ทั่วไป (General phonetic system) นั่นคือหมวดหมู่ของเสียงต่าง ๆ ที่มนุษย์สามารถเปล่งออกมาได้ การถอดเสียงแบบนี้เรียกว่า การถอดเสียงตามที่ได้ยิน (impressionistic transcription)

การถอดเสียงตามที่ได้ยินต่างกับการถอดเสียงแบบเป็นระบบ (Systematic transcription) ต่อไปนี้เป็นหลักเกณฑ์ใหญ่ ๆ 2 ประการที่จะใช้แบ่งการถอดเสียง

แบบสหศาสตร์ว่าเป็นประเภทใด (มิใช่การแบ่งแบบที่คุ้น ๆ กันคือแบบ "หย่าบ" (wide) และละเอียด (narrow) ซึ่งทั้งสองแบบก็เป็นวิธีการถอดเสียงแบบมีระบบ) สัญลักษณ์ต่าง ๆ มิได้แทนเสียงที่มนุษย์สามารถออกได้ แต่แทนหน่วยเสียงในภาษาใดภาษาหนึ่งหรือการพูดแบบใดแบบหนึ่ง เราใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ อย่างประหยัด และประเภทของเสียงที่สัญลักษณ์แต่ละตัวถูกกำหนดให้แทนนั้น ก็เนื่องมาจากกฎเกณฑ์ที่ลึกซึ้งยุ่งยากมากกว่าความคล้ายคลึงทางสัทศาสตร์ คือ กฎเกณฑ์การวิเคราะห์หน่วยเสียงนั่นเอง

ดังนั้น การบันทึกเสียงโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ทางสัทศาสตร์ จึงไม่เหมือนกับเสียงที่เปล่งออกมาจากปากแท้ ๆ แต่เป็นสิ่งที่ไคยานชว่นการการวิเคราะห์เสียงมาแล้ว ถ้าหลักเกณฑ์นั้นเป็นแบบง่าย ๆ และเป็นที่รู้จักก็เรียกว่า การถอดเสียงแบบมีระบบ แต่ถดถดหลักเกณฑ์นั้นเป็นสิ่งที่ผู้บันทึกข้อมูลแต่ละคนตั้งขึ้นการถอดเสียงแบบนั้นเป็นการถอดเสียงตามที่ไคยีน ดังนั้นการถอดเสียงตามที่ไคยีนจึงอาจเรียกได้ว่าเป็นการถอดเสียงแบบส่วนบุคคล ในเมื่อสหศาสตร์เป็นรากฐานของการถอดเสียงแบบนี้ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ทองคยอมเกลื้อ และผู้บันทึกเสียงแต่ละคนบันทึกไปตามประสบการณ์มากน้อย และลักษณะการฝึกอบรมที่เขาได้รับ

การถอดเสียงของผู้เก็บข้อมูลภาษาถิ่น เวลาออกไปสำรวจการถอดเสียงในแต่ละท้องถิ่น ควรเป็นแบบถอดเสียงตามที่ไคยีน และต้องพยายามคิดว่าสิ่งที่เขาไคยีนเป็นภาษาที่เขาไม่รู้จัก ไม่ว่ามันจะเป็นความจริงหรือไม่ จะต้องไม่เผลอลงหน้าว่า จะไคยีนอะไรบ้างโดยเฉพาะสิ่งที่กำลังแสวงหาอยู่ ถ้าทำให้การถอดเสียงเป็นสวัอักษรของเขาจะเป็นแบบเฉพาะตัว (idiosyncratic) ถูกที่เดียวที่ กิยิเอร็องย่าวาจะต้องใช้ผู้สำรวจข้อมูลเพียงคนเดียวสำหรับการเก็บข้อมูลทั้งหมด พวกผู้สำรวจภาษาถิ่นชาวอเมริกันที่ร่วมกันทำแผนที่ภาษาแถบนิวอิงแลนด์ ต้องแก้ปัญหาอย่างหนัก ในอันที่จะทำให้การถอดเสียงตามที่ไคยีนของพวกเขาใกล้เคียงกันที่สุด แม้จะแก้ปัญหานี้ได้

แต่ภาษาแม่ของผู้บันทึกเสียง และความรู้เกี่ยวกับนิรุกติศาสตร์ที่ถ่ายทอดกันมาก็ยังมีผลกระทบกระเทือนอยู่ดี เช่น ผู้เก็บข้อมูลภาคสนามที่พูดภาษาอังกฤษมักจะมีความสนใจไปที่เสียงสระในพยางค์ที่ได้รับการชงเสียงหนักมากกว่าในพยางค์ที่ลงเสียงเบา และไม่สนใจเรื่องตัว S ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ กัน

ข้าพเจ้าเชื่อว่าการถอดเสียงตามที่ได้ยินไม่เหมาะที่จะใช้เสนอผลการสำรวจภาษาถิ่นเวลาพิมพ์เพราะเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้บันทึกข้อมูลแต่ละคน (ยิ่งกว่านั้นยังเต็มไปด้วยเครื่องหมายปลุกย่อย เช่น จุก ชีค ฯลฯ อีกด้วย) ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า คณะสำรวจภาษาถิ่นแถบนิวอิงแลนด์คิดนึกที่เสนอผลงานการวิจัยแบบนี้

ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า ควรเสนอรายงานที่เกี่ยวกับภาษาถิ่นโดยใช้วิธีถอดเสียงเป็นตัวอักษรแบบมีระบบ ซึ่งการถอดเสียงแบบนี้ยังแบ่งออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน นอกจากนี้ข้าพเจ้ายังเชื่ออีกว่าถ้าจะให้ได้ประโยชน์จริง ๆ แล้ว อาจเสนอผลงานเดียวกันในลักษณะต่าง ๆ กัน สำหรับโอกาสต่างกัน

บางท่านอาจเข้าใจไขว้เขวว่าการถอดเสียงแบบใช้ระบบต่างชนิดกัน จะทำให้ผลที่ได้รับถูกต้องสมากน้อยต่างกันออกไป การถอดเสียงแบบมีระบบแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ สัญญลักษณ์ที่จะปรากฏในเนื้อหา (text) อย่างหนึ่ง กับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ สำหรับอ่านสัญญลักษณ์ (conventions) ที่ใช้อีกอย่างหนึ่ง ถ้าพิจารณาทั้ง 2 อย่างพร้อมกัน เราก็มักจะได้เนื้อหาสาระทั้งหมด บางครั้งก็สะดวกกว่าที่จะแสดงเรื่องราวไว้ในตัวเนื้อหา และบางครั้งก็สะดวกกว่าที่จะแสดงไว้ภายใต้กฎเกณฑ์การอ่านสัญญลักษณ์ต่าง ๆ เราสามารถเลือกได้สองอย่างคือ ใส่ไว้ในกฎเกณฑ์การอ่าน หรือ ใส่ไว้ในเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่ง คำว่า "หยาบ" และ "ละเอี๊ยะ" มิใช่เป็นคำที่เหมาะสมเพียงพอแต่ทำให้รู้ถึงความแตกต่างที่กล่าวมาข้างต้นเท่านั้น

ขอให้เรามาศึกษาคู่กันถึงสภาพการณ์จริง ๆ ที่ผลการสำรวจภาษาถิ่นอาจปรากฏในรูปของการถอดเสียงแบบสัทศาสตร์ คือ (1) เป็นเรื่องราวต่อเนื่องกัน

(2). เป็นคำหรือวลีเดี่ยว ๆ ในรายงานของแต่ละดิน (3). เป็นคำหรือวลีเดี่ยว ๆ ในการเปรียบเทียบภาษาดิน หลาย ๆ พ้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกัน เช่น ในแผนที่ เป็นต้น

(1) หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการถอดเสียงโดยใช้อักษร คือ จะต้องอ่านได้ง่าย ครั้งหนึ่งนักปรัชญาชื่อ โทมัส โฮบส์ (Thomas Hobbes) เคยกล่าวถึงงานของจอห์น วาลิส (John Wallis) ศาสตราจารย์วิชาเรขาคณิต แห่งมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดว่า "ฉันเต็มไปด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ เสียจนหมดความอดทนที่จะพิจารณาว่าสิ่งทีกล่าวนั้นมีความหมายหรือไม่" คนทั่วไปมีความรู้สึกเช่นเดียวกัน เราอ่านงานทางด้านภาษาศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาที่ต้องอ่านข้อความที่เขียนด้วยอักษร ในสภาพการณ์แบบนี้ยากที่สุดที่จะให้การถอดเสียงเป็นตัวอักษรเป็นที่เข้าใจได้ง่าย สำหรับเนื้อความยาว ๆ ควรใช้สัญลักษณ์ให้น้อยที่สุด รายละเอียดต่าง ๆ ควรชี้แจงไว้ในกฎเกณฑ์การอ่าน นอกจากนี้แล้วสัญลักษณ์ที่ควรเลือกรูปทรงธรรมดาที่สุดด้วย ข้าพเจ้าสามารถชี้ถึงงานโคห์ลยซ์ที่มิได้ใช้หลักการดังกล่าวข้างต้นเลย

(2) ในรายงานที่แสดงคำหรือวลีเดี่ยว ๆ จะเป็นประโยชน์มากถ้าแสดงความแตกต่างโดยใช้อักษร ในขณะนั้นแสดงรายละเอียดไว้ในกฎเกณฑ์การอ่าน สำหรับข้อความยาว ๆ ข้าพเจ้าขอเสนอแนะไว้ไม่ผิดว่า ควรนำสิ่งที่นักภาษาศาสตร์อังกฤษและอเมริกันหลายคนใช้เวลาเสนอแนะทางด้านภาษาศาสตร์ นั้นคือ ใช้การถอดเสียงทั้ง 2 ชนิดไปพร้อม ๆ กัน โดยถอดเสียงของคำก่อน ในลักษณะที่จะช่วยให้เห็นโครงสร้างของระบบเสียง และต่อมาถอดเสียงอย่างที่จะช่วยให้เห็นรายละเอียดที่ต้องการแสดงความคิดเห็นเป็นพิเศษอย่างแรกอาจช่วยให้เห็นหน่วยเสียงอย่างชัดเจน และอย่างหลังเหมาะสำหรับแสดงเสียงย่อย

(3) เวลาเปรียบเทียบภาษาดินต่าง ๆ ควรเลือกประเภทของการถอดเสียงเป็นตัวอักษรให้เหมาะสม เพราะจะต้องแสดงความแตกต่างของการพูดอย่างชัดเจน ความแตกต่างนี้อาจแสดงไว้ในภายใต้กฎเกณฑ์การอ่าน หรือถ้าจะให้ชัดเจนอาจแสดงด้วยสัญลักษณ์

ลักษณะแผนผังที่ การถอดเสียงแบบนี้เรียกว่า การถอดเสียงแบบเปรียบเทียบ (Comparative transcription)

ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่าไม่สนใจเรื่องรูปลักษณะของตัวอักษร อย่างไรก็ตาม
อยากแสดงความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้อีก 2 ประการ คือ การใช้สัญลักษณ์แปลก ๆ
เช่น อักษรตัวใหญ่ ตัวเอน ตัวเล็ก ตัวลอย เครื่องหมายแสดงรายละเอียดปลีกย่อย
ตัวพิมพ์และตัวอักษรผสมมากมาย เวลาเสนอผลงานด้านภาษาศาสตร์ ออกจะเป็นสิ่งไม่น่าดู
นัก จนบางครั้งทำให้เราเกิดสงสัยความรู้สึกของเราที่ว่า การใช้ตัวอักษรยุ่งยาก แสดงถึง
ความเป็นปราชญ์ของผู้ใช้จริงหรือ

ข้าพเจ้าขอสรุปบทความนี้โดยยกคำพูดของ ไฮแมน เลวี (Hyman Levy)
นักคณิตศาสตร์มีชื่อดังนี้ คือ "ระบบการใช้สัญลักษณ์เป็นชีวิตจิตใจของวิทยาศาสตร์"

แปลจากบทความเรื่อง "The recording of dialect material" ของ
Prof. David Abercrombie ในหนังสือ Studies in Phonetics
and Linguistics หน้า 108 - 113.

ผู้แปล - ชีระพันธ์ อ.ทองคำ

ความหมายกับการใช้ภาษา

บลูมฟิลด์และทฤษฎีพฤติกรรม

ความหมายที่หน้าพื้นฐานของภาษา คือ เป็นสื่อในการสื่อสาร คนจำนวนมากจึงมุ่งความสนใจไปที่ขบวนการของการสื่อสาร เพื่อจะหาคำอธิบาย "ความหมาย" ในภาษาต่าง ๆ ความคิดเช่นนี้เริ่มต้นในสาขาวิชาภาษาศาสตร์เมื่อราวปี 1940 เมื่อนักภาษาศาสตร์สองท่านไม่เห็นด้วยกับการเทียบ "ความหมาย" กับ "มโนทัศน์" (concept) และต่างก็อธิบาย "ความหมาย" เสียใหม่ตามสถานการณ์ (situation) ขณะที่มีการกล่าวถ้อยคำ หรือประโยค นักภาษาศาสตร์สองท่านนี้ คือ เฟิร์ธ (Firth) ในประเทศอังกฤษ และ บลูมฟิลด์ (Bloomfield) ในสหรัฐอเมริกา เนื่องจากการอธิบาย "ความหมาย" ของเฟิร์ธและบลูมฟิลด์ต่างก็ได้รับคำวิจารณ์คล้าย ๆ กัน และเนื่องจากคำอธิบายของบลูมฟิลด์มีรายละเอียดมากกว่า และอยู่ในกรอบทฤษฎีที่อธิบายเข้าใจง่ายกว่า ข้าพเจ้าจึงจะพิจารณาความหมายตามแบบของบลูมฟิลด์เท่านั้น

เพื่อที่จะเข้าใจการอธิบายเรื่องความหมาย หรือบรรดาศาสตร์ตามแบบของบลูมฟิลด์หรือของเฟิร์ธก็ตาม จำเป็นจะต้องคำนึงถึงทัศนคติหรือความคิดในสมัยนั้นที่เกี่ยวกับเรื่อง "ทฤษฎีที่เป็นวิทยาศาสตร์" ความเชื่อในสมัยนั้น ก็คือ ทฤษฎีที่เป็นวิทยาศาสตร์ จะต้องอยู่ในรูปแบบที่เคร่งครัดของทฤษฎีที่สร้างขึ้นจากข้อมูลเท่านั้น ความเห็นซึ่งเชื่อกันว่าหน้าตาของนักวิทยาศาสตร์ ก็คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยไม่มีความคิดล่วงหน้าว่า ทฤษฎีจะเป็นอย่างไร และคาดว่า การวิเคราะห์หักล้างกรองข้อมูลที่รวบรวมมาอย่างละเอียดถี่ถ้วนจะนำไปสู่ทฤษฎีที่ถูกต้อง การให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลนี้เองทำให้ "ทฤษฎีที่เป็นวิทยาศาสตร์" มีคุณสมบัติสำคัญคือ ความเป็นวัตถุวิสัย ซึ่งจะต้องมีลักษณะเป็นภาววิสัย (objective) โดยไม่ยอมให้ ความนึกคิด การเท่า หรือสัญชาตญาณที่มีลักษณะเป็นอัตวิสัย (subjective) เข้ามามีอิทธิพลเป็นอันขาด การปิดถือ

มาตรการที่มีลักษณะการวิจัย - เช่นนี้ นำไปสู่ความคิดว่า โครงสร้างทฤษฎีใดก็ตาม จะเป็น
วิทยาศาสตร์ได้ก็ต่อเมื่อกำหนดขึ้นมาได้จาก ข้อมูลที่ทุกคนสามารถสังเกตเห็นได้เท่านั้น

ในฐานะที่เป็นผู้ที่เชื่อถือในหลักฐานที่เลเห็นได้ (empiricist) อย่างแน่น
แน่น และต้องการจะให้สาขาวิชาภาษาศาสตร์เป็นวิทยาศาสตร์ตามแนวนี้ บลูมฟิลด์ได้เสนอ
ว่าความหมายของหน่วยในภาษานั้นจะต้องวิเคราะห์ตามลักษณะต่าง ๆ ของสถานการณ์
(situation) ขณะที่ผู้พูดหน่วยในภาษานั้น ๆ ออกมา เขาได้วิเคราะห์ลักษณะของ
สถานการณ์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วน A : สิ่งกระตุ้นให้ผู้พูดพูด (stimulus)

ส่วน B : ถ้อยคำที่พูด (utterance) (ซึ่งเท่ากับ ปฏิกริยาโต้ตอบ
ของผู้พูดกับส่วน A และเท่ากับสิ่งกระตุ้นผู้ฟัง ในเวลา
เดียวกัน)

ส่วน C : ปฏิกริยาโต้ตอบของผู้ฟัง (response)

ข้อเสนอสำคัญของบลูมฟิลด์ ก็คือ ความหมายของถ้อยคำที่พูด (utterance) นั้นได้มาจากสิ่ง
ที่กระตุ้นให้ผู้พูดพูด (stimulus) เป็นปฐม และจากปฏิกริยาโต้ตอบของผู้ฟัง (response)
เป็นรอง

สิ่งกระตุ้นให้ผู้พูดพูดนั้นไม่ใช่ความคิด แต่เป็นสิ่งที่ผู้มีตัวตนอยู่ในสถานการณ์ขณะ
เกิดการพูดถ้อยคำขึ้น ตัวอย่างที่บลูมฟิลด์ยกมา ก็คือ มี จิล (Jill) เป็นตัวเอก ผู้
ซึ่งมองเห็นลูกแอปเปิ้ลเข้าแล้วรู้สึกหิว (สิ่งกระตุ้น - ส่วน A) ซึ่งไปกระตุ้นให้เธอมี
ปฏิกริยาโต้ตอบด้วยการกล่าวถ้อยคำ (ซึ่งเท่ากับเป็นส่วน B) ซึ่งก็ได้กลายเป็นสิ่งกระตุ้น
ให้ผู้ฟัง คือ แจ็ค (Jack) กระทำปฏิกริยาโต้ตอบ (คือ ส่วน C) ด้วยเหตุนี้ ถ้าลูกแอปเปิ้ล
เป็นส่วนหนึ่งแห่งความหมายของถ้อยคำที่จิลกล่าวออกมาแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่า ความหมาย
ของคำว่า "แอปเปิ้ล" ก็คือ ลูกแอปเปิ้ล นั่นเอง ยิ่งไปกว่านั้น การบีบตัวของกล้ามเนื้อ
กะเพาะและการเกิดมีน้ำลายขึ้น ซึ่งเป็นตัวการให้เกิดความหิว ซึ่งเป็นตัวการที่ทำให้
จิล พูดว่า "ฉันหิว ช่วยเอาแอปเปิ้ลลูกนั้นให้ที" ก็อาจจะเป็นส่วนหนึ่งแห่งความหมายของ

ถ้อยคำของจิตข้างต้นได้เช่นกัน การวิเคราะห์ความหมายตามที่กล่าวมานี้ ได้ไขข้อธิบายความหมายทุกชนิดและทุกกรณี มิใช่เพียงความหมายของถ้อยคำที่พูดเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ความหมายของคำว่า "หิว" ก็คือ การบีบตัวของกล้ามเนื้อกระเพาะและการเกิดมีน้ำลายขึ้น จะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์เช่นนี้ใช้ไม่ได้เลย การตีความหมายของคำเอาที่อ่าว ๆ คือการบีบตัวของกล้ามเนื้อ นั้นไม่ทำให้น่าเชื่อถือ

เพื่อจะเลี่ยงการกำหนดความหมายของคำจากสิ่งของที่มีตัวตน บอมบิลด์จึงเสนอว่า ความหมายของคำนั้นควรกำหนดจากลักษณะสำคัญที่เป็นลักษณะเฉพาะของสถานการณ์แบบที่มีการกล่าวคำนั้น ๆ ความหมายของคำใดก็ตามซึ่งเกิดในสถานการณ์ต่าง ๆ กันย่อมกำหนดได้จากลักษณะเฉพาะที่เป็นลักษณะร่วมของสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น การกำหนดแบบใหม่นี้ ก็มีได้ช่วยให้ทฤษฎีทางความหมายของบอมบิลด์น่าเชื่อถือขึ้น เพราะ "ความหมาย" ก็ยังกำหนดจากตัวกระตุ้นให้ผู้พูด และปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้ฟังผู้นั้นเอง / ในความเป็นจริงนั้น เราอาจจะพูดคำใดออกมาโดยที่ไม่มีวัตถุหรือสิ่งของที่เราพูดถึงนั้น อยู่ในสายตาของเรา ลองพิจารณาประโยคต่อไปนี้ว่า ต้องมีลักษณะในสถานการณ์อย่างไรหรือไม่ที่เป็นลักษณะร่วม

1. เอาเสื้อเชิ้ตของฉันมา
2. เสื้อเชิ้ตตัวนี้ซักเปีย
3. ฉันต้องหาเสื้อเชิ้ตใหม่สักตัว
4. เสื้อเชิ้ตยังไม่มีคนใส่บนตรหลายสมัยก่อนศตวรรษที่ 14
5. สามีกุณใส่เสื้อเชิ้ตขนาด 15 หรือเปล่าคะ?

เราเข้าใจว่า คำตอบของท่านหลังจากพิจารณาแล้วก็คือ "ไม่มี"

ประโยคแรกอาจจะพูดได้โดยไม่ต้องมีเสื้อเชิ้ตอยู่ในสถานการณ์ ผู้พูดอาจจะนั่งแท็กซี่อยู่ และสิ่งที่กระตุ้นให้เขาพูดประโยคที่ 1 ก็ไม่ใช่ตัวเสื้อเชิ้ต แต่เป็นความทนทวย่นที่ทำให้เขาขุ่นข้อง ประโยคที่ 2 นั้นผู้พูดอาจจะกล่าวเพราะเกิดการคันขึ้นที่หลังตอนของผู้พูด ประโยคที่ 3 ก็อาจกล่าวเพราะเหตุเดียวกัน หรืออาจเป็นเพราะผู้พูด ! แต่ไม่

เห็นเชื้อเชื้อตัวในสันชักเลือด (โปรดสังเกตว่าสถานการณ์อันตลึงนี้อาจทำให้ผู้พูด พูด
ประโยคว่า "ทำไม คุณไม่รักเชื้อเชื้อของนมสักที?" แต่ก็คงไม่มีทฤษฎีใดที่จะบอกว่า
ประโยคที่ 2 และประโยคที่ 3 มีความหมายเดียวกัน หรือ ว่าประโยคที่ 3 กับ ประโยคคำ
ถาม "ทำไม คุณไม่รักเชื้อเชื้อของนมสักที?" มีความหมายเหมือนกัน แม้แต่ในชั้นของความ
หมายของการกล่าวถ้อยคำ) ประโยคที่ 4 นั้น ก็คงจะไม่ถูกกล่าวในสถานการณ์ที่ ๓ ไปที่
เป็นปกติอย่างที่ว่ามา (นั่นก็คือ สถานการณ์แบบที่เราอาจจะคิดแปลข้อแม้เสียว่า เป็นการ
คาดหวังถึงวัตถุหรือสิ่งของ แทนที่จะต้องกำหนดว่าวัตถุหรือสิ่งของต้องอยู่ในสถานการณ์จริง ๆ)
แต่เป็นสถานการณ์ในห้องเรียน ที่มีความปรารถนาที่จะกันไม่ให้นักเรียนถามคำถามที่ตนตอบ
ไม่ได้ หรือ เป็นความปรารถนาที่จะให้ความรู้ถึงสถานการณ์ทั่วไปที่เป็นปกติในชั้นเรียน สิ่ง
กระตุ้นให้ผู้พูดพูด สำหรับประโยคที่ 5 นั้น ก็อาจได้รับการกระตุ้นจากวัตถุที่ห่างไกลจากเชื้อ
เชื้อ อย่างเช่น ป้ายประกาศโฆษณาข้างถนนที่ประกาศให้คนผ่านไปมาทราบว่า "อีก 10 วัน
จะถึงเทศกาลคริสต์มาส" ตัวอย่าง ประโยคต่าง ๆ ที่ยกมานี้ แสดงว่า ความพยายามที่จะ
อธิบายหรือกำหนดความหมายของคำ หรือของประโยคจากลักษณะที่เป็นลักษณะร่วมของสถาน
การณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีการพูด ประโยคหรือคำนั้น ๆ เป็นความพยายามที่ไม่ถูกต้องอย่างสิ้น
เชิง เพราะเราจะไม่สามารถกำหนดลักษณะร่วมของสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เลย¹

บลูมฟีลด์มิใช่เป็นผู้เดียวที่เป็นผู้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีความหมายจากพหุติ-
กรรม นักจิตวิทยาหลายท่านหลังจากบลูมฟีลด์ได้ค้นคว้าการใช้ทฤษฎีพหุติกรรมอธิบายความ
หมาย ควิน (Quine) ก็เป็นผู้หนึ่งที่เสนอความคิดในเรื่อง "ความหมาย" ในแง่ของ "สิ่ง
กระตุ้นและปฏิกิริยาโต้ตอบ" (และเขาได้โจมตีการวิเคราะห์ความหมายโดยใช้ลักษณะทาง
อรรถศาสตร์ เช่น ความจำเป็น (necessity) การให้คำจำกัดความ (definition)
อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการวิเคราะห์ความหมายในแง่ของทฤษฎีพหุติกรรมที่น่า
เชื่อถือขึ้นอย่างเช่นของควิน การวิเคราะห์ความหมายโดยใช้หลัก สิ่งกระตุ้น - ปฏิกิริยา
โต้ตอบ ก็ดูเหมือนจะไม่มีทางได้รับความสำเร็จ เพื่อที่จะกำจัดการเทียบความหมายของ
หน่วยต่าง ๆ ในภาษาเข้ากับสิ่งกระตุ้นวัตถุ และปฏิกิริยาโต้ตอบซึ่งเป็นทฤษฎีที่ล้มเหลว พวกที่
เปลี่ยนแปลง: ประโยค 5 ประโยคที่ยกมานั้น/ ใ้เราจะอธิบายตามข้อเสนอของบลูมฟีลด์แล้วอย่างน้อย
ก็ควรจะมีเชื้อเชื้อในสถานการณ์เป็นลักษณะรวม เพราะทุกประโยคมีเรื่องเชื้อเชื้อ แต่จากคำ

ยังยึดมั่นอยู่กับการใช้ทฤษฎีพฤติกรรมอธิบายความหมายก็เสนอให้วิเคราะห์ความหมายของ
คำตาม สาเหตุที่เป็นตัวการ (predisposition) ที่ทำให้มีปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้พูด
แต่แนวความคิดในเรื่อง สาเหตุที่เป็นตัวการนี้ยังคงคลุมเครือไม่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง
สาเหตุและสถานการณ์ ขณะที่มีการกล่าวถ้อยคำนั้นให้ชัดเจน หวังไม่มีเนื้อหาที่จะศึกษาได้
อย่างถ่องแท้ชัดเจนมากไปกว่าคำว่า "แนวความคิด" ด้วยเหตุนี้ ข้อเสนอจึงไม่เกินไปกว่า
การวิเคราะห์ความหมายแบบใช้แนวคิด ซึ่งพวกที่ยึดถือทฤษฎีพฤติกรรมเคยโจมตี อาจกล่าว
ได้ว่า ทฤษฎีพฤติกรรมที่ใช้อธิบายความหมายนี้ค่อนข้างจะอยู่ยบคงล้าสมัย กล่าวคือ มันเป็น
ทฤษฎีที่อยู่ในสมัยที่มีความพยายามที่จะสร้างทฤษฎีขึ้นโดยการยั่วว่า ทฤษฎีจะต้องตรวจสอบ
ได้จากหลักฐานที่มีตัวตน แต่ทฤษฎีพฤติกรรมในระยะหลังกลับหันไปใช้แนวความคิด (con-
cept) ซึ่งไม่สามารถจะตรวจสอบจากหลักฐานอะไรได้ เช่น คุณลักษณะทางจิตใจและ
บุคลิกภาพที่เป็นสาเหตุของปฏิกิริยาโต้ตอบ (dispositions to respond) เป็นต้น

ความสำคัญของทฤษฎีความหมายซึ่งใช้สิ่งกระตุ้น - ปฏิกิริยาโต้ตอบเป็นหลักนั้น ณ
จะมีอยู่ก็อาจจะกล่าวได้ว่า เป็นความสำคัญในทางเชิงประวัติ กล่าวคือ ทำให้เราเห็นว่
การตีความหมายของภาษานั้นไม่สามารถจะกำหนดได้จากวัตถุสิ่งของจริง ๆ ในโลกมนุษย์
ในสถานการณ์ที่มีการพูดโต้ตอบกันได้ ในปัจจุบันความคิดเช่นนี้ เชื่อกันว่าเป็นความคิด
อันไม่ถูกต้อง ดังจะเห็นได้จากการวิจารณ์ของชอมสกี (Chomsky) ในเรื่องทฤษฎีพฤ
ติกรรมทางภาษา (Verbal Behaviour) ของสกินเนอร์ (Skinner)
ความหมายในแง่ของการพูด (speech-act)

ทฤษฎีทางความหมาย ซึ่งอธิบายความหมายจากขบวนการของการสื่อสารนั้น มิใช่
ว่าจะถูกวิจารณ์ว่าใช้ไม่ได้เสียทุกทฤษฎี โดยเฉพาะทฤษฎีความหมายจากการวิเคราะห์
การพูดนั้น ก็ไม่ตกอยู่ในข่ายการถูกวิจารณ์ เพราะทฤษฎีนี้อธิบายลักษณะของภาษาคามแนว
ความคิดที่เป็นนามธรรมในแง่การพูด มิได้อธิบายโดยใช้องค์ประกอบที่มีตัวตนซึ่งเกิดขึ้น
ได้จากสถานการณ์ขณะเกิดการพูดขึ้น

อธิบายสถานการณ์ของประโยคทั้ง 5 เราจะเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องมีสื่อเจ็คนและสิ่ง
กระตุ้นก็มีความทางที่ไม่มีลักษณะรวมเลย

จุดสำคัญในการศึกษาความหมายในแง่ของการพูด ก็คือ ความจริงว่า เราใช้ภาษาเพื่อกระทำการโดยตรง การใช้ภาษาเพื่อเล่าถึงเหตุการณ์ หรือเพื่อบรรยายนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการใช้ภาษา การใช้ภาษาเพื่อกระทำการโดยตรงนั้นจะเห็นจากการที่เราใช้ภาษาดังนี้ ถูกเหยียดหยาม แสดงความเห็นด้วย วิจารณ์ และอื่น ๆ ออสติน

(Austin) เสนอว่าในการพูดประโยคใดก็ตาม ผู้พูดจะเกี่ยวข้องกับลักษณะการกระทำต่าง ๆ กัน 3 อย่าง อย่างแรกก็คือ การกระทำอันใดแก่ การพูดประโยคซึ่งมีความหมาย (Locutionary act) นอกจากจะพูดประโยคออกมาแล้ว ผู้พูดยังอาจตั้งใจให้ถ้อยคำที่กล่าวออกมานั้นเป็นถ้อยคำที่แสดงความยกย่อง ที่แสดงความเห็นด้วย ฯลฯ นี่เป็นการกระทำอย่างที่ 2 (Illocutionary act) นอกจากนี้ผู้พูดยังอาจกล่าวถ้อยคำเพื่อที่จะให้ได้รับปฏิกิริยาโต้ตอบจากผู้ฟัง เช่น เพื่อให้ผู้ฟังตกใจกลัว เพื่อให้ผู้ฟังหัวเราะ หรือเพื่อให้ผู้ฟังทำอะไร การกระทำแบบหลังนี้เป็นแบบที่ 3 (Perlocutionary Act) สมมุติว่า ลูกของข้าพเจ้าไม่ยอมนอน ข้าพเจ้าจึงพูดกับแกว่า "แม่จะปิดไฟละ" การกระทำอย่างแรกก็คือ ประโยค "แม่จะปิดไฟละ" ซึ่งมีความหมายในตัวของมันเอง แต่ข้าพเจ้ายังอาจจะตั้งใจให้ถ้อยคำของข้าพเจ้าเป็นการขู่ ซึ่งก็เท่ากับข้าพเจ้าได้ทำการกระทำอย่างที่ 2 (illocutionary act) คือ การพูดประโยคโดยมีความตั้งใจให้ประโยคมีความหมายอื่นนอกเหนือไปจากความหมายของรูปประโยค การกระทำอย่างที่ 3 ซึ่งแยกไปจากการกระทำ 2 อย่างที่กล่าวมาแล้ว คือ พฤติกรรมที่เป็นผลที่ลูกของข้าพเจ้ากระทำ เป็นผลต่อเนื่องที่ข้าพเจ้าอยากจะทำให้เกิดจากถ้อยคำของข้าพเจ้าคือ การที่เขาก้าวจนเงยและหลับไป ความแตกต่างระหว่างการกระทำอย่างที่ 2 และอย่างที่ 3 นี้ สำคัญมาก การกระทำอย่างที่ 3 เป็นผลที่ผู้พูดตั้งใจให้บังเกิดกับผู้ฟังเป็นผลสืบเนื่องจากถ้อยคำของเขา การกระทำอย่างที่ 3 นี้ โดยปกติมักไม่คิดกันว่า มีความเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ความหมายของภาษา แต่ความตั้งใจของผู้พูดที่จะให้ถ้อยคำของเขามีความหมายนอกเหนือไปจากความหมายของหน่วยต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในถ้อยคำ หรือการกระทำอย่างที่ 2 นั้นมีผลต่อเนื่องของการกระทำอย่างแรก (การที่ข้าพเจ้าพูดว่า "แม่จะปิดไฟละ" (การกระทำ

อย่างที 1) ไม่ก่อให้เกิดผลเป็นการรู้ (การกระทำอย่างที 2) แท้จริงการกระทำ
อย่างที 2 นั้น แฝงอยู่ในถ้อยคำซึ่งเป็นการกระทำอย่างแรกเลยทีเดียว กล่าวคือ มันเป็น
ความตั้งใจของผู้พูดที่จะให้ถ้อยคำของเขาเป็นอย่างไร อาจกล่าวได้ว่า การกระทำอย่าง
ที 2 ซึ่งแสดงออกในรูปประโยคใดเป็นการใส่ความหมายพิเศษ (illocutionary
force) ให้กับถ้อยคำในรูปประโยคนั้น

เราอาจกล่าวสรุปถึงลักษณะการกระทำ 3 อย่างที่อยู่รวมกันในการพูดครั้งหนึ่งๆ
ดังนี้ ผู้พูดพูดประโยคที่มีความหมายออกมา (locutionary) ด้วยความตั้งใจให้มีความ
หมายนอกเหนือไปจากความหมายของรูปประโยค (illocutionary) เพื่อจะให้บังเกิด
ผลบางประการกับผู้ฟัง (perlocutionary)

ตามการบรรยายดังกล่าวมานี้ ความหมายพิเศษ (illocutionary) นั้นเป็น
นัยอยู่ในถ้อยคำ อาจจะไม่กล่าวมาชัดเจนในประโยคหรือการกระทำอย่างที 1
(locutionary) แต่ในบางครั้งก็อาจจะกล่าวออกมาชัดเจน ถ้าเป็นเช่นนั้น เราก็จะได้
ถ้อยคำที่เป็นชนิดที่เป็นถ้อยคำที่บังการกระทำโดยตรง (performative utterances)
เช่น

- 6) ฉันขอสัญญากับคุณว่าฉันจะไปที่นี่
- 7) ฉันพนันใจว่าหลอนจะต้องล้มลงมา
- 8) ฉันเห็นควายว่า ฉันผิด

ถ้อยคำหรือประโยคแบบนี้ เป็นแบบที่ออกสตีกกล่าวว่าไม่มีประโยคที่จะพูดถึงมัน
ในแง่ของจริงหรือเท็จ เพราะว่าถ้อยคำเหล่านี้มีใช้ประโยคที่บอกเล่าความ แต่เป็นการ
กระทำโดยตรง ลองเทียบประโยคข้างบนนี้กับประโยคต่อไปนี้

- 9) เขาสัญญากับหลอนว่าเขาจะไปที่นี่
- 10) หลอนพนันกับคุณว่า หลอนจะต้องล้มลงมา
- 11) พวกนั้นเห็นควายว่าผิด

ประโยคที่ 9-14 ใช้เป็นประโยคที่บ่งการกระทำโดยตรงไม่ได้ เพราะเป็นประโยคที่เล่าถึงการกระทำ ไม่ใช่บ่งการกระทำ คือ มิได้สัญญา พนัน หรือแสดงความเห็นด้วยโดยตรง

ออสติน เสนอว่า ถ้อยคำที่บ่งการกระทำโดยตรง(performative utterances) แทนที่จะพูดกันในแง่ของ จริง หรือ เท็จ ควรจะพูดกันในแง่ว่า เหมาะสม หรือ ไม่เหมาะสม เท่านั้น และประโยคเหล่านี้จะบรรยายได้ตามลักษณะข้อแม้ต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้ประโยคเหมาะสม ตัวอย่างเช่น เพื่อให้ประโยค "ฉันขอสัญญากับคุณ ว่า ฉันจะไปอยู่ที่สถานี" เป็นประโยคที่เหมาะสม ข้อแม้ของความเหมาะสมก็ได้แก่ การที่ผู้พูดตั้งใจจะให้ถ้อยคำของเขาเป็นการผูกมัดที่จะทำให้เขาต้องไปที่สถานี; การที่ผู้พูดตั้งใจจะอยู่ที่สถานี; การที่ผู้ฟังอยากจะให้เขาอยู่ที่สถานี และการที่เขาอาจจะไม่ไปที่สถานี ถ้าแม้เขามีโอกาสด้วยคำที่เขากล่าว นอกจากนี้มีข้อแม้พื้นฐาน ซึ่งเป็นข้อแม้ทั่วไปที่ทำให้การสื่อสารสามารถดำเนินไปได้ อาทิเช่น การที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง ต้องพูดภาษาเดียวกัน หรือ การที่ผู้ฟังมีใจอยู่ถึงในขณะที่มีการพูด ฯลฯ ข้อแม้เหล่านี้จะต้องไม่มีการละเมิดถ้อยคำนั้นจึงจะถูกยอมรับว่าเป็นสัญญาที่เหมาะสมได้

ทีนี้ถ้าเราเห็นว่า ถ้อยคำที่กล่าวออกมานั้น ไม่ว่าจะบ่งการกระทำโดยตรงหรือไม่ก็ตาม ประกอบขึ้นด้วยการกระทำใน 3 ลักษณะที่กล่าวมาแล้ว แนวความคิดในเรื่องข้อแม้ เรื่องความเหมาะสมกับประโยคที่บ่งการกระทำโดยตรง ก็น่าจะเป็นข้อแม้ที่ใช้ได้กับประโยคแบบอื่น ๆ ด้วย ประโยคอาจเป็นการสัญญาได้ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด - ผู้ฟัง เข้ากับข้อแม้ของความเหมาะสมข้ออื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการสัญญา ประโยคเดียวกันนี้ ในกาลอื่นก็อาจจะเป็นคำเตือน ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด - ผู้ฟัง เข้ากับข้อแม้ของความเหมาะสมที่จำเป็นสำหรับการเตือน

ข้าพเจ้าจึงใจที่ใช้ "ถ้อยคำ" ในขณะที่กำลังกล่าวถึงการกระทำชนิดที่ 2(illocutionary acts) ในการวิเคราะห์การพูด (speech act) นั้น ออสตินและนักปรัชญาอื่น ๆ ที่ขยายความคิดของเขา พูดถึงการวิเคราะห์การกระทำอันเกี่ยวเนื่องกับการพูด, การวิเคราะห์

ถ้อยคำที่กล่าวออกมา มีใช้การวิเคราะห์รูปประโยค เมื่อไม่นานมานี้ นักภาษาศาสตร์ก็ได้หันกลับมาพิจารณาการพูดในฐานะที่อาจเป็นกฎเกณฑ์นำไปสู่การแก้ปัญหาวางความหมาย ได้มีการเสนอว่า แขนงที่จะพูดถึงความหมายของคำหรือประโยคในความว่างเปล่า หรือพูดเฉย ๆ โดยไม่สัมพันธ์กับอะไร เราน่าจะพูดถึงข้อแม้ของความเหมาะสมในการใช้คำ หรือรูปประโยค ด้วยเหตุนี้ คำว่า "criticize" ก็มีข้อแม้สำหรับการใช้คำให้เหมาะสมคือ ผู้ที่วิจารณ์ (criticiser) จะต้องคิดสรุป (assume) หรือ มีข้อสมมุติพื้นฐาน (pre-suppose) ^{ในใจ} ว่า ผู้ที่ถูกวิจารณ์ (criticised) นั้นเป็นผู้รับผิดชอบ และที่เรากล่าว (state) ก็คือ การกระทำที่ถูกวิจารณ์นั้นไม่ดี ส่วนคำว่า "accuse" นั้นใช้ทางกลับกัน มีข้อแม้สำหรับการใช้ที่เหมาะสมคือ ผู้กล่าวหา (accuser) กล่าวว่า (state) ผู้ที่ถูกกล่าวหา (accused) เป็นผู้รับผิดชอบแต่เขามีโอกาสจะ ~~คิดสรุป~~ ^{โต้แย้ง} การกระทำนั้นไม่ดี

ส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ความหมายจากแง่ของการพูดโดยนักภาษาศาสตร์นั้น ใช้เชื่อมผู้พูดกับข้อสมมุติพื้นฐาน (speaker - presupposition) คำ "ข้อสมมุติพื้นฐาน" นี้ตรงข้ามกับคำพูดที่กล่าวออกมา (assertion) ความหมายของประโยคนั้นก็ขึ้นอยู่กับ 2 ส่วนคือ ส่วนที่ผู้พูดกล่าวออกมา (assert) กับส่วนที่เป็นข้อสมมุติพื้นฐาน (presuppose) หรือส่วนที่นึกคิดสรุป (assume) ลักษณะที่กล่าวทั้ง 2 ส่วนนี้ จะใช้ในการอธิบายความแตกต่างระหว่างประโยคในคู่ต่าง ๆ ข้างล่างนี้ คือ คู่ประโยคที่ 12-13, 14-15, และ 16-17

12) บิลคิดมอร์ฟีน

13) มอร์ฟีนนั้นแหละที่บิลคิด

14) บิลคิดมอร์ฟีน

15) สิ่งที่มีบิลคิดก็คือมอร์ฟีน

16) น้องสาวของฉันอยู่ทำงานเลี้ยงและพี่ชายของฉันนอนชมอยู่ในเตียงด้วยพิษไข้หัวใหญ่

17) น้องสาวของฉันอยู่ทำงานเลี้ยง แต่พี่ชายของฉันนอนชมอยู่ในเตียงด้วยพิษไข้หัวใหญ่

ในประโยค 2 คู่มือแรก ในประโยคที่ 2 ของแต่ละคู่ ผู้พูดมีข้อสมมุติพื้นฐานว่า บิด
คิดอะไรสักอย่าง และกล่าวว่า สิ่งนั้นก็คือ มอร์ฟีน ส่วนในประโยคสุดท้าย ผู้พูดโดยการ
ใช้คำว่า "แต่" มีข้อสมมุติพื้นฐานว่า มีความขัดแย้งกันระหว่าง 2 ประโยคที่เชื่อมด้วย
"แต่" ความขัดแย้งกันนั้นก็คือ ข้อสมมุติพื้นฐานว่า พี่ชายของฉันมีโกอยู่ทำงานเลี้ยง (ขัดแย้ง
กับ "น้องสาวของฉันอยู่ทำงานเลี้ยง") ประโยคเหล่านี้ถึงแม้จะพิจารณาในแง่ของผู้พูดกับข้อ
สมมุติพื้นฐาน แต่ก็อาจจะพิจารณาในแง่ข้อแม้ในเรื่องความเหมาะสมได้ ตัวอย่างเช่น แขนง
ที่จะพูดว่ามีข้อสมมุติพื้นฐานอะไรที่ผู้พูดจะต้องมีในการพูดประโยคที่ 17 เราก็คงพูดเสีย
ใหม่ว่า ประโยคที่ 17 เป็นประโยคที่เหมาะสมถ้าผู้พูดมีข้อสมมุติพื้นฐานว่ามีการขัดแย้งกัน
ระหว่าง 2 ประโยคที่เชื่อมด้วย "แต่" โดยหลักการแล้วการอธิบายเช่นที่กล่าวมานี้ อาจ
จะใช้ได้กับการอธิบายประโยคในแบบต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะประโยคคำถาม และประโยคคำสั่ง
นั้นก็อาจคาดได้ว่ามีข้อแม้ของการใช้ที่เหมาะสมต่างกันเองและต่างออกไปจากข้อแม้ของ
ประโยคมอกเล่า เราอาจกล่าวได้ว่า ประโยคคำสั่ง จะเหมาะสมใดต้องมีข้อแม้ต่อไปนี้

ก.) เชื่อได้ว่าผู้ฟังจะสามารถกระทำกริยาตามที่สั่งได้

ข.) ในเหตุการณ์ธรรมดาที่มีได้รับคำสั่ง ผู้ฟังอาจจะไม่ทำกริยาใน ข้อ ก.

ค.) ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำกริยาตามที่สั่ง

(หรือเราอาจกล่าวได้ว่า สำหรับประโยคคำสั่ง ผู้พูด มีข้อสมมุติฐาน 3 อย่างก็ได้)

ก่อนที่จะพิจารณารรณศาสตร์หรือความหมายในแง่ของการพูดโดยพิสดารต่อไปก็
ควรที่จะพูดถึงฐานะทางทฤษฎีของการพิจารณาเช่นนี้ว่าเป็นเช่นไร ในการพิจารณาความ
หมายในแง่ของการพูดนั้น ความหมายของประโยคและของคำจะถูกพิจารณาในเทอมของข้อ
แม้ในการใช้ที่เหมาะสม และด้วยเหตุนี้ความหมายแฝง หรือความหมายที่นอกเหนือจากคำที่
ปรากฏในรูปประโยคจึงอาจกำหนดได้ว่าไม่ได้มาจากคุณสมบัติของรูปประโยค แต่มาจากข้อ
สมมุติพื้นฐานในแง่ของผู้พูดเมื่อกล่าวประโยคนั้น เป็นความเชื่ออันจำเป็นจะต้องมี ถ้าผู้พูด
จะใช้ประโยคใดถูกต้องเหมาะสม

การพิจารณาอรรถศาสตร์หรือความหมายเช่นนี้ มิใช่จะเข้ากับส่วนอื่น ๆ ของ
ไวยากรณ์ได้โดยไม่มีข้อกีดขัด ไวยากรณ์ปรวิวรกำหนดความแตกต่างระหว่างความรู้ของ
ผู้พูด (competence) และการใช้ความรู้ของผู้พูด (performance) การกำหนดความ
แตกต่างเช่นนี้ ก็ทำให้เกิดความแตกต่างสืบเนื่องระหว่างการบรรยายความรู้ในภาษาของผู้
พูด (competence) และ การบรรยายการใช้ความรู้นั้น (performance) หน้าที่ซึ่ง
กำหนดหรือให้แบบแผนอันเป็นปกติของภาษาเป็นทฤษฎีความรู้ของผู้พูด ทฤษฎีซึ่งกำหนดความ
สัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางภาษากับปัจจัย (factor) อื่น เพื่อบอกแบบแผนของการสื่อสาร
เป็นทฤษฎีของการใช้ความรู้ของผู้พูด (performance) ไวยากรณ์ของภาษาใดก็ตาม ใน
ฐานะส่วนหนึ่งของทฤษฎีความรู้ของผู้พูด จะต้องสามารถบอกความถูกต้องทางไวยากรณ์ของ
ประโยคใด ๆ ก็ได้ในภาษานั้น

ถ้าเราต้องอธิบายอรรถศาสตร์ หรือความหมายของภาษา ตามข้อแม้ในการใช้
แล้ว อรรถศาสตร์ก็จะเป็นอรรถศาสตร์ของทฤษฎีการใช้ความรู้ของผู้พูด มิใช่ทฤษฎีความรู้
ของผู้พูด เพราะอรรถศาสตร์ ซึ่งอธิบายความหมายจากข้อแม้ในการใช้ภาษานั้นไม่ให้ความ
ต่างระหว่างประโยคถูกไวยากรณ์ และประโยคผิดไวยากรณ์ แต่ให้ความต่าง ระหว่าง
ประโยคที่เหมาะสมกับประโยคที่ไม่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านั้นทฤษฎีอรรถศาสตร์ซึ่งกำหนด
ความหมายจากแง่การใช้ภาษานั้น ถือว่าการอธิบายการใช้ต้องมาก่อนการอธิบายความหมาย
กล่าวคือ การใช้ที่เหมาะสมเป็นเรื่องอันดับแรก และจากการใช้ที่เหมาะสมนี้ จึงจะอธิบาย
ความหมาย ด้วยเหตุนี้ถ้าเราจะคงความแตกต่างระหว่างความรู้ของผู้พูดกับการใช้ความรู้
ของผู้พูดตามไวยากรณ์ของชอมสกี ปี 1965 แล้ว เราก็ถึงจุดอับ (impasse) : เรา
อธิบายการใช้ความรู้ของผู้พูด ในกรอบของไวยากรณ์ ความรู้ของผู้พูดซึ่งผลิตประโยคพร้อม
ความหมายของประโยค แต่เรากลับอธิบายความหมายประโยคเหล่านั้นตามข้อแม้ในการใช้
หรือการใช้ความรู้ของผู้พูด ถ้าเราอยากจะคงไว้ซึ่งการอธิบายความหมายจากแง่ของการ
พูด เราก็ต้องพิจารณาการแยกระหว่างความรู้ของผู้พูดและการใช้ความรู้ของผู้พูดเสียใหม่
ว่าควรแยกเช่นนี้หรือไม่

ทางหนึ่งซึ่งมีคนเสนออีกคือ แก้วไขขอบเขตของทฤษฎีภาษาศาสตร์ว่า ไม่เพียงแต่จะกำหนดแบบแผนหรือประโยคอันเป็นปกติ ซึ่งผู้พูดรู้ในฐานะที่เป็นความรู้ในภาษาของเขา แต่จะต้องกำหนดแบบแผนอันเป็นปกติในการใช้ภาษาของผู้พูดในการสื่อสาร หรืออีกนัยหนึ่ง ความรู้ของผู้พูดในการใช้ภาษาสื่อสาร สำหรับผู้ที่สนับสนุนความคิดนี้ ความรู้ของผู้พูดแบบที่ซอมสกีเสนอในปี 1965 ก็จะต้องทิ้งไปและเอาความรู้ของผู้พูดในการใช้ภาษาสื่อสารมาแทนที่ การกระทำเช่นนี้ จะช่วยให้ได้ทฤษฎีทางความหมายจากแง่การพูดไม่มีปัญหา

อย่างไรก็ดี ข้อเสนอแนะที่จะให้แก้ไขนี้ ถ้าพิจารณาแล้วก็ยังเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น (ไม่มีผลอะไรทางทฤษฎี) เพราะว่า ไม่มีความต่างระหว่างทฤษฎีความรู้ของผู้พูดในการใช้ภาษาสื่อสารและทฤษฎีการแสดงออกของความรู้ของผู้พูดของซอมสกี ทั้งนี้เพราะทฤษฎีที่กำหนดความสามารถของผู้พูดในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบริบท หรือ ทฤษฎีความรู้ของผู้พูดในการใช้ภาษาสื่อสารนั้น แท้จริงก็คือ ทฤษฎีการใช้ความรู้ของผู้พูดของซอมสกีนั่นเอง คว้ยเหตุนี้จึงไม่มีข้อขัดแย้งระหว่างการอธิบายความหมายโดยพิจารณาข้อแม้ในข้อจริง-เท็จ ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีความรู้ของผู้พูดกับการอธิบายความหมายในแง่ของการพูดในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีความรู้ของผู้พูดในการใช้ภาษาสื่อสาร

ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นได้เฉพาะในกรณีที่น่าเอาการวิเคราะห์การพูด ซึ่งเป็นลักษณะการใช้ภาษาไปเป็นเครื่องกำหนดความหมายของรูปประโยค ในกรณีเช่นนี้ก็จำเป็นที่จะต้องลงมการแบ่งของซอมสกีระหว่างความรู้ของผู้พูดกับการใช้ความรู้ของผู้พูดเสีย

ถ้ามาถึงจุดนี้แล้วก็มีทางเลือกอยู่ 2 ทาง คือ

ก. คงความแตกต่างระหว่างความรู้ของผู้พูด และการใช้ความรู้ นั้น พร้อมทั้งการวิเคราะห์ความหมายของประโยคตามข้อแม้เท็จจริง ; ไม้ยจะพิจารณาการพูดเฉพาะเวลาวิเคราะห์หาแบบแผนปกติ ในการใช้ภาษาเท่านั้น

หรือ ข. เรายึดการวิเคราะห์ความหมายของประโยคจากแง่ของการพูดและ
แก้ไขสมมุติฐานหลักในไวยากรณ์ปริวรรต คือ สมมุติฐานว่ามีการแยกระหว่างความรู้ของ
ผู้พูดกับการใช้ความรู้นั้นเสีย

แปลจาก - "Meaning and Language Use.", Ruth M. Kempson, Semantic
Theory (1977, pp. 46-55)

ผู้แปล - ปราณี กุลละวณิชย์

กฎต่างระดับในระบบเสียงปริวรรต

ในประวัติความเป็นมาของระบบเสียงปริวรรต ได้มีผู้เสนอความคิดในทำนองที่ว่า การที่ไวยากรณ์ปริวรรตศึกษาการวิเคราะห์หน่วยเสียงแบบเก่า(classical phonemic level) ไปถึงนั้นเปรียบเสมือนการเหวี่ยงลูกทิ้งไปพร้อมกับน้ำที่ใส่อาบเด็กแล้ว¹

ถ้าเราพิจารณากฎ 2 แบบ ซึ่งได้แก่ 1). กฎ เช่น กฎการเลื่อนที่ของสระ (vowel shift) ซึ่งตามการวิเคราะห์แบบเก่า จะถือว่าเป็น "กฎหน่วยเสียง-หน่วยคำ" (morphophonemic rules) กฎนี้อธิบายการที่หน่วยเสียงสำคัญเปลี่ยนไปเป็นอีกหน่วยเสียงหนึ่ง และ 2). กฎ เช่น กฎที่อธิบายลักษณะระเบิด (release) กับลักษณะไม่ระเบิด (non-release) และลักษณะพ่นลม (aspiration) หรือ ลักษณะไม่พ่นลม (non-aspiration) ของเสียง /p t k/ ในภาษาอังกฤษ กฎเหล่านี้เดิมเรียกว่า กฎ "หน่วยเสียงย่อย" (allophonic rules) อธิบายความแตกต่างของเสียง ๆ เดียวในบริบทต่าง ๆ กัน ตามความรู้สึกเรายอมรับว่ากฎที่กล่าวมาแล้วทั้ง 2 ประเภทมีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เราไม่สามารถแบ่งกฎเป็น 2 ระดับได้โดยชัดเจนว่า อย่างหนึ่งเป็นกฎหน่วยเสียง-หน่วยคำ และอีกอย่างหนึ่งเป็นกฎหน่วยเสียงย่อย ถ้าจำเพาะเหล่านี้ (คือคำว่า morphophonemic และ allophonic) ยังมีคำจำกัดความตามที่นักวิเคราะห์หน่วยเสียงแบบเก่าได้ให้ไว้ หรือ พูดอีกอย่างก็คือ ถ้าเราจะแบ่งกฎดังกล่าวเป็น 2 ระดับแล้ว เราก็ไม่ควรโต้แย้งการยอมรับชั้นการวิเคราะห์หน่วยเสียงแบบเก่า เช่น (Schane, 1971) พยายามให้เหตุผลว่าความแตกต่างอย่างเช่นที่นักวิเคราะห์เสียงแบบเก่าถือกันมีความสำคัญอย่างยิ่งในประวัติการพัฒนากฎระบบเสียง แต่เขมิได้พูดถึงความแตกต่างระหว่างกฎหน่วยเสียง-หน่วยคำ และกฎหน่วยเสียงย่อย เขาก็ให้เห็นความแตกต่างระหว่างหน้าที่ทางหน่วยเสียง-หน่วยคำ และทางหน่วยเสียงย่อย ซึ่งในบางครั้ง จะ

¹ ดูแปล - เป็นการเปรียบเทียบ หมายความว่า ระบบเสียงปริวรรตได้ทำการเปลี่ยนแปลงอย่างโคลน คือ หิ้งทั้งของตี(ตัวเด็ก) และของเลว(น้ำอาบ) ไปควมกันหมด

อธิบายได้โดยกฎๆ เดียวกันในบริบทต่าง ๆ กัน เช่นกฎที่เกี่ยวกับเสียงก้องของพยัญชนะไม่เปิด (obstruents) ในภาษารัสเซีย จะถือว่า มีหน้าที่ทางหน่วยเสียง-หน่วยคำในบริบทส่วนใหญ่ แต่มีหน้าที่ทางหน่วยเสียงย่อย เมื่อใช้อธิบาย /c ɤ x /

ผลงานที่สานต่อจากงานของเขามีน้อยมาก แต่ก็ไ้มีผู้ให้ความสนใจไม่น้อยในเรื่องความแตกต่างดังกล่าว คราวนี้ไม่ใช่ระหว่างหน้าที่ของกฎ แต่ระหว่างตัวกฎจริง ๆ ความสนใจดังกล่าวเป็นที่เด่นชัด ดังจะเห็นได้จากการพิจารณาเกี่ยวกับข้อจำกัดในการใช้กฎจากการศึกษาเกี่ยวกับกฎ พบว่ากฎซึ่งอาจจะเรียกอย่างคลุมเครือว่า กฎการออกเสียงระดับผิว (low-level phonetic rules) นั้นมีการใช้ที่ต่างกับกฎระบบเสียงทั่ว ๆ ไป ตัวอย่างเช่น หลักในการใช้กฎแบบเลือกหนึ่ง (disjunctive) จะไม่มีผลกับกฎการออกเสียงระดับผิว ซึ่งมักจะใช้ทุกกฎที่ควรใช้ (conjunctive) และนอกจากนั้น ข้อจำกัด (constraints) ของกฎระบบเสียงเพื่อป้องกันไม่ให้กฎนั้นเป็นนามธรรม (abstract) มากเกินไป จะต้องไม่ใช่ข้อจำกัดเดียวกันกับที่ใช้กับกฎการออกเสียง (Anderson 1975, 42) ประเด็นที่ระบุนานี้ ดูเหมือนจะสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างประเภทของกฎ ดังนั้น กฎแบบเลือกใช้ (disjunctive) ก็จะไม่ใช้กฎซึ่งเป็นกลาง แต่ปัญหาอีกคือจะลากเส้นแบ่งประเภทตรงไหน และอีกปัญหาหนึ่งก็คือ กฎทั้งหลายที่ไม่ใช่กฎการออกเสียง จะต้องใช้ก่อนกฎการออกเสียงหรือ

สำหรับคำถามแรกนั้น คำตอบที่ใกล้เคียงที่สุด คือที่จะกล่าวต่อไปนี้ (ถอดความจาก Anderson 1975)

กฎจะเป็นกฎการออกเสียง (phonetic) ถ้า (1)

(ก) การบรรยายโครงสร้าง (structural description) ของกฎนั้นไม่อ้างถึงลักษณะ (feature) นอกกระบบเสียง และไม่อ้างถึงขอบเขตที่เล็กกว่าขอบเขตคำ (word boundary)

และ

(ข) กฎนั้นจะต้องไม่เปลี่ยนลักษณะที่ "เป็นลักษณะบ่งความต่าง (distinctive) ในรูปเบื้องต้น (underlying forms) ของภาษานั้น จาก + เป็น - หรือจาก - เป็น +

จะเห็นได้ว่า คำจำกัดความนี้เกี่ยวกับเกณฑ์การวิเคราะห์หน่วยเสียงแบบเก่า แต่ถึงกระนั้น ก็ยังแตกต่างกับเกณฑ์ดังกล่าวด้วย ความคล้ายคลึงนั้นจะเห็นได้จากเงื่อนไขข้อแรก ซึ่งก็คล้ายกับเงื่อนไขของการปรากฏของหน่วยเสียงย่อย ซึ่งนักวิเคราะห์หน่วยเสียงแบบเก่าจะยอมรับ เพราะเขาถือว่า คำเป็นขอบเขตที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ระบบของเสียงพยัญชนะและสระ (เช่น Chao และ Jones) ในเงื่อนไขข้อที่สองนั้น ความแตกต่างระหว่างคำจำกัดความของกฎการออกเสียงดังกล่าวกับเกณฑ์การวิเคราะห์หน่วยเสียงแบบเก่าปรากฏชัดเจน กล่าวคือ ในการวิเคราะห์แบบเก่านั้น กฎหน่วยเสียงย่อยจะไม่เปลี่ยนลักษณะบ่งความต่างของหน่วยเสียง (ไม่ได้ออกเสียงถึงรูปเบื้องต้น)

ข้อระบุในคำจำกัดความดังกล่าวที่ว่า "เป็นลักษณะบ่งความต่างในรูปเบื้องต้น" นั้น จะมีความหมายคลุมเครือ จะหมายความว่า เป็นลักษณะบ่งความต่างในเสียงทั้งหมด ซึ่งผ่านกฎ หรือในเสียงบางเสียงที่ผ่านกฎ หรือ ในเสียงบางเสียงในภาษาเท่านั้น เมื่อพิจารณาแล้ว ข้อระบุดังกล่าวไม่น่าจะมีความหมายประการสุดท้ายนี้ ขบวนการกลายสระเป็นสระนาสิกในภาษาอังกฤษ มีลักษณะเป็นกฎการออกเสียง เพราะตรงกับเงื่อนไขข้อ 1 ก. ทุกประการ ตามหลักสัทศาสตร์ ขบวนการนี้เป็นขบวนการธรรมชาติ ซึ่งจะเกิดในสิ่งแวดล้อมที่กฎระบุไว้เท่านั้น (คือ เมื่ออยู่ติดกับพยัญชนะนาสิก) ขบวนการนี้จะไม่เกิดทุกแห่งและกับทุกเสียง สิ่งแวดล้อมที่จำกัดก็คือ จะต้องขึ้นอยู่ด้วยเสียงเน้นหนัก หรือจะต้องมีพยัญชนะนาสิกนำหน้าหรือตามหลัง หรือทั้งสองอย่าง หรือขึ้นอยู่ด้วยขอบเขตคำ หรือท่วงทำนองของการพูด อย่างไรก็ตาม กฎนี้มีผลต่อลักษณะบ่งความต่างในรูปเบื้องต้นในภาษาอังกฤษ (สำหรับพยัญชนะ) และกฎนี้ก็มีผลในการกำหนดค่า + / - ของลักษณะนั้น เพราะทำให้สระ [-nasal] เป็นสระ [+nasal] แต่ถ้าจะให้ข้อความ "เป็นลักษณะบ่งความต่าง" นั้นหมายถึง เป็นลักษณะบ่งความต่างของเสียงทั้งหมดที่ผ่านกฎ ก็จะไป

ไม่เปิด

อีกทางหนึ่ง คือ จะทำให้กฎซึ่งเปลี่ยนความก้องของพยัญชนะ / ในภาษารัสเซียเป็นกฎการออกเสียง ถึงแม้กฎนี้จะเปลี่ยนค่าของลักษณะสำคัญที่สุดลักษณะหนึ่งในระบบเสียงพยัญชนะไม่เปิดในภาษารัสเซียก็ตาม ทั้งนี้เพราะว่า 3 ใน 20 เสียงที่ผ่านกฎ เป็นเสียงที่ไม่ถือลักษณะความก้องเป็นลักษณะแบ่งความต่าง

ความจริงแล้วแอนเดอร์สันตั้งใจที่จะพูดว่า ถ้ากฎจะเป็นกฎการออกเสียงแล้วกฎนั้นจะต้องไม่กลับค่าของลักษณะที่ใช้จำแนกเสียง ยกเว้นถ้าลักษณะนั้นเป็นลักษณะไม่แบ่งความต่าง (non-distinctive) เสมอในทุก ๆ เสียงในโครงสร้างเบื้องต้นใดที่ผ่านกฎ ถ้าเรายอมรับคำจำกัดความนี้ หรืออะไรทำนองนี้ เราก็จะเห็นทันทีว่า เราไม่สามารถพูดได้ว่า กฎที่ไม่ใช่กฎการออกเสียงทุกกฎต้องมาก่อนกฎการออกเสียง ยกตัวอย่างเช่น กฎที่อธิบายการเกิดของหน่วยเสียงย่อยของ /1/ ในภาษาละติน clear [1] และ dark [1] เป็นกฎการออกเสียง เพราะลักษณะที่ระบุความแตกต่างของหน่วยเสียงย่อยของ /1/ นั้นไม่เคยใช้ระบุความแตกต่างของเสียงในรูปเบื้องต้น แต่กฎซึ่งทำให้สระเป็นสระหลัง ถ้าอยู่หน้า dark [1] ถึงแม้จะใช้กับผลลัพธ์ (output) ของกฎแรก แต่ก็ไม่ใช่กฎการออกเสียง เพราะลักษณะความหลัง (backness) ซึ่งเป็นค่าที่ถูกกลับเป็นตรงกันข้ามนั้น เป็นลักษณะแบ่งความต่างของสระในภาษาละติน ในภาษาถิ่น Le Bourg Blanc ของ Breton (Jackson 1967; Anderson 1975, 55) เราพบกฎ 2 กฎดังนี้

สระกลางกลายเป็นสระกลาง-ต่ำ /__rc (2) ก.

$\emptyset \rightarrow a / r_x \#$ ข.

กฎ 2ก. เป็นกฎการออกเสียง หน่วยเสียงย่อยของสระกลาง ในสิ่งแวดล้อมนี้ ถึงแม้จะต่ำกว่าในสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ก็ยังต่างอย่างชัดเจนกับหน่วยเสียงย่อยของสระต่ำ /a/ กฎ 2ข. ไม่ใช่กฎการออกเสียง เพราะว่ากฎนี้เติมเสียงซึ่งใหม่โดยสิ้นเชิง คือเสียง /a/ นั้นเอง แต่อย่างไรก็ตามกฎ 2ก. ต้องมาก่อนกฎ 2ข. เพราะสระกลางในฐานะหน่วยเสียงกลายเป็นกลาง-ต่ำ ในฐานะการออกเสียงจริงไม่เฉพาะหน้า [rx] แค่นั้น [rax] ด้วย ในกรณี [a] ถูกเติมเข้ามา เช่น [ε:rax] "นิมะ" (จากรูป

เมืองไคว /erx/

เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเรียงกฎดังกล่าวโดยแก้คำจำกัดความเสียใหม่ เพื่อจะให้กฎ 2ก. เป็นกฎที่ไม่ใช่นิพจน์การออกเสียง และ/หรือ 2ข. เป็นกฎการออกเสียง โครงสร้างและการใช้กฎดังกล่าวที่แตกออกเป็น 2 ด้าน เกี่ยวข้องกับการแบ่งกฎออกเป็น 2 พวก และคำจำกัดความ (1) ก็มีรากฐานมาจากความจริงข้อนี้ ถ้าแปลความหมายของ คำจำกัดความดังกล่าวว่า กฎที่ไม่ใช่นิพจน์การออกเสียงต้องใช้ก่อนกฎการออกเสียงแล้ว ก็จะทำให้ความแตกต่างกันระหว่าง phonetic/non-phonetic ไม่สามารถใช้คุณึ่งที่ควร จะคลุมได้ นอกจากนั้นเราควรจะต้องยอมรับว่า กฎระบบเสียงและกฎการออกเสียงไม่ควรถือว่าเป็นส่วนประกอบย่อยที่แยกกันในไวยากรณ์

ความจริงแล้ว ในการเรียงกฎส่วนใหญ่ กฎระบบเสียงจะมาก่อนกฎการออกเสียง และเรามักตั้งคำถามถามว่า จะเรียงลำดับตรงกันข้ามไฉนหรือไม่ ถ้าได้จะได้ในสถานะเช่น ไคบัง แอนเดอร์สัน (Anderson 1975, 59) ตั้งเถวว่า ในตัวอย่างที่แสดงการเรียง กฎการออกเสียงไว้ก่อนกฎประเภทอื่นนั้น กฎประเภทที่ไม่ใช่นิพจน์การออกเสียงมักเป็นกฎที่มี แนวโน้มที่จะรวมรูปผิว หรือรูปแห่งการออกเสียง (phonetic representation) ซึ่งมี รูปทางระบบเสียงหรือในโครงสร้างเบื้องต้นต่างกัน และการใช้กฎการออกเสียงก่อนจะป้องกัน การรวมรูปดังกล่าวได้ ดังนั้นในภาษา Breton ที่กล่าวมาแล้ว ถ้าไม่มีกฎ 2ก. ใน ไวยากรณ์ หรือใช้กฎนี้หลังกฎ 2ข. สิ่งที่จะเกิดขึ้นก็คือ รูปผิวของรูปเบื้องต้น /erx/ และ ของรูปสมมติ */erax/ จะเป็นเด่นเดียวกัน ตามความเป็นจริงแล้ว รูป 2 รูปนั้น แตก ต่างกันในโครงสร้างผิว ไม่ใช่ต่างกันที่จำนวนพยางค์ในรูปเบื้องต้น แต่ต่างกันโดยคุณสมบัติ ของสระหน้า-กลาง ซึ่งจะถูกลดต่ำลง (และยาวขึ้นด้วย) ในรูปเบื้องต้นซึ่งมีพยางค์เดียว แต่จะถูกทำให้สูงขึ้น (และยาวขึ้นเช่นกัน) ในรูปสมมติซึ่งมี 2 พยางค์ ซึ่งควรจะออก เสียงว่า [e:rax]

เหตุผลของการเรียงลำดับกฎซึ่งมีคปรกฏเช่นนี้ สอดคล้องกับหลักใหญ่ของพัฒนา- การทางประวัติของไวยากรณ์ ที่ว่า รูปซึ่งต่างกัน โครงสร้างเบื้องต้น ควรจะต่างกัน

ในโครงสร้างผิวและรูป ซึ่งเหมือนกันทุกประการ ในโครงสร้างเบื้องต้นก็ควรเหมือนกันทุกประการในโครงสร้างผิวด้วย

ตัวอย่างภาษาละตินของเราแสดงว่า อาจจะมีเหตุผลอย่างอื่นสำหรับการเรียงลำดับกฎที่ฝึกปรักคือ ให้กฎการออกเสียงมาก่อนกฎประเภทอื่น การเรียงลำดับเช่นนี้ตั้งอยู่บนเหตุผลแห่งความจริงที่ว่า ถ้าไม่เอากฎการออกเสียงขึ้นก่อนแล้ว กฎอื่นจะไม่มีข้อมูลอะไรมาใช้กฎเลย เราอาจกล่าวรวมโดยทั่ว ๆ ไปว่า ในที่ซึ่งกฎการออกเสียงใช้ก่อนกฎประเภทอื่นนั้นจะต้องมีเหตุผลพิเศษเกี่ยวกับรูปลักษณะของกฎ หรือเกี่ยวกับอิทธิพลที่กฎมีต่อรูปซึ่งจะได้มาจากการใช้กฎ

กฎที่ไม่ใช่กฎการออกเสียงนั้น ยังอาจจำแนกออกเป็นอีกหลายประเภท ตัวอย่างเช่น ในภาษา Attic Greek ซึ่งใช้ในศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสตกาล การบรรยายทางระบบเสียงปริวรรต (Sommerstein 1973) รวมกฎระบบเสียง 2 กฎ ดังนี้

$$[3 \text{ height}] \rightarrow [-\text{syll}] / V _ \quad (3)$$

$$V \rightarrow [+ \text{ high pitch}] / \# C_0 V C_0 + \left[\begin{array}{l} -\text{participial} \\ 3 \text{ declension} \\ \{ +\text{genitive} \} \\ \{ +\text{dative} \} \end{array} \right] (V) C_0 \# \quad (4)$$

กฎเหล่านี้ (ซึ่งบังคับต้องเรียงลำดับ 3 มาก่อน 4) มีฐานะอยู่ในไวยากรณ์ด้วยเหตุผลต่างกัน กฎที่ 3 - การกลายเป็นสระผสม (Diphthong Formation) อยู่ในไวยากรณ์เพราะว่า สระบางประเภทจะเกิดขึ้นไม่ได้ ในภาษา Attic (ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปก็มีแนวโน้มที่จะเสียงสระ 2 ตัวเรียงกันอยู่แล้ว) กฎที่ 4 - การเปลี่ยนระดับเสียงให้สูงอยู่ในไวยากรณ์ เพื่อชี้ตัวระบุ หรือตัวอธิบายการกแสดงความเป็นเจ้าของ (genitive) และการกแสดงกรรมรอง (dative) ของคำนามและคำคุณศัพท์บางตัว ระดับเสียงสูง ซึ่งเป็นตัวระบุการกเหล่านี้ พบได้ในที่อื่น ๆ ในภาษานี้ด้วย

ความแตกต่างดังกล่าวไม่ใช่เรื่องของเหตุผลหรือหน้าที่แต่เพียงอย่างเดียว ถ้าพิจารณากฎที่ 3 และ 4 อีกจะเห็นได้ว่า กฎที่ 4 นั้น อยู่นอกเหนือจากเรื่องทางเสียง แต่กฎที่ 3 นั้นยังเกี่ยวกับเรื่องของเสียงอยู่มาก กฎที่ 3 เป็นกฎประเภทเดียวกับกฎที่เปลี่ยนลักษณะทางเสียง เพิ่มหรือลดเสียงต่าง ๆ เปลี่ยนค่าของลักษณะทางเสียง ดังเช่นกฎการเลื่อนที่ของสระ (Vowel Shift) ใน SPE² กฎซึ่งเป็นกฎระบบเสียงจะต้องมีข้อจำกัด เช่น ความแตกต่างกันที่ค่อนข้างมากระหว่างเสียงซึ่งได้รับอิทธิพล และเสียงซึ่งเป็นตัวกำหนดในสิ่งแวดล้อม และกฎประเภทนี้ไม่ควรขึ้นอยู่กับจำนวนพยางค์ จะเห็นได้ว่าข้อจำกัดเหล่านี้ ใช้กับกฎทางระบบหน่วยคำไม่ได้เลย

เช่นเดียวกันกับความแตกต่างกันระหว่างกฎหน่วยเสียง-หน่วยคำ กับกฎการออกเสียง ความแตกต่างที่เรากำลังสนใจอยู่นี้ คือ ความแตกต่างซึ่งคล้ายกับในระบบเสียง โครงสร้าง คือว่า เกี่ยวข้องกับความแตกต่างของสมาชิกย่อยประเภทต่าง ๆ ซึ่งนักระบบเสียงปัจจุบันจะยอมรับเพียง 2 ประเภทเท่านั้น กล่าวโดยกว้าง ๆ ความแตกต่างนี้จะเป็นความแตกต่างระหว่างกฎซึ่งข้อแม้สามารถกล่าวในเชิงระบบเสียงแท้ๆ และกฎซึ่งไม่ใช่แบบนี้ ประเภทแรกเรียกว่า กฎหน่วยเสียง-หน่วยคำ (morphophonemic rules) หรือกฎระบบเสียง (phonological rules) ในความหมายที่แคบกว่าทั่วไป และอีกประเภทเรียกว่า กฎระบบหน่วยคำ (morphological rules) หรือจะใช้คำของบลูมฟิลด์ (Bloomfield 1939) ว่า กฎหน่วยคำ-คำ (morpholexical rules) ก็ได้

ได้มีความพยายามมากมายที่จะให้คำจำกัดความ กฎหน่วยคำ-คำ ในความหมายที่แตกต่างกับกฎหน่วยเสียง-หน่วยคำ ข้อเสนอของซอมเมอร์สไตน์ (Sommerstein 1975) มีดังนี้

กฎซึ่งไม่ใช่กฎการออกเสียงจะเป็นกฎหน่วยเสียง-หน่วยคำ ถ้า (5)

(ก) เสียงซึ่งแปรไป (alternants) ซึ่งกฎกล่าวถึง มีความคล้ายคลึงกันทางระบบเสียง (กล่าวคือ กฎนี้จะอธิบายรูปที่แตกต่างกัน

ทางเสียงแท้ๆ ไม่ใช่ต่างกันทางหน่วยคำ (ซึ่งเรียกว่า suppletion) และ

- (ข) (i) เงื่อนไขของกฎนี้เป็นทางระบบเสียงโดยแท้ หรือ
(ii) กฎนี้เป็นไปได้ทางการออกเสียง และอาจมีสิ่งแวดล้อม
ที่สามารถอธิบายได้ทางระบบเสียง หรือที่เป็นกลางโดยธรรมชาติ

ที่กล่าวไปนั้นเป็นคำจำกัดความของกฎหน่วยเสียง-หน่วยคำที่กว้างและซับซ้อน
ซึ่งจะทำให้กรณีที่กล่าวต่อไปนี้จะคงถือว่าเป็นขบวนการหน่วยเสียง-หน่วยคำ มิใช่
หน่วยคำ-คำ คือว่า อดีตของ fly เป็น [flu:] ไม่ใช่ *[flau] (เทียบ flow
กับ drove, wrote, etc.) และที่ draw, know, grow, throw, blow มีลักษณะ
คล้ายกัน คือจะมี [u:] ในรูปอดีตกาล ทั้งนี้เราสามารถเขียนกฎ 1 กฎ เพื่อคลุมขบวนการ
ดังกล่าว และเข้าลักษณะ (5ก.) และ (5ข. ii) ได้ดังนี้

$$\left[\begin{array}{c} \text{อ} \\ +\text{ablaut} \\ +\text{preterite} \end{array} \right] \rightarrow \text{ } \# / \text{ } _ \text{w } \# \quad (6)$$

/ɛw/ ซึ่งได้จากกฎนี้ก็จะเป็นเปลี่ยนเป็น [ju:] หรือ [u:] ตามสิ่งแวดล้อมโดย
กฎทั่ว ๆ ไป

คำจำกัดความ (5) อาจอนุญาตให้กฎบางกฎ เช่น (6) เป็นกฎหน่วยเสียง-
หน่วยคำ ซึ่งการอนุญาตเช่นนี้จะละเมิดข้อจำกัดซึ่งได้ไว้กับกฎหน่วยเสียง-หน่วยคำอื่น ๆ
นอกจากนั้น วิธีที่ว่า "มีความคล้ายคลึงกันทางระบบเสียง" และ "เป็นไปได้ทางการออก
เสียง" นั้น มีความคลุมเครือ และทำให้เข้าใจไปได้หลาย ๆ ทาง คำจำกัดความของ
กฎระบบเสียงที่แคบและดีกว่า ได้แก่ของแอนเดอร์สัน ดังนี้

กฎซึ่งไม่เป็นกฎการออกเสียง จะเป็นกฎระบบเสียง (หรือกฎหน่วยเสียง-
หน่วยคำ) ถ้าในคำบรรยายโครงสร้างของกฎนั้นมีสิ่งเหล่านี้เท่านั้น (7)

- ลักษณะทางเสียง (phonological features) ก.
- ขอบเขตที่ยอมรับกันในทฤษฎีระบบเสียง ข.
- ชื่อระบุ (labels) สำหรับลักษณะของศัพท์ เช่น 'noun' ค.
และ 'verb'
- ลักษณะย่อย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแบ่งประเภทของศัพท์ ง.
เช่น 'native', 'Chinese', 'learned'
- กฎซึ่งไม่มีคุณสมบัติทั้งกล่าว ถือเป็นกฎหน่วยคำ-คำ (morpholexical)

ด้วยคำจำกัดความนี้ กฎ (6) จะต้องถือว่าเป็นกฎหน่วยคำ-คำ เพราะกฎนี้กล่าวถึงลักษณะของประโยค คือ 'preterite' และกล่าวถึงลักษณะทางระบบหน่วยคำแท้ คือ 'ablaut'

ในทำนองเดียวกันกับความจริงที่ว่า ไม่ใช่กฎหน่วยเสียง-หน่วยคำทั้งหมดจะต้องใช้ก่อนกฎการออกเสียง กฎหน่วยคำ-คำก็เช่นกัน ไม่จำเป็นต้องใช้ก่อนกฎหน่วยเสียง-หน่วยคำเสมอไป เราได้เห็นตัวอย่างมาแล้วว่ากฎ (3) ต้องมาก่อนกฎ (4) สระสูงและ glides ไม่จำเป็นต้องถือว่าต่างกันในรูปแบบเบื้องต้นในภาษา Attic แต่เมื่อใช้กฎที่ 4 (ซึ่งระบุให้ฐานศัพท์ของคำนามที่ผ่านกฎเป็นพยางค์เดียว และลักษณะนี้เองที่ทำให้กฎนี้ เป็นกฎหน่วยคำ-คำ เพราะแอนเคอร์สันกล่าวถึงข้อจำกัดเรื่องพยางค์) สระสูงและ glides ต้องต่างกันเสียก่อนเพราะคำนามที่จะผ่านกฎ (4) ต้องมีพยางค์เดียวและมีสระผสม ถ้าเราพิจารณาตัวอย่างในภาษา Abkhaz ซึ่งเป็นภาษา NW Caucasian คำว่า [paɪdós] 'of a boy', [klɛ:ɪdós] 'of a key' ซึ่ง -os เป็นหน่วยท้ายศัพท์สำหรับการแสดงความเป็นเจ้าของ (genitive) (Anderson 1974 c, 450; 1975, 50-52) ก. กฎเติมเสียง (epenthesis) ซึ่งเป็นกฎระบบเสียงแท้ ๆ จะทำหน้าที่แยกพยัญชนะควบ 3 ตัวเรียงกัน กฎนี้จะต้องมาก่อนกฎเสียงเน้นหนัก ซึ่งเป็นกฎซึ่งมีรากฐานทางระบบหน่วยคำ เพราะสระที่เติมเข้ามา (epenthetic vowels) จะเน้นหนักไปตามกฎหลัง กฎเติมเสียงจะต้องนำหน้าอีกกฎหนึ่ง (ซึ่งไม่ใช่กฎระบบเสียง) ซึ่งลบหน่วยหน้าศัพท์กริยา

/j/ 'third-person irrational/plural' ในกรณีที่มีนามวลีนำหน้ากริยานั้น
ตัวอย่างเช่น /jərtot/ 'they give it to him' ที่ซึ่ง ə ถูกเพิ่มเข้ามา และ
[j] เป็นหน่วยหน้าศัพท์ ถูกนำหน้าด้วยนามวลีซึ่งเป็นกรรมตรง ดังนั้นหน่วยหน้าศัพท์จะถูก
ลบออก และผลที่ได้คือออกมาเป็นรูปฉิว คือ [ərtot] ซึ่งก็ยังมีสระที่เติมเข้าไปอยู่ (และ
ยังมีเสียงเน้นหนักอยู่) นี่แสดงว่า กฎการเติมเสียงต้องมาก่อนในขั้นตอนการได้คำจากรูป
เบื้องต้น /jrt/

การเรียงลำดับกฎหน่วยเสียง-หน่วยคำก่อนกฎหน่วยคำ-คำนั้น ไม่มีเหตุผลเฉพาะ
แอนเดอร์สันพยายามที่จะอ้างถึงตัวอย่างภาษา Abkhaz และตัวอย่างอื่น ๆ ที่เรายกมา ใน
แง่ของหลักความโปร่งใส (transparency)³ แต่ก็ได้เพียงแต่แสดงว่า ในกรณีปรกติ
ตามหลักความโปร่งใส จะนิยมการเรียงลำดับแบบกฎหน่วยคำ-คำก่อนกฎหน่วยเสียง-หน่วย
คำถ้าการเรียงลำดับมีลักษณะเป็นกลางคือ เรียงได้ทั้ง 2 อย่าง ซึ่งก็ยังหาคำถามว่าทำไม
เมื่อเป็นกลางจึงต้องเลือกใช้กฎหน่วยคำ-คำก่อน

การศึกษาวិเคราะห์กฎ 3 ประเภtdังกล่าวมาแล้วนั้นยังอยู่ในระยะเริ่มแรก เป็น
ที่หวังว่าในอนาคตอันใกล้ของสาขาวิชานี้ จะมีแนวโน้มไปสู่ความพยายามที่จะเน้นหรือปฏิเสธ
ข้อคิดที่ผู้เขียนได้เสนอไปแล้ว ว่ากฎการออกเสียง กฎหน่วยเสียง-หน่วยคำ และ กฎหน่วย
คำ-คำ ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดต่าง ๆ กัน ในเรื่องรูปของกฎ หน้าของกฎ วิธีใช้กฎ และลักษณะ
อื่น ๆ ด้วย

³ ดูแปล - กฎโปร่งใส คือ กฎที่เราสามารถสรุปได้ง่าย ๆ จากรูปฉิว และ
กฎซึ่งตรงข้ามกับกฎโปร่งใส นั้น เรียกว่า กฎทึบ (opaque) ดูรายละเอียดเรื่องลักษณะ
ของกฎทึบ กล่าวโดย Kiparsky. ใน Sommerstein (1977:245)

แปลจาก - "Generative Phonology IV : On Constraining the Phonological
Rule" หัวข้อ "Morphology, Phonology and Phonetics" ใน Alan H.
Sommerstein, Modern Phonology (London: Edward Arnold Ltd.,
1977), pp 205-211.

ดูแปล - อปรฯ ประสิทธิภาพสูง

การแตกตัวของภาษา

หลายประเทศในทวีปอาฟริกาและทวีปเอเชีย มีภาษาพูดที่ใช้กันอยู่ในแต่ละประเทศนับได้หลายสิบหรือหลายร้อยภาษา แต่ในบริเตนเกือบทุกคนหรืออาจจะกล่าวได้ว่าทุกคนพูดภาษาเดียวกันคือ ภาษาอังกฤษ ดังนั้นอาจจะทำให้คิดได้ว่า ภาษาพูดในบริเตนไม่ใช่ภาษาที่น่าสนใจที่จะศึกษาแต่อย่างใด แต่ความจริงกลับเป็นตรงกันข้าม เพราะภาษาที่พูดในบริเตนนั้น ซับซ้อนกว่าที่คิดกล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือ ถึงแม้คนใน ไฮแลนด์ (Highlands) และหมู่เกาะของสกอตแลนด์จะพูดภาษา เกลิค (Gaelic) และคนใน เวลส์ จะพูดภาษา เวลช์ (Welsh) แต่ในขณะที่เดียวกัน คนเหล่านี้ก็พูดภาษาอังกฤษได้ ทั้งยังใช้ภาษาอังกฤษควบคู่กันไปด้วย มีผู้คนจากที่ต่าง ๆ และจากประเทศในเครือจักรภพ ไค้อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในบริเตน โดยที่ภาษาอังกฤษมิได้เป็นภาษาแม่ของพวกเขา แต่คนพวกนี้เรียนรู้ภาษาอังกฤษได้อย่างรวดเร็ว แม้แต่ลูกหลานของเขาก็สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างดี อาจจะคิดว่าใครก็ตามที่มาท่องเที่ยว หรือเข้ามาอยู่ในประเทศนี้ไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องเรียนรู้ภาษาอื่น ภาษาอังกฤษเพียงภาษาเดียวก็เพียงพอแล้ว อาจจะกล่าวได้ว่า บริเตนเป็นประเทศที่มีภาษาพูดเพียงภาษาเดียว

อย่างไรก็ตามมิได้หมายความว่าในทุกๆ ส่วนของบริเตนคนจะพูดภาษาเดียวกันนี้เหมือนกันไปหมด ทุกคนพูดภาษาอังกฤษแต่ภาษาอังกฤษของทุกคนอาจจะไม่เหมือนกัน แต่ละคน จะพูดต่างกันไปมากบ้าง น้อยบ้าง มากมายหลายแบบ ความแตกต่างนี้เองที่เป็นจุดกำเนิด ทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาภาษา บรรดาครูในโรงเรียนควรที่จะให้ความสนใจถึงความแตกต่างเช่นที่กล่าวมานี้ ในการสอนภาษาแก่นักเรียน เพราะอาจจะเกิดปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น ถ้าครูผู้สอนพูดด้วยสำเนียงที่ต่างไปจากนักเรียน จะมีผลต่อนักเรียนหรือไม่ อย่างไร ครูที่พูดด้วยสำเนียง ค็อคนีย์ (Cockney) ซึ่งถือกันว่าเป็นสำเนียงของคนชั้นต่ำ จะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เด็กหรือไม่ ถ้านักเรียนใช้ไวยากรณ์คน

แบบภาษาพูดของเขาซึ่งมีไ้แบบเดียวกับที่ครูสอน จะถือว่าเด็กใช้ไ้วยาकरणผิดหรือไม่
ครูควรจะแก้ไขไหม ถ้านักเรียนเขียนประโยคว่า

He did not want none.

และการที่ครูปล่อยให้ให้นักเรียนออกเสียง hammer เป็น ammer โดยไม่ได้พยายามแก้ไข
นั้น จะทำให้เด็กมีปัญหาต่อไปภายหลังหรือไม่ ทั้งหมดนี้เป็นปัญหาที่จะต้องนำมาถกเถียงกัน
เพื่อหาข้อสรุป เพื่อประโยชน์ทางด้านการศึกษารัฐ

1. ความแตกต่างกันของภาษาอังกฤษ

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ภาษาใดภาษาหนึ่งผิดเพี้ยนหรือแตกต่างกันออกไปก็เนื่องมาจาก
สภาพภูมิศาสตร์ ความแตกต่างที่มีมักจะพบอยู่เสมอส่วนใหญ่จะเป็นความแตกต่างในด้านการ
ออกเสียง แต่ก็อาจจะเป็นเรื่องของไวยากรณ์และคำศัพท์ด้วยก็ได้เหมือนกัน ชาว
อเมริกัน เคโอเนียน ลิเวอร์พูล และชาวลอนดอน ต่างก็พูดภาษาอังกฤษกันทั้งนั้น แต่
ภาษาอังกฤษของทั้งสี่ถิ่นนี้ไม่เหมือนกัน จากความแตกต่างที่ปรากฏ สามารถที่จะบอกได้
ว่าผู้พูดมาจากถิ่นใด ตัวอย่างของภาษาที่ต่างกันเพราะสภาพทางภูมิศาสตร์ตามถิ่นต่าง ๆ
มีอยู่เป็นจำนวนมาก ถ้าเราได้ยินใครพูดว่า

What like was it?

เราก็พอจะสันนิษฐานได้ว่าผู้พูดน่าจะมาจากสก๊อตแลนด์ เพราะในความหมายเดียวกันนี้ชาว
อังกฤษและเวลส์มักจะพูดว่า

What was it like?

ถ้าหากได้ยินคนพูดว่า

Do you want your clothes washed?

เราก็อาจจะพูดได้ว่าคนที่พูดเป็นชาวสก๊อตแลนด์หรือชาวอังกฤษตอนใต้ เพราะชาวอังกฤษ
ตอนเหนือและชาวเวลส์จะไม่พูดเช่นนั้น เขามักจะพูดว่า

Do you want your clothes washing?

ความแตกต่างของภาษานอกจากจะเกิดจากสภาพภูมิศาสตร์แล้วยังมีสาเหตุเนื่องมาจากสภาพพื้นฐานของความเป็นอยู่ทางสังคมของผู้พูดด้วย เราจะพบว่าแม่อยู่ที่อยู่ในเมืองเดียวกัน เช่น ในลอนดอน หรือ ลิเวอร์พูล ก็อาจจะพูดภาษาแตกต่างกันไปคนละแบบ คนที่ประกอบอาชีพต่างกันย่อมใช้ภาษาต่างกัน ภาษาของกรรมกรก่อสร้างย่อมไม่เหมือนกับภาษาของนักธุรกิจ และในตัวอย่างที่ยกมาท่านจะเห็นได้ว่า ภาษาของหมอย่อมไม่เหมือนกับภาษาของกรรมกรท่าเรือ จากประสบการณ์ท่านสามารถบอกได้ว่า ผู้พูดภาษาอย่างสองประโยคต่อไปนี้เป็นกรรมกรท่าเรือ

I ain't got it yet

หรือ

I've no got it yet

และท่านจะบอกได้เลยว่าผู้พูดประโยคข้างล่างนี้เป็นหมอ

I haven't got it yet

หรือ

I've not got it yet

หรือ

I don't have it yet

ความต่างของภาษาพูดของกรรมกรท่าเรือกับหมอ ที่ได้ยกมานี้เป็นความแตกต่างที่เห็นได้ชัดชัดเจน มีใช้แค่เพียงเท่านี้ ยังมีความต่างกันในการออกเสียงและคำศัพท์ที่ใช้อีก ความแตกต่างเหล่านี้สามารถบอกฐานะทางสังคมของผู้พูดได้

ความแตกต่างของภาษายังอาจมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคม (social context) ที่ต่างกัน คน ๆ หนึ่งอยู่ในสภาพแวดล้อมทางสังคมมากกว่าหนึ่ง ดังนั้นแบบของภาษาที่เขาเลือกใช้ย่อมแตกต่างกันออกไปเพื่อให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมทางสังคมในขณะนั้น รูปแบบของภาษาในชั้นนี้จะมีลักษณะของความเป็นงานเป็นกา และ ไม่เป็นงานเป็นกา (formality และ informality) ดังเช่นประโยค

I have insufficient financial resources for
the journey.

เราจะพูดประโยคเช่นนี้ถึงเมื่ออยู่ในบรรยากาศที่มีลักษณะเป็นงานเป็นการเท่านั้น ตาม
ปกติเราจะไม่พูดอย่างนี้ เว้นแต่จะพูดเพื่อให้ขบขันเท่านั้น หากจะพูดกับเพื่อนสนิท หรือ
กับคนในครอบครัวเรามักจะพูดว่า

I haven't got enough money for the trip

หรือประโยคอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันนี้ สุ่มเสียงที่ใช้พูดสองประโยคข้างบนก็ไม่เหมือนกัน
แล้วแต่จะพูดในบรรยากาศใด

2. สาเหตุที่ทำให้ภาษาอังกฤษแตกต่างกัน

ความแตกต่างในการพูดภาษาเกิดขึ้นได้อย่างไร และทำไมทุกคนในบริเตน
จึงพูดภาษาอังกฤษไม่เหมือนกัน เราไม่สามารถตอบคำถามดังกล่าวด้วยคำตอบง่าย ๆ และ
ตรงไปตรงมาได้ แต่อาจจะตอบได้ว่า สาเหตุสำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือ ธรรมชาติของ
ภาษาจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่มีการหยุดนิ่ง ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้น
ในภาษาอังกฤษอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่มีภาษาใดจะคงที่อยู่นั่นตลอดไป จะเห็นได้
ชัดว่าภาษาอังกฤษสมัยเฮอเดอเปียร์ต่างจากภาษาในปัจจุบันมาก ภาษาในสมัยโซเซอร์
(Chaucer) มีความแตกต่างไปจากภาษาปัจจุบันจนยากที่จะเข้าใจได้ง่าย ๆ และ ภาษ
าอังกฤษสมัยทวิงส์ก็ต่างไปอีกจากภาษาจนถึงขั้นที่ต้องแปลศัพท์กันทีเดียว การเปลี่ยนแปลง
ทางภาษา เป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นในทุกภาษา ระบบการเขียนอาจจะทำให้การเปลี่ยน
แปลงขึ้นช้าลง (ภาษาเขียนได้ถูกบันทึกเอาไว้เป็นหลักฐานอย่างถาวร ดังนั้นภาษาเขียน
จึงเปลี่ยนแปลงช้ากว่าภาษาพูด) แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงจะดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ
ไม่เคยหยุด การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และไม่ยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในภาษา ไม่ว่าจะเป็น
โดยทางหนังสือพิมพ์หรือทางอื่น ๆ เป็นการกระทำที่ไร้ผล เป็นเวลานับร้อย ๆ ปีมาแล้ว
แล้วที่ผู้คนเคยทำสิ่งนี้แต่ไร้ผลสำเร็จ ลักษณะของภาษาอังกฤษหลายอย่างที่เราใช้อยู่ในปัจจุบัน

เช่น ลักษณะโครงสร้างทางไวยากรณ์ ทั้งในประโยคนี้

The house is being built next year

ไคถูกโจมตีและวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักเมื่อลักษณะเช่นนี้ปรากฏในภาษาเป็นครั้งแรก
ขบวนการเปลี่ยนแปลงของภาษาในคำต่าง ๆ จะเกิดขึ้นเรื่อยไปไม่มีวันสิ้นสุด การ
เปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ และไม่ควรถือว่าภาษาที่เปลี่ยน
แปลงไปนั้นเป็น "ภาษาวิบัติ" หรือ "ภาษาเลว ๆ" ดังที่เข้าใจกันในอดีต

ความหมายของคำก็เป็นลักษณะหนึ่งของภาษาที่มักจะเปลี่ยนแปลง บางคน
เข้าใจว่าคำ ๆ หนึ่งจะมีความหมายคงที่เหมือนเดิมอยู่เสมอ คำที่เคยใช้ในความ
หมายอย่างใดมาแต่เดิมก็ต้องมีความหมายอย่างนั้น แต่ความจริงคำหลายคำที่เดิมนั้น
มิได้มีความหมายเดิม เราใช้คำหลายคำในความหมายใหม่ที่ต่างไปจากเดิม ตัวอย่าง
เช่น ความหมายของคำ "~~aggravate~~" แต่เดิมคำนี้มักมีความหมายว่า "ทำให้ร้าย
แรงยิ่งขึ้น" (ความหมายตามรากศัพท์ภาษาละติน) ถ้ามาคำ ๆ นี้มีความหมายเพิ่มขึ้น
อีกความหมายหนึ่ง คือ "ทำให้โกรธ" ความหมายนี้ เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง
แต่ในขณะที่เกิดมีความหมายใหม่ขึ้นความหมายเดิมของคำนี้ก็ยังคงใช้กันอยู่ ไม่มี
ความหมายใดสูญหายไป และถึงแม้ว่าความหมายเดิมจะสูญหายไป ในภาษาอังกฤษ
ยังมีคำอื่น ๆ อีกหลายคำที่จะนำมาใช้แทนคำนี้ได้ ในกรณีเช่นนี้อาจจะกล่าวได้ว่าการ
เปลี่ยนแปลงหมายถึง "การเติบโต" ของภาษา เมื่อคำในภาษาได้ถูกนำมาปรับใช้
เพื่อเรียกสิ่งใหม่ ๆ หรือสื่อสารความคิดใหม่ ๆ โดยที่ผู้ใช้อาจจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ
สร้างขึ้นมาก็ตาม

การเปลี่ยนแปลงในภาษาจะเกิดขึ้นได้หลายคำ และการเปลี่ยนแปลงของ
ภาษาเดียวกันที่เกิดขึ้นต่างถิ่นกันก็จะทำให้ภาษานั้นต่างกันไปด้วย ยิ่งถ้ามิได้ติดต่อกัน
กันอยู่เสมอจนไปก็จะทำให้ไม่เข้าใจภาษาของกันและกันได้ เช่นเดียวกันที่เคยเกิด
เมื่อหลายศตวรรษมาแล้วในกรณีของสองภาษาที่มีชื่อเรียกในปัจจุบันว่า ภาษาอังกฤษ

และภาษาเยอรมัน เมื่อสองพันปีมาแล้วชาวเยอรมันนิค ซึ่งอาศัยอยู่ในส่วนใหญ่ของประเทศเยอรมันปัจจุบัน มีภาษาพูดซึ่งทุกคนสามารถเข้าใจกันได้เป็นอย่างดี ต่อมาชาวเยอรมันนิคเหล่านี้จำนวนมากมาย้ายอพยพย้ายถิ่นไปอยู่ในประเทศอังกฤษ ชาวเยอรมันนิคสองพวกนี้มิได้ติดต่อกันเลยต่างคนต่างอยู่ ในระหว่างเวลานั้นเกิดความเปลี่ยนแปลงโดยอิสระขึ้นในภาษาของทั้งสองพวก จนกระทั่งถึงปัจจุบันภาษาเดียวกันเมื่อสองพันปีได้กลายเป็น 2 ภาษา (คือ ภาษาเยอรมัน และ ภาษาอังกฤษ) ที่ผู้พูดไม่สามารถที่จะเข้าใจภาษาของกันและกันได้ แต่เราคิดว่าการเปลี่ยนแปลงจนถึงขั้นนี้คงจะไม่เกิดขึ้นกับภาษาอังกฤษปัจจุบัน ในกรณีของภาษาอังกฤษและภาษาอเมริกัน นับเป็นเวลา 300 ปีมาแล้วที่ภาษาอเมริกันและภาษาอังกฤษได้ถูกแยกออกเป็น 2 ภาษา เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ติดต่อกัน มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นภายในทั้งสองภาษา อย่างไรก็ตามความแตกต่างระหว่างสองภาษานี้มีไม่มากนักเพราะสังคมของสองภาษามีการติดต่อกันเสมอมิได้ขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการคมนาคมสะดวกและรวดเร็ว กล่าวได้ว่า ภาษาอังกฤษจะเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ แต่การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ไม่มากพอที่จะทำให้คนที่พูดภาษาอังกฤษในแต่ละถิ่นไม่สามารถเข้าใจในภาษาของกันและกันได้ เมื่อเป็นดังนี้ความคิดที่ว่า การเปลี่ยนแปลงของภาษาอังกฤษเป็นสิ่งไม่ดีก็ไม่น่าจะถูกต้อนัก เพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมิได้นำไปสู่ปัญหาที่คนอังกฤษจะพูดกันไม่รู้เรื่องแต่อย่างใด นั่นก็คือ ไม่มีเหตุผลอันใดที่จะมาถกเถียงกันในปัญหาที่ว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภาษาอังกฤษเป็นสิ่งไม่ดี การถกเถียงกันนี้อาจจะนำไปสู่การแตกแยกในสังคมอีกด้วย การพูดกันไม่รู้เรื่องจะไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอนจนตราบใจที่ชุมชนที่ใช้ภาษาอังกฤษมีการติดต่อสมาคมกันอยู่เสมอ

การเปลี่ยนแปลงมิใช่จะทำให้เกิดการแตกตัวของภาษาเท่านั้น ในทางตรงกันข้ามอาจจะทำให้เกิดการรวมตัวของภาษาก็ได้ สังคมสองแห่งที่พูดภาษาต่างกันไม่เคยติดต่อกันมาก่อน ต่อมาได้ติดต่อสมาคมกันอย่างใกล้ชิด ภาษาของทั้งสองก็จะมีแนวโน้มที่จะรวมเข้าเป็นภาษาเดียว ตัวอย่างเช่นในจาไมกา ภาษาพูดในจาไมกาปัจจุบันต่างจากภาษาเมื่อ 200 ปีที่แล้วมาก โดยมีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษมากขึ้นทุกที ถึงแม้

ภาษาจะเปลี่ยนแปลงไปในแนวของการแตกตัวมากกว่าการรวมตัว ก็ไม่น่าจะเรียกว่าเป็น
สิ่งเลวร้าย อันที่จริงถ้าการแตกตัวของภาษาเป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วโลก ก็ไม่สู้จะเป็น
เรื่องที่น่ากลัว โดยเฉพาะในเรื่องของการเมืองระหว่างประเทศที่ต้องการให้ประชาชนแต่ละ
คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยเสรีและถูกต้องกันรู้เรื่องมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่ใน
ขณะเดียวกันก็ต้องยอมรับว่า พรหมแดนที่กั้นภาษาในมีปัจจุบันเป็นสิ่งดี แม้ว่าไม่มีใครแน่นอนหนา
นัก แต่ก็ทำให้ชุมชนภาษาต่าง ๆ ยังคงสภาพเดิมต่อไป การแบ่งประชากรของโลกเป็นกลุ่ม
ต่าง ๆ ตามภาษาที่พูดช่วยให้เกิดการแตกตัวทางด้านวัฒนธรรมมากขึ้น ซึ่งเป็นหนทางที่จะ
นำไปสู่การพัฒนาทางด้านสังคม การเมือง และ เทคโนโลยี ถ้าคนในโลกนี้พูดภาษาเดียว
กันหมด โลกอาจจะหยุดนิ่งไม่มีความก้าวหน้าในด้านต่างๆดังเช่นปัจจุบัน และก็คงจะเป็น
โลกที่น่าเบื่อทีเดียว

ในบริเวณ แต่ละท้องถิ่นและแต่ละสังคมได้รับการพัฒนาและก้าวหน้าไปเนื่องจาก
หรืออย่างน้อยก็มีส่วนมาจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษาที่เกิดขึ้นในส่วนต่าง ๆ ของ
ประเทศและในกลุ่มต่าง ๆ ทางสังคม ชาวลอนดอนมิได้มีการติดต่ออย่างใกล้ชิดกับปศุสัตว์
ชาวลาสเวกัส จึงทำให้ทั้งสองถิ่นพูดภาษาอังกฤษกันคนละแบบ กรรมกรท่าเรือก็มักจะ
คบค้าสมาคมในหมู่ของกรรมกรท่าเรือมากกว่าจะไปสมาคมกับพวกหมอ และด้วยเหตุนี้เองที่
ทำให้ภาษาของทั้งสองถิ่นและสองสังคมแตกต่างกันออกไปมากยิ่งขึ้น

พรหมแดนทางภูมิศาสตร์มีความสำคัญมากในการทำให้ภาษาแตกต่างกัน ตัวอย่าง
เช่น ทะเลสาบเฟนส์ (ทะเลสาบในมลฑลเคมบริคเชียร์และลินคอล์นเชียร์) ซึ่งเป็นโคลนตม
ไม่อาจใช้เป็นเส้นทางสัญจรได้ เป็นเครื่องกีดขวางมิให้มีการติดต่อสมาคมกันได้ และดังนั้น
ภาษาของสังคมหนึ่งจึงไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในภาษาของอีกสังคมหนึ่ง ด้วยเหตุนี้
มีพรหมแดนทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวทำให้สามารถกำหนดเส้นแบ่งเขตทางภาษาจากอ่าวออร์โน
ทะเลเหนือ ถึงทะเลสาบเฟนส์ได้ และเส้นนี้ได้ลากผ่านระหว่างลินคอล์นเชียร์และนอร์ฟอล์ค
ตัวอย่างอันหนึ่งที่แสดงให้เห็นความแตกต่างกันของภาษาในสองถิ่นนี้คือ ความแตกต่างในการ
ออกเสียงสระ ในนอร์ฟอล์ค เสียง "u" ในคำ glass และ path จะเป็นเสียง "ยาว"
และเสียงสระในคำ cud และ could จะต่างกัน ส่วนในลินคอล์นเชียร์นั้นเสียง

"a" ในคำ glass และ path จะเป็นเสียง "สั้น" และจะออกเสียงคำว่า could และ could เหมือนกัน

ความแตกต่างของภาษาที่เกิดขึ้นเช่นนี้สามารถที่จะนำมาเป็นเครื่องชี้ได้ว่าคนพูดนั้นเป็นคนที่อยู่ในถิ่นเดียวกันหรือไม่ ตัวอย่างเช่นที่ไคยกมาข้างบนเป็นที่รู้กันว่า คนทางเหนือและคนทางใต้จะออกเสียงสระในคำว่า glass หรือ path ต่างกัน ถ้าไคยินใครออกเสียงสระสั้นในคำทั้งสองดังกล่าว จะบอกได้ทันทีว่าเขามาจากทางเหนือ และถ้าออกเสียงสระยาวจะเป็นคนทางใต้ ถ้าหากว่าคนทางเหนือจะเปลี่ยนการออกเสียงสระสั้นเป็นออกเสียงสระยาว นั่นก็หมายความว่า ผู้พูดต้องการที่จะเปลี่ยนจากการเป็นคนทางเหนือมาเป็นชาวไคทวอย

3. ภาษาอังกฤษมาตรฐาน และภาษาย่อยอื่น ๆ ในภาษาอังกฤษ

"ภาษาย่อย" หมายถึง ภาษาใด ๆ ที่คำของภาษาเดียวกันที่มีความแตกต่างกันทางด้านไวยากรณ์และอาจจะต่างกันทางด้านคำศัพท์ หรือการออกเสียง

ความแตกต่างทางด้านไวยากรณ์ในที่นี้เป็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นในระหว่างบรรดาภาษาย่อยด้วยกัน ตัวอย่างเช่น ความแตกต่างของรูปกริยาอดีตกาลบางตัว ภาษาย่อยบางภาษาใช้รูป

I wrote it

แต่ในภาษาย่อยบางภาษาใช้

I writ it

อาจจะเป็นความแตกต่างของรูปประโยค เช่น

I want to go

หรือ I want for to go

จากคำนิยามของ "ภาษาย่อย" ข้างต้นจะชี้ให้เห็นว่า ประการแรกทุกคนที่พูดภาษาอังกฤษเป็นผู้พูดภาษาย่อยภาษาใดภาษาหนึ่งของภาษาอังกฤษ หรืออาจจะกล่าวอีกนัย

หนึ่งว่าภาษาย่อยมิใช่จะเป็นคำที่ใช้เรียกภาษาโบราณหรือภาษาของคนบ้านนอก ประการที่สองภาษาที่ต่างกันทางด้านการออกเสียงเพียงอย่างเดียว ไม่ถือว่าเป็นภาษาย่อยสองภาษา ความแตกต่างกันเช่นนี้เรียกว่า "สำเนียง" ต่างกันเท่านั้น

ภาษาย่อยของภาษาอังกฤษที่สำคัญมากและเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป คือ ภาษา "อังกฤษมาตรฐาน" ซึ่งเป็นภาษาย่อยที่มีผู้พูดจำนวนมากและผู้พูดเหล่านี้จัดตนเองอยู่ในพวกที่ "ได้รับการศึกษาดี" ภาษาอังกฤษมาตรฐานนี้ใช้เป็นภาษาเขียน ภาษาวิทยุ และภาษาโทรทัศน์ เป็นภาษาที่ใช้สอนชาวต่างประเทศ และเป็นภาษาที่สอนกันในโรงเรียน

เราไม่อาจจะกำหนดลักษณะของภาษาย่อยใด ๆ ให้เด็ดขาดลงไป และภาษาอังกฤษมาตรฐานก็เช่นเดียวกัน เท่าที่เราจะทำได้ก็คือยกตัวอย่างในภาษาที่เห็นได้ชัดเจน และบอกได้ทันทีว่าเป็นภาษาอังกฤษมาตรฐาน หรือ ภาษาย่อยอื่น ๆ

ภาษาอังกฤษมาตรฐาน

ภาษาย่อยอื่น ๆ

I did it.

I done it

He hasn't ~~gone~~

He hasn't went

I like him

I likes him

He wants them

He want them

You saw her

You seen her

Those people.

Them people

ผู้อ่านบางท่านอาจจะประหลาดใจที่เราจัดให้ภาษาอังกฤษมาตรฐานเป็นภาษาย่อยหนึ่งของภาษาอังกฤษ เหตุผลที่จัดเช่นนี้เพราะ ภาษาอังกฤษมาตรฐานมีไวยากรณ์ต่างไปจากภาษาย่อยอื่น ๆ (ดังตัวอย่างที่นำมาแสดงข้างบน) ซึ่งตรงกับคำนิยามของ "ภาษาย่อย" ที่ได้ให้ไว้ในตอนต้น

ประการแรกทีเดียวเราจะสังเกตได้ว่า การออกเสียงของภาษาอังกฤษมาตรฐาน ไม่มีอะไรที่ต่างจากภาษาย่อยอื่น ๆ ประการที่สอง ภายในภาษาอังกฤษมาตรฐาน ก็เกิด

การเปลี่ยนแปลงขึ้นเช่นเดียวกันกับในภาษาย่อยอื่น ๆ ภาษาอังกฤษมาตรฐานในประเทศอเมริกาจะต่างจากภาษาอังกฤษมาตรฐานในประเทศอังกฤษ ตัวอย่างภาษาข้างล่างนี้จะแสดงให้เห็นว่า ภาษาอังกฤษมาตรฐานที่พูดในท้องถิ่นจะแตกต่างกัน

ภาษาอังกฤษมาตรฐานในอเมริกา	He'd gotten it
ภาษาอังกฤษมาตรฐานในอังกฤษ	He'd got it
ภาษาอังกฤษมาตรฐานในสก๊อตแลนด์	You had a good time, hadn't you?
ภาษาอังกฤษมาตรฐานในอังกฤษ	You had a good time, didn't you?

สิ่งสำคัญที่จะกล่าว ณ ที่นี้ก็คือ คำว่า "ภาษาย่อย" นั้น จะใช้เป็นศัพท์ที่กำหนดขึ้นเพื่อจุดประสงค์เฉพาะบางอย่าง เราอาจจะกล่าวถึง "ภาษาอังกฤษมาตรฐาน" ในฐานะที่เป็นภาษาย่อย ในขณะที่เดียวกันเราก็อาจจะพูดว่า "ภาษาอังกฤษมาตรฐานในบริเตน" และ "ภาษาอังกฤษมาตรฐานในอังกฤษ" เป็นภาษาย่อยด้วย ในทำนองเดียวกัน "ภาษาอังกฤษในซอร์คเซียร์" "ภาษาอังกฤษในเวสต์ไรคิง" "ภาษาอังกฤษในแบรค-ฟอร์ค" และ "ภาษาอังกฤษของชนชั้นกลางในแบรคฟอร์ค" ก็นับเป็นภาษาย่อยเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามเราสามารถจะกำหนดภาษาย่อยได้คล้ายหลักเกณฑ์ทางภาษาวางประการ แม้ว่าจะไม่สามารถกำหนดขอบเขตของแต่ละภาษาย่อยได้อย่างชัดเจนก็ตาม

4. แบบของการใช้ภาษา (Style)

ความแตกต่างที่เกิดขึ้นในภาษาอังกฤษมาตรฐานอีกประการหนึ่ง คือ แบบของการใช้ภาษา (style) ซึ่งจะมองในแง่ของระดับต่าง ๆ ของลักษณะความเป็นงานเป็นการ (different degrees of formality) มีภาษาหลายแบบเพื่อให้ผู้พูดเลือกใช้ให้เหมาะสมแก่โอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับที่เป็นงานเป็นการ ลงมาจนถึงไม่เป็นงานเป็นการ (informality) แบบต่าง ๆ ของการใช้ภาษาจะถูกกำหนดขึ้นด้วย "คำ" ที่ผู้พูดเลือก

เอามาใช้มากกว่าลักษณะอย่างอื่นของภาษา ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ได้อธิบายมาแล้ว
ประโยคที่ใช้คำ "trip" และ "not enough" เป็นการใช้ภาษาแบบไม่เป็นงานเป็น
การ ในขณะที่ประโยคที่มีคำว่า "journey" และ insufficient เป็นการใช้ภาษา
ในแบบเป็นงานเป็นการ ในภาษาอังกฤษมาตรฐานมีแบบของการใช้ภาษาหลายแบบ ผู้พูด
จะเลือกแบบใดก็ได้ แต่ต้องใช้ให้ถูกต้องไวยากรณ์

I be very tired.

ประโยคนี้เป็นแบบของการใช้ภาษาแบบหนึ่ง แต่ไม่ใช่แบบการใช้ภาษาในภาษาอังกฤษ
มาตรฐาน ค่อนข้างเหวี่ยงว่าประโยคนี้ใช้ไวยากรณ์ของภาษาย่อยอื่น

I'm bloody knackered.

นับเป็นแบบของการใช้ภาษาในการสนทนาอย่างไม่เป็นงานเป็นการของภาษาอังกฤษมาตรฐาน

ภาษาเขียนและภาษาพูด

กล่าวกันว่าภาษาเขียนมีลักษณะเป็นการเป็นงานมากกว่าภาษาพูด อย่างไรก็ตาม
ไม่เคยมีกฎเกณฑ์กำหนดลงไปให้แน่ชัด แต่ความแตกต่างระหว่างภาษาเขียนและภาษาพูดมี
ความสำคัญอย่างมากในเรื่องของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน ในภาษา
เขียนจะเขียนประโยคที่ยืดยาวและซับซ้อนได้ดีกว่าภาษาพูด ทั้งยังสามารถตรวจเช็คความ
ถูกต้องของประโยคได้ นอกจากนี้ยังแก้ไขส่วนที่ผิดพลาดได้ด้วย ในหลายกรณีภาษาเขียน
เป็นภาษาที่ได้รับการยกย่องมากกว่าภาษาพูด ค่อนข้างที่ภาษาเขียนมีหลักฐานบันทึกไว้อย่าง
ถาวรและเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับวรรณคดี กฎหมาย การศึกษา และอื่น ๆ นักภาษาศาสตร์
ได้ชี้ให้เห็นว่า เราไม่อาจจะแยกภาษาเขียนออกจากภาษาพูดได้ และถือว่าภาษาเขียนเป็น
เครื่องมืออย่างหนึ่งในการบันทึกภาษาพูดเอาไว้ ในการศึกษาประวัติของภาษาและวิวัฒนาการ
ของมนุษยชาติพบว่า ภาษาเขียนเกิดขึ้นหลังภาษาพูด หลายภาษาในโลกที่มีแต่ภาษาพูด
ยังไม่มีภาษาเขียน ในการศึกษาภาษาจึงได้เริ่มโดยการศึกษภาษาพูดก่อน และศึกษา

ภาษาเขียนในฐานะที่เป็นพัฒนาการขั้นต่อมาของภาษาพูด

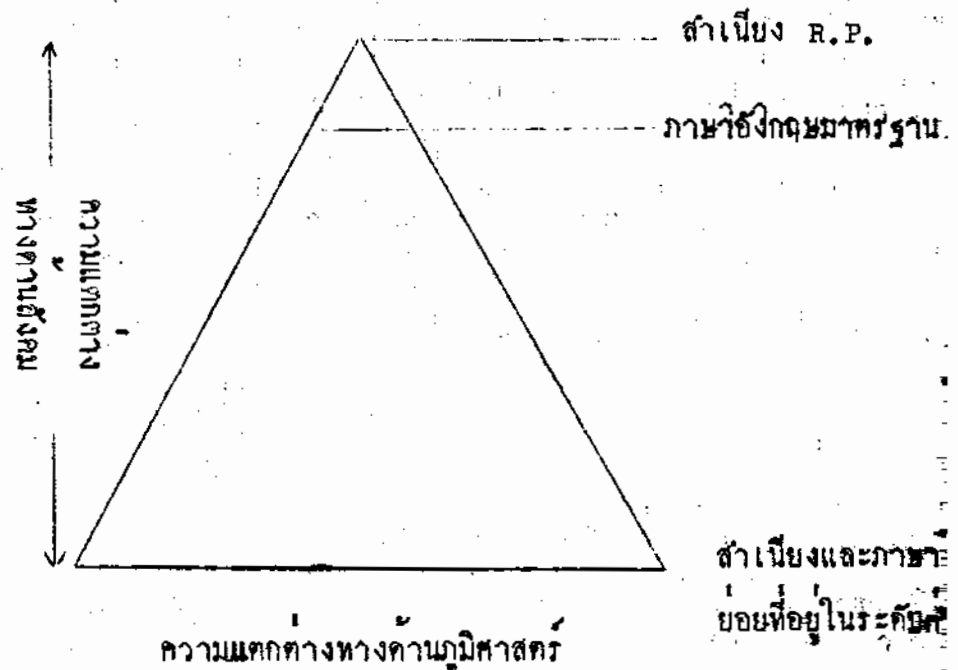
5. สำเนียง

ความแตกต่างกันของภาษาย่อยในด้านการออกเสียง อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "สำเนียงต่างกัน" สำเนียงมีใช้สิ่งหนึ่งซึ่งสามารถแยกออกจากภาษาพูด ทุก ๆ คนพูดภาษาย่อยด้วยสำเนียงเฉพาะของภาษาย่อยนั้น

หลายคนมีความเข้าใจสับสนระหว่าง "สำเนียง" และ "เสียง" เสียงหมายถึงสิ่งที่ทำให้เราจำผู้พูดได้เมื่อได้ยินเขาพูด แม้จะไม่เห็นตัว เป็นเรื่องของลักษณะเฉพาะทางกายวิภาคของอวัยวะในการออกเสียงของคน ๆ หนึ่ง คนสองคนอาจพูดด้วยสำเนียงเดียวกันแต่ไม่อาจจะพูดด้วยเสียงเดียวกันได้ แต่ละคนมีเสียงของตนเอง

ในทางปฏิบัติคนเราอาจจะพูดภาษาย่อยภาษาหนึ่งภาษาใดด้วยสำเนียงของภาษาย่อยใด ๆ ก็ได้ ในทางปฏิบัติมีตัวอย่างให้เห็นอยู่เสมอ โดยเฉพาะการพูดภาษาอังกฤษมาตรฐาน มีคนจำนวนมากพูดภาษาอังกฤษมาตรฐานด้วยสำเนียงของภาษาย่อยประจำถิ่น สำเนียงที่ได้รับการยอมรับ คือ สำเนียงของคนที่อยู่ในบริเตน นักภาษาศาสตร์เรียกสำเนียงนี้ว่า R.P. ("received pronunciation") หรือเป็นที่รู้จักในนามของ "ภาษาอังกฤษแบบ บี บี ซี" "ภาษาอังกฤษของพระราชนิ" และ "สำเนียงพบลิสทูล" กล่าวคือ เป็นสำเนียงที่โฆษกของสถานีวิทยุและโทรทัศน์ บี บี ซี ใช้ในการอ่านข่าว และเป็นสำเนียงของนักเรียนเก่าและนักเรียนปัจจุบันของพบลิสทูลในอังกฤษ สำเนียง R.P. นี้ก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นสำเนียงอื่น ๆ เราจะสังเกตได้โดยการเปรียบเทียบสำเนียงของผู้ประกาศรุ่นอาวุโสกับผู้ประกาศรุ่นใหม่ สำเนียงของทั้งสองจะไม่เหมือนกันนัก ผู้ประกาศเหล่านี้พยายามฟังสำเนียงของภาษาย่อยประจำถิ่นของตน และหันมาใช้สำเนียง R.P.

แทน สำเนียงใหม่นี้จะแสดงสถานภาพทางสังคมของเขา นี่คือนิยามของความสัมพันธ์ระหว่างภาษาย่อยและสำเนียง ซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคมและภูมิศาสตร์ในบริเตน

จากรูป แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง สำเนียงกับความแตกต่างด้านภูมิศาสตร์ และระดับของสังคม เมื่อคนพูดภาษาอังกฤษมาตรฐานด้วยสำเนียง R.P. ความแตกต่างกันในเรื่องของระดับชั้นในสังคมและความแตกต่างด้านภูมิศาสตร์ของผู้พูดจะไม่ปรากฏ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าพูดภาษาย่อยอื่น ๆ (ที่มีใช้ภาษาอังกฤษมาตรฐาน) ด้วยสำเนียงต่าง ๆ ไปย่อมจะแสดงให้เห็นความต่างทางด้านภูมิศาสตร์และสังคม โดยเฉพาะถ้าเป็นภาษาย่อย และสำเนียงที่อยู่ในระดับต่ำมากเพียงใดก็จะเห็นความแตกต่างทั้งสองอย่างมากตามไปด้วย แต่ถ้าคนสองคนมีฐานะทางสังคมระดับเดียวกัน แม้จะอยู่ต่างถิ่นกัน ภาษาพูดของทั้งสองก็จะใกล้เคียงกันมากกว่าผู้ที่อยู่ในถิ่นเดียวกันแต่อยู่ในสังคมที่ต่างกัน เช่น ผู้ที่มีอาชีพครูสอนหนังสือในโรงเรียนของถิ่นหนึ่งย่อมพูดภาษาย่อยที่ใกล้เคียงกันกับผู้ที่มีอาชีพเดียวกันซึ่งอยู่ต่างถิ่นมากกว่า เมื่อเทียบกับภาษาพูดของกรรมกรโรงงานในถิ่นเดียวกัน

4. การกำหนดพรมแดนทางภาษา

เราใช้คำ "สำเนียงเมอร์มิงแฮม" "สำเนียงคอคินี" "ภาษาย่อยแะ

แคชเชียร์" รวากับว่าเราสามารถแยกสำเนียงและภาษาย่อยตั้งกล่าวออกจากกันโดยเด็ดขาดได้แล้ว แต่ในความเป็นจริง ภาษาย่อยและสำเนียงต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันอยู่ไม่มากนักเลย ภาษาย่อยและสำเนียงนั้นรวมอยู่ด้วยกันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ถ้ากล่าวว่ ภาษาย่อยยอร์กเชียร์ กลายเป็นภาษาย่อยแลงแคชเชียร์ตรงบริเวณเส้นแบ่งเขตแดนของทั้งสองก็อาจจะพูดเช่นนั้นได้ แต่ในทางภาษาศาสตร์เราไม่สามารถที่จะตัดสินใจลงไปได้แน่นอนเช่นนั้นได้ เหมือนกันกับที่ไม่อาจจะกำหนดเส้นแบ่งเขตระหว่างสำเนียงของชนชั้นกรรมกรกับสำเนียงของชนชั้นกลาง ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าสภาพทางภูมิศาสตร์หรือสภาพทางสังคมไม่สามารถที่จะแบ่งเด็ดขาดลงไปได้เป็นเขต ๆ หรือเป็นระดับ เพราะทั้งสองอย่าง เป็นสิ่งที่มีความต่อเนื่องกันเป็นยิ่งด้วยกัน แต่ขณะนี้เราได้ตกลงยอมรับและเข้าใจว่าสังคมสามารถที่จะแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ ได้ สภาพทางภูมิศาสตร์ก็สามารถจะแบ่งออกเป็นเขต ๆ ได้ เช่นเราสามารถกล่าวว่า จอห์นและบิลล์เป็นชาวลิเวอร์พูล (แสดงว่าเราสามารถจะกำหนดเขตเมืองลิเวอร์พูลได้) สำเนียงพูดของจอห์นเป็นลิเวอร์พูลแต่สำเนียงของบิลล์ไม่ใช่สำเนียงลิเวอร์พูล (แสดงว่าเราสามารถแยกสำเนียงลิเวอร์พูลออกจากสำเนียงอื่น ๆ ได้อย่างชัดเจน) นั้นหมายความว่า ภาษาพูดของบิลล์มีลักษณะเฉพาะของภาษาย่อยประจำถิ่นลิเวอร์พูลน้อยมาก และน้อยกว่าภาษาพูดของจอห์นอย่างมาก เราไม่สามารถที่จะนับว่าบิลล์มีสำเนียงลิเวอร์พูล

ภาษา

"ภาษา" เป็นคำที่ยากต่อการกำหนดความหมายและขอบเขตให้แน่ชัดลงไปได้ เราใช้คำว่า "ภาษาอังกฤษ" รวากับเราเข้าใจความหมายของคำนี้อย่างชัดเจน แต่จริง ๆ แล้วเรามีได้เข้าใจถูกต้องตรงกันเลย มีจจุบันภาษาฝรั่งเศสและภาษาอิตาเลียน ซึ่งเป็นภาษาในตระกูลโรมานซ์ (ภาษาที่มีภาษาละตินเป็นภาษากันตระกูล) ได้ผสมกลมกลืนกันจนเราไม่สามารถบอกได้ว่าภาษาทั้งสองมีเส้นแบ่ง ณ ที่ใด เส้นเขตแดนในแผนที่ไม่สามารถจะนำมาเป็นเส้นแบ่งระหว่างภาษาทั้งสองได้ นับตั้งแต่ทางเหนือของประเทศฝรั่งเศสจนจดทางใต้ของประเทศอิตาลีจะมีภาษาย่อยประจำถิ่นของภาษาทั้งสองมากมาย เราไม่อาจบอก

ได้ว่าแต่ละภาษาย่อยสิ้นสุดตรงไหน ไม่มีสิ่งใดจะสามารถแบ่งภาษาย่อยหนึ่งออกจากภาษาย่อยอีกภาษาหนึ่งได้อย่างชัดเจน เพราะภาษาย่อยเหล่านี้มีความเกี่ยวพันต่อเนื่องกันจากเหนือสุดเรื่อยมาจนกระทั่งถึงใต้สุด แม้แต่เส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศทั้งสองก็ไม่สามารถจะหยุดการต่อเนื่องนี้ได้ กรณีเช่นนี้ได้เกิดขึ้นในภาษาตระกูลเยอรมันนิกด้วย ระหว่างภาษากัทซ์กับภาษาเยอรมัน เราเรียกภาษาที่พูดในประเทศฮอลแลนด์ว่า กัทซ์ และเรียกภาษาที่พูดในประเทศเยอรมันว่า เยอรมัน ทั้งสองภาษาไม่สามารถที่จะแบ่งออกจากกันได้ด้วยเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ เช่นเดียวกับที่เราไม่สามารถแบ่งภาษาฝรั่งเศสและอิตาลีแยกได้

เมื่อเราพูดถึงภาษาหนึ่งภาษาใด เช่น ภาษาอังกฤษ เรากำลังพูดถึงสิ่งที่ไม่กระจ่างชัด เพราะเราไม่สามารถที่จะบอกลงไปให้แน่ชัดถึงลักษณะและขอบเขตของภาษานั้น ๆ ได้

แปลจาก

- Diversity in Language., Trudgill, Peter,
Accent, Dialect and The School. (London: Edward
Arnold, 1975)

ผู้แปลและเรียบเรียง - ชลิดา รินทร์พรหม

ภาษาศาสตร์กับครูสอนภาษา

ความรู้ที่ครูสอนภาษาจำเป็นต้องมี คือ รายละเอียดเกี่ยวกับภาษานั้น ๆ ครูจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาที่เขาสอนเป็นอย่างดีและอย่างน้อยเขาต้องมีความคุ้นเคยกับโครงสร้างของภาษาของนักเรียนที่เขาสอน ในแง่หนึ่งเราอาจกล่าวได้ว่าความรู้โดยทั่วไปเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษาดูเหมือนจะไม่จำเป็นสำหรับครู แต่แน่นอนที่เชี่ยวชาญรู้อยู่เองจะช่วยเสริมให้เขาสอนได้ดีขึ้น แม้ว่าภาษาศาสตร์ทั่วไปจะเป็นการศึกษาที่เป็นทฤษฎีการอยู่มาก แต่เกณฑ์สำคัญ ๆ ในเชิงปฏิบัติสำหรับครูสอนส่วนหนึ่งก็เกิดจากการศึกษาในแนวนั้นเอง

ภาษาศาสตร์ทั่วไปจะกล่าวถึงปัญหาที่ว่า "ภาษาทำอะไร" นั่นก็คือปัญหาเรื่องหน้าที่ของภาษา (ภาษาอะไรก็ได้ทุก ๆ ภาษา) และปัญหาที่ว่า "ภาษาคืออะไร" เราจะวิเคราะห์ อธิบายแจ่มแจ้ง เปรียบเทียบ และจัดกลุ่มภาษาอย่างไร พูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับรูป (form) ของภาษาที่ต่าง ๆ กันไป อย่างไรก็ตามครุควรจะพิจารณาถึงปัญหาที่ว่า "ภาษาทำอะไร" เป็นข้อแรก ถ้าจะมีการสำรวจความคิดเห็นให้สมบูรณ์แล้วคงจะเป็นเรื่องที่เกินกว่าขอบข่ายของงานเขียนชิ้นนี้ แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนใคร่ที่จะเสนอแนวทางหัวข้อซึ่งเราใช้ในการพิจารณาภาษาในคำนี้ที่เกี่ยวข้องกับ มนุษย์ สังคม และโลก

(1)

ข้อแรก ภาษาทำให้บุคคล (individuals) สามารถมีความเป็นอยู่ได้ในสังคม คุณลักษณะข้อนี้ดูจะเป็นเรื่องที่ย้อนแย้งใหม่ในทางภาษาศาสตร์ ใหม่ในแง่ที่ถือเอาภาษาเป็นกิจกรรมของสังคม แทนที่จะเป็นวิถีทางแสดงออกส่วนตนของแต่ละบุคคลดังที่ เบน จอนสัน กล่าวไว้ว่า "ภาษาคือเครื่องมือของสังคม (instrument of society)" ที่ว่า มนุษย์เป็นสัตว์พูดได้ และมนุษย์เป็นสัตว์สังคม เป็นความจริงสองข้อ

ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ในปัจจุบันคำจำกัดความที่ว่าภาษาคือสื่อในการถ่ายทอดความคิดเห็นนั้นก็จะมิใช่เชื่อว่าเป็นความจริงเพียงบางส่วนเท่านั้น และดูจะเป็นคำจำกัดความที่นำไปสู่ความเข้าใจในทางที่ผิดมากกว่าจะทำให้เกิดความกระจ่างในเรื่องหน้าที่ของภาษาคำจำกัดความที่จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนกว่าก็คือ ภาษาเป็นวิถีทางการควบคุมสังคม (means of social control)

ที่ว่าภาษาช่วยสื่อความคิดเห็นนั้นเป็นความจริง แต่ประโยชน์ของภาษาหลายข้อหรือส่วนใหญ่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เวลาที่นายทหารออกคำสั่งให้ทหารทั้งกองทำอะไรสักอย่าง คำสั่งนั้นไม่ต้องการแปลความหมายก่อนที่จะมีการกระทำใด ๆ การตอบสนองมีลักษณะเป็นอัตโนมัติเหมือนเวลาเรากดสวิทช์ไฟและไฟสว่างขึ้นนั่นเอง นี่เป็นตัวอย่างง่าย ๆ ของการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่พร้อมเพรียงกัน ซึ่งโดยปกติเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนกว่านี้ ความพยายามใด ๆ ที่เป็นความพยายามร่วมกันในการทำงานของกลุ่มคนที่มีทักษะในงานนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับเอกภาพ (unity) และผลสำเร็จในเรื่องภาษาเป็นส่วนใหญ่ ในกรณีนี้ภาษาไม่ได้ช่วยสื่อความรู้สึกนึกคิด ใครก็ตามที่มีความคิดเกี่ยวกับภาษาในแง่ที่แข็งกล่าวนั้นจะเห็นตัวอย่างที่ชัดเจนเรื่องภาษาในการปฏิบัติ (speech-in-action) จากการถูกกลุ่มของผู้รับเสียงเป็นนอซึ่งทำงานร่วมกันในการปรับมันโศเสียงที่ยาก ๆ ของเบ็นโนขนาดใหญ

มีการใช้ภาษาในแง่อื่น ๆ อีกมากที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับถ่ายทอดความคิดเห็น เป็นเช่นว่าการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องดินฟ้าอากาศของคนอังกฤษ เป็นกฎเดียวว่าการสนทนาทางนอจะไม่ทำให้คู่สนทนายั่วอะไรมากขึ้น น้อยครั้งนักที่การสนทนานี้จะใช้เพื่อแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงกัน ถ้าจะกล่าวในแง่ของการถ่ายทอดความคิดการสนทนาในทางนอนี้ก็ไม่ได้ทำอะไรเลย แต่ว่าการสนทนาทางนอไม่มีเป้าหมายใด ๆ เลยหรือ? เปล่าเลย อย่างน้อยที่สุดตัวอย่างเพียงเล็กน้อยก็อาจจะแสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาในทางนอนี้มีคุณค่าทางสังคมมาก

คนส่วนใหญ่ก็จะมีความรู้สึกว่าคนเงี้ยบเป็นคนที่น่ากลัว บางครั้งถึงแม้ว่าไม่มีเรื่องจะพูดเขาก็ต้องพูด การสนทนาทำให้คนรู้สึกไม่อึดอัดและอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ได้ดี

ประโยชน์ของภาษาในการเข้าสังคมนี้ได้อธิบายว่า "พาหะสัมพันธ์" (Phatic Communion) นักมานุษยวิทยาชื่อ บรอนิสลอส มาสินอฟสกี เป็นคนกำหนดคำ ๆ นี้ขึ้นมาเขากล่าวว่า เกิดแรงบันดาลใจจากกฎของการตั้งคำศัพท์เฉพาะ และถึงแม้ว่าเขาจะพูดถึงวลี คำ ๆ นี้ก็เป็นที่ยอมรับและใช้กันในวงการ มาสินอฟสกีให้คำจำกัดความคำ ๆ นี้ว่า เป็นการพูดแบบหนึ่งซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความผูกพันในกลุ่มด้วยการแลกเปลี่ยนคำพูดกับธรรมชาติ ๆ นี้เอง การพูดแบบนี้ถือว่าเป็นประสบการณ์ที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันของทุกคน ทั้งแก่กลุ่มที่มีอารยธรรมสูงที่สุด จนถึงกลุ่มที่ไม่มีอารยธรรมเลย และการพูดจุกจิก ๆ ห้วน ๆ นี้ เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ๆ

ความหมายที่แท้จริงของคำพูดที่ใช้ในการสนทนาดังกล่าว แท้จริงจะไม่มีหมายอะไรเลย การแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางเสียงสูงจะเป็นเรื่องที่สำคัญกว่า เขากล่าวในงานปาร์ตี้ครั้งหนึ่ง โคลโรซี พาร์เกอร์ ซึ่งยืนอยู่คนเดียวและกำลังรู้สึกเบื่อเต็มทน ได้รับความพิศมัยจากคนที่รู้จักกันเป็น ๆ ว่า "สบายดีหรือ" "ทำอะไรอยู่หรือ" เธอตอบเขาเหล่านั้นด้วยน้ำเสียงและการแสดงออกบนใบหน้าแบบที่ใช้กันอยู่ในการพูดหักทลายกันในงานปาร์ตี้ว่า "คิดนึ่งเอาชวานจามสามี่ของคินตันตาย แล้วก็รู้สึกสบายดี"¹ ด้วยท่าทางเสียงและสีหน้าแบบที่ใช้กันอยู่ในงานปาร์ตี้ และด้วยรอยยิ้มและการพยักหน้าเปิด คนเหล่านั้นก็ไม่ได้ประหลาดใจหรือสังเกตพบความผิดปกติใด ๆ

ถึงแม้ว่าความหมายที่แท้จริงของคำพูดที่ใช้มีความหมายน้อย แต่เรื่องที่จะนำมาใช้ในการพูดห้วน ๆ นี้ก็มีข้อจำกัดเหมือนกัน เรื่องที่ถูกเลือกมาใช้ในการพูดลักษณะนี้จะต่างกันมากทีเดียวในชนแต่ละกลุ่ม คำถามต่อไปนี้ในบางส่วนของโลกนับเป็นคำถามที่กึ่ง ๆ ใช้ในการหักทลาย

คุณเป็นอย่างไรบ้าง

คุณมาจากไหน

คุณหาเงินได้เท่าไร

¹ ดูแปล - เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วดูเหมือนกับว่าจะเป็นไปไม่ได้ แต่ในภาษาอังกฤษมีท่านเสียงและจังหวะในการพูดที่ผิดจากของไทยมากและประโยคดังกล่าวสามารถใช้ห้วนเสียงและจังหวะในการพูดที่เหมือนกับการพูดหักทลายกันได้

คุณชื่ออะไร

คุณรู้อะไรบ้าง

คำถามเหล่านี้ถ้าไปใช้ในส่วนอื่น ๆ ของโลกอาจจะก่อให้เกิดความโมโหอย่างมากที่เคียว
ในคำถามที่กล่าวมาข้างต้นแต่ละคำถามต้องการคำตอบที่มีรูปแบบโดยเฉพาะของมัน

ความรู้ในเรื่องภาษาพูดของภาษาใด ๆ ก็ตามต้องรวมความรู้ในเรื่องกฎเกณฑ์ของ
"ภาษาสัมพันธ" เข้าไว้ด้วย การสนทนาจะดำเนินไปไม่ได้ถ้าผู้สนทนาไม่รู้หรือไม่มีวิธีที่ไม่
มีความหมายเหล่านี้ใช้ในเวลาที่ไม่รู้ว่าจะพูดเรื่องอะไร ครูที่สอนนักเรียนชั้นสูงควรจะช่วย
ให้ผู้เรียนทราบกฎเกณฑ์และสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารสัมพันธนี้ได้อย่างถูกต้อง

ในหนังสือที่ดีเยี่ยมของ เกรซ เคอ ลาภานา ชื่อว่า ภาษาพูด: หน้าที่และพัฒนา
การ เธอกล่าวไว้ว่า "มนุษย์ไม่ได้พูดเพียงเพื่อระบายความรู้สึกของตน หรือแสดงความ
คิดเห็นเท่านั้น แต่พูดเพื่อเราให้เกิดการตอบสนองและพูดเพื่อเข้าไปมีอิทธิพลในทัศนคติ และ
การกระทำของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน " ลักษณะทางสังคมของภาษาข้อนี้ควรจะอยู่ในใจของครู
สอนภาษาตลอดเวลา

(2)

ข้อสอง ภาษายังมีอะไรที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของมันอีกเหมือนกัน ขอยกคำ
กล่าวของ เบน จอนสัน อีกสักครั้งหนึ่งที่กล่าวว่า "ภาษาทำให้เราเข้าใจมนุษย์: จงพูด
แล้วฉันจะมองเห็นท่าน"

เวลาที่คนๆหนึ่งพูดคนฟังจะตีความที่เขาพูดพร้อม ๆ กันสองประเด็นซึ่งเป็นระบบ
ของสัญญาณ (systems of signs) สองระบบที่ค่อนข้างจะต่างกันทีเดียว คำพูดหนึ่ง ๆ
จะประกอบด้วยสัญลักษณ์ (symbols) ซึ่งหมายถึงอะไรก็ตามที่กำลังพูดกันอยู่ และในขณะ
เดียวกัน คำพูดนั้นก็จะเป็นเครื่องชี้ (index) ให้เห็นสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้พูด โดย
เฉพาะอย่างยิ่งบุคลิกภาพของเขา ระบบทั้งสองของสัญญาณที่ว่านี้ค่อนข้างจะเป็นอิสระไม่ขึ้น
ต่อกันและกัน เทียบได้กับการเดินเหิน และการแต่งเนื้อแต่งตัวของบุคคล ซึ่งสามารถแสดงให้

เห็นบุคลิกภาพของคน นอกเหนือไปจากหน้าที่หลักของมัน แต่แทบจะไม่มีพฤติกรรมอื่น ๆ ของมนุษย์ที่แสดงออกในทำนองนี้ได้อย่างสม่ำเสมอและละเอียดอ่อนเหมือนการพูด สิ่งที่อยู่ในสามัญสำนึกน้อยที่สุดในการพูดก็คือ การออกเสียง การควบคุมเสียง และท่าทาง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นตัวนำให้เห็นบุคลิกภาพของคน เวลาที่ทุกคนแปลกหน้าแทบทุกคนจะอาศัยวิธีการที่เขาหรือเธอผู้นั้นพูดเป็นเครื่องตัดสินเกี่ยวกับตัวคนๆ นั้นทันที บ่อยครั้งที่เราสามารถตัดสินจากการพูดของคนที่เรารู้จักว่า เขาอยู่ในอารมณ์โกรธหรือสุขสบายใจดี

การที่จะอธิบายว่าการตีความเหล่านี้เกิดในสามัญสำนึกของเราได้อย่างไร ไม่ใช่เรื่องที่จะทำได้ง่าย ๆ บางทีเราต้องอาศัยการรำลึกอย่างละเอียดว่า หัตถ์คดีที่เรามีต่อบุคคลคนหนึ่งนั้นเกิดจากเสียงและสำเนียงการออกเสียงของเขา ในบางครั้งเราพบว่าเรารู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าเสียงของบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอิทธิพลต่อเรา และก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายเช่นกันที่จะตัดสินว่าผู้พูดมีความตั้งใจมากน้อยเพียงไรที่จะให้มีการตีความสิ่งที่เขาพูด บางครั้งผู้พูดอาจควบคุมเสียงโดยจงใจก็ได้ เช่นเวลาที่คนอียิปต์ต้องการให้ผู้ฟังเกิดความขกของนับถือเขา เขาจะใช้เสียงพยัญชนะกัก อโหมะ ลันไก [q] และพยัญชนะเสียดแทรก อโหมะ ปลายลิ้น-ฟันบน [o] ในการพูดของเขา เสียงทั้งสองนี้โคสปกติไม่มีในภาษาพูดอารบิกของชาวอียิปต์ ในทางตรงข้ามคนที่ เป็นโรคลมบ้าหมู (epileptic) พยายามที่จะบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับตัวเขาด้วยทำนองเสียงของเขา แต่ก็ไม่สามารถที่จะกำจัดลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้คนรู้ว่าเขาเป็นคนป่วยได้

แน่นอนที่เดียวการตัดสินเกี่ยวกับตัวบุคคลจากการพูดของเขานั้นอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ การตัดสินผิด ๆ มักจะเกิดขึ้นเวลาที่เราศักดินคนต่างชาติ ตัวอย่างเช่นคำกล่าวของคนอังกฤษเกี่ยวกับลักษณะที่ตื่นเต้นง่ายของชาวฝรั่งเศสอาจจะมาจากความจริงที่ว่าลักษณะบางอย่างของการพูดของคนฝรั่งเศสไปคล้ายคลึงกับการพูดของคนอังกฤษเวลาตื่นเต้น ในทำนองเดียวกันคนอเมริกันมักจะกล่าวว่าคนอังกฤษเป็นคนเย่อหยิ่งทำทองไม่รู้ร้อน เพราะว่าทำนองเสียงในการพูดของคนอังกฤษปกติจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับคนอเมริกันที่มีลักษณะเช่นนั้น อย่างไรก็ตามการพูดเป็นเครื่องแสดงให้เห็นบุคลิกภาพของคนได้อย่างประหลาด

ความแตกต่างในเรื่องลักษณะท่าทางอาจจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินนี้

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สังเกตเห็นได้ยาก แต่ก็ดูเหมือนว่าคนส่วนใหญ่มีความสามารถอยู่

ลักษณะบางอย่างในการพูดไม่เพียงแต่เป็นเครื่องแสดงบุคลิกภาพเท่านั้น ในบางครั้งลักษณะเหล่านี้ยังดูราวกับเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพจริง ๆ ด้วย ครูสอนภาษาควรจะต้องเตรียมที่จะพบปัญหา การที่นักเรียนที่มีสติปัญญาดีไม่สามารถออกเสียงได้ถูกต้องนั้นอาจจะไม่ใช่ปัญหาในเรื่องการได้ยินของเขา ผู้เรียนอาจจะเกิดความรู้สึกต่อต้านในจิตใจสำคัญต่อการเปลี่ยนบุคลิกภาพของเขา¹ ซึ่งความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นเวลาเรามีความพยายามใด ๆก็ตามที่จะเปลี่ยนวิธีการพูดของเรา ครูที่ฉลาดควรจะมีควมระมัดระวังต่อปัญหานี้

อาจจะเป็นไปได้ว่ามีความรู้สึกทำนองนี้เกิดขึ้นในบางประเทศที่มีการต่อต้านการใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้คำภาษาต่างประเทศในภาษาของตนจะเป็นการแสดงความรังเกียจชาติเชื้อของตนเอง นับว่าเป็นโชคที่ความรู้สึกนี้ไม่เคยเกิดในประเทศอังกฤษนี้ แต่ในประเทศอื่น ๆ มีการนี้เกิดขึ้นมากกว่าหนึ่งครั้งขึ้นไป โอกาสที่คนอังกฤษจะใช้คำว่า folkwain แทนคำว่า omnibus² นั้นเป็นไปได้ค่อนข้างมาก แต่คนเยอรมันได้เคยได้รับคำชักชวนให้ใช้คำว่า Fernspecher แทนคำว่า telephone กวีที่เป็นพวกนาซีกล่าวไว้ว่า "Man lebt in seiner Sprache."

(3)

ข้อสาม ลักษณะต่าง ๆ ของการพูดจะสื่อกรอบให้เห็นการจัดกลุ่มของสังคมหรือชนชั้นในชุมชนทางภาษาหนึ่ง ๆ เวลาที่คนมารวมกลุ่มกัน เขามักจะมีการแสดงออกที่คล้ายคลึงกัน และความคล้ายคลึงกันของพฤติกรรมนี้จะทำให้กลุ่มของเขามีความแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ และในขณะที่เดียวกันก็จะแสดงลักษณะเฉพาะของกลุ่มและรักษาความเป็นกลุ่มไว้ได้ พฤติกรรมทางภาษามีอิทธิพลอย่างมากในเรื่องนี้ เอ็ดเวิร์ด ซาเพียร์ เขียนไว้ว่า "เป็นที่น่าสงสัยว่ามีพฤติกรรมทางสังคมใดบ้างที่จะก่อให้เกิดการรวมกลุ่ม หรือการแตกแยกได้เท่ากับพฤติกรรมทางภาษา"

¹ยูแปล - เคยพบว่าผู้เรียนที่เป็นชายมีปัญหาในการฝึกทำนองเสียงที่มีการเปลี่ยนระดับเสียงสูงต่ำมาก ๆ หรือเสียงสูงมาก ๆ

²ยูแปล - omnibus เป็นคำยืมจากภาษาฝรั่งเศส ส่วนคำว่า folkwain เป็นคำในภาษาอังกฤษโบราณ (OE)

การออกเสียงอาจจะเป็นจุดที่เห็นได้ชัดที่สุดว่าพฤติกรรมทางภาษาได้รับอิทธิพลจากการจัดกลุ่มทางสังคม แต่ลักษณะอื่น ๆ ทางภาษาก็อาจจะมีส่วนร่วมด้วย พวกเราทุกคนคงเคยได้รับการสอนอย่างผิด ๆ ในโรงเรียนว่า ในภาษาฝรั่งเศสคำว่า "tu" แตกต่างกับ "vous" ในแง่ที่ว่า "tu" ใช้พูดกับคนที่สนิทกันหรือกับคนที่เราเห็นว่าด้อยกว่าเราในสังคม เช่น เด็ก หรือ สุนัข ที่ว่าต่างกันในการนี้คงกล่าวเป็นเรื่องจริงแต่มันไม่ใช่คำตอบที่แท้จริงในการใช้คำสองคำนี้ ทำไมคนฝรั่งเศสอาจจะพูดกับคนที่เพิ่งได้รับการแนะนำให้รู้จักกันว่า "Enchante de faire ta connaissance." ความรู้เรื่องคำสองคำที่เราได้จากโรงเรียนคงจะอธิบายไม่ได้ ความจริงมีอยู่ว่าคำว่า "tu" โดยปกติไม่ได้ใช้แสดงความสนิทสนมส่วนตัวเพียงอย่างเดียว แต่บางครั้งจะมีการใช้ระหว่างสมาชิกของสังคมบางกลุ่มหรือกลุ่มการเมืองและอื่น ๆ และบ่อยครั้งที่คำนี้ใช้พูดกันในหมู่คนแปลกหน้า

บทบาทของภาษาในการแยกกลุ่มทางสังคมนี้ช่วยอธิบายเรื่องที่น่าสนใจอื่น ๆ อีก เช่น การเกิดภาษาแสลง สแลงเป็นเรื่องของคำเป็นส่วนใหญ่ สแลงแตกต่างจากศัพท์เฉพาะ (jargon) ซึ่งเป็นศัพท์เทคนิคของอาชีพหลายอาชีพหรือกีฬาประเภทต่าง ๆ

ศัพท์เฉพาะของนักเล่นคริกเก็ต เช่น in-swing, yorker, wrong'un, late cut หรือศัพท์เฉพาะของช่างเทคนิคการกระจายเสียง เช่น mike, top, level หรือ fade ศัพท์เฉพาะเหล่านี้มีความจำเป็นในแง่ของการปฏิบัติมาก ถ้าไม่มีคำศัพท์เหล่านี้ใช้คงจะทำให้การปฏิบัติยุ่งยากมาก สแลงยังแตกต่างกับภาษาดิบ (cant) ซึ่งมักจะใช้โดยนักโกงไพ่ นักฉ้อฉล หรือนักฉ้อโกงกระเป๋ ภาษาดิบนี้ก็เป็นเรื่องจำเป็นในการหลอกลวง หมายเหมือนกัน แต่เรื่องของสแลงเป็นเรื่องแปลก แปลกที่ว่ามันลอกเลียนคำศัพท์ที่ใช้กันอยู่ปกตินี้มาโดยไม่จำเป็นต้องมีความจำเป็นใด ๆ และสแลงยังครอบคลุมไม่ได้แทบจะทุกเรื่องด้วย

แรงกระตุ้นที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างคำสแลงขึ้นมาก็คือ ความรู้สึกเบื่อในการใช้คำซ้ำแล้วซ้ำอีก รวมทั้งความต้องการที่จะแสดงออกให้กระจ่างและมีชีวิตชีวา ซึ่งข้อนี้เองที่คำสแลงมักจะทำให้เกิดภาพพจน์หรือบางครั้งรสชาติแปลก ๆ ข้ออธิบายเกี่ยวกับสนที่แท้จริงอยู่ที่ว่า สแลงเป็นสมบัติของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเสมอ การใช้สแลงนั้นจะแสดงความ

เป็นสมาชิกของกลุ่มและแสดงความแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ ดังที่นักเขียนคำคมท่านหนึ่งเคยกล่าวไว้ว่า¹

ข้อสำคัญในการใช้แสลง
ก็เพื่อแสดงความเป็นหนึ่งใน "แก๊ง"

แสลงมักจะเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับชาวต่างชาติ ความสามารถที่จะใช้แสลงได้ถูกต้องดูจะเป็นเครื่องเบิกทางสำหรับการติดต่อสื่อสารกันอย่างสนิทสนม ผู้เขียนเองเมื่ออยู่ในฐานะผู้เรียนภาษาก็เคยรู้สึกหึงมาก่อน และเมื่ออยู่ในฐานะที่เป็นครูก็พบว่านักเรียนมีความรู้สึกนี้เช่นกัน การที่จะเรียนรู้ว่าจะใช้แสลงอย่างไรหรือเมื่อไรดูจะเป็นเรื่องที่ยุ่งยากมาก ผู้เรียนต่างชาติเคยแอบบอกให้ผู้เขียนทราบหลายครั้งว่า ในเวลาที่เขาใช้แสลงที่เขาคิดว่ารู้จักใช้เป็นอย่างดีแล้วกับเพื่อนนักเรียนชาวอังกฤษ เพื่อนเหล่านั้นมักจะแสดงความอึดอัดและบางครั้งก็ต่อต้าน ปฏิกริยานี้ดูจะเป็นเรื่องที่ต้องอธิบายให้ผู้เรียนเหล่านั้นเข้าใจได้ยาก อย่างไรก็ตามคำอธิบายที่พอจะเป็นไปได้ก็คือว่า ความหมายที่ไม่นักเรียนต่างชาติเหล่านั้นได้ใช้แสลงแสดงความสนิทสนมทางสังคมที่ยังไม่เกิดขึ้นกับผู้ที่เขาพูดด้วย ทำให้เกิดผลเหมือนการใช้สรรพนามบุรุษที่สองผิดที่ในภาษาฝรั่งเศส หรืออาจจะเป็นไปได้ว่าเขาได้ใช้แสลงของกลุ่มที่เป็นฝ่ายตรงข้ามกับคู่สนทนา นอกจากนี้อาจจะเป็นไปได้ว่าไม่มีแสลงแบบใดเลยที่เหมาะสมกับสำเนียงต่างประเทศ

ในภาษาอังกฤษแบบสนทนา (colloquial English) มีคำแสลงปะปนอยู่ไม่น้อย มีผู้ให้ความเห็นว่าควรจะต้องเลือกสำนวนต่าง ๆ มาสอนบ้างแม้จะเป็นการเรียนภาษาในระยะต้น ๆ เพราะสิ่งทีว่านี้จะสร้างความพอใจให้กับผู้เรียน เคยมีผู้เขียนท่านหนึ่งเขียนไว้ว่า "ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับความต้องการของเขา" ดังนั้นจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในแง่ของการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามข้อคิดนี้ก็ยังเป็นที่น่าคลางแคลงใจว่า การศึกษาแสลงจะเป็นประโยชน์สักเพียงใด ไม่เพียงแต่ปัญหาอันซับซ้อนทางสังคมเท่านั้นที่เข้ามาเกี่ยวข้องแต่ยังมีปัญหาอีกอย่างหนึ่งก็คือ แสลงเป็นสิ่งที่อยู่ไ้ไม่นาน สาเหตุของการ

1

"The chief use of slang

is to show that you're one of the gang."

จากการแข่งขันในหนังสือ "The New Statesman and Nation" ฉบับวันที่ 16 พ.ย. 1946

ผู้ส่งประกวดลงชื่อ "R.D.C."

เกิดสแลงเป็นเครื่องมืองี้ได้รวดเร็วอยู่ไคร่ไม่นาน ส่วนใหม่ ๆ ที่นิยมกันท้ายที่สุดก็จะกลายเป็นส่วนเก่า ใหม่น้ำเบ้อ เช่นเดียวกับส่วนเก่าที่มันเคยเข้ามาแทนที่ บางครั้งสแลงอาจแพร่ไปนอกกลุ่มและไม่ได้เป็นเครื่องแสดงความสมานฉันท์ของกลุ่มอีกต่อไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ากลุ่มที่เป็นเจ้าของสแลงนั้นค่อนข้างจะแคบในสังคม (ตัวอย่างเช่นสแลงของ R.A.F.)¹ มีคำสแลงจำนวนน้อยมากที่ยังคงนิยมใช้กันอยู่ เช่น คำว่า mob และ queer ในภาษาอังกฤษ คำว่า tête ในภาษาฝรั่งเศส หรือคำว่า Kopf ในภาษาเยอรมัน แต่ส่วนใหญ่แล้วสแลงเก่า ๆ นั้นแสดงความไม่ยอมรับเลย ดังที่นักเขียนคำคมที่เคยกล่าวถึง เขียนถึงสแลงต่อไปนี้ว่า

เวลาที่มันดาส้ม

มันไม่น่าพิศมัย

ไม่มีอะไรที่ชัดเจนไปกว่าความไม่ถูกต้อง"กาลเทศะ"

(4)

ข้อสี่ ภาษาไม่เพียงแต่เป็นสิ่งมีมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้องกันแต่ยังถึงมนุษย์ให้เข้าไปมีความสัมพันธ์กับโลกภายนอกด้วย ภาษาเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขา

ความคิดง่าย ๆ ที่รู้ ๆ กันอยู่แล้วก็คือภาษาสะท้อนให้เห็นโลกและความรู้สึกนึกคิด
ของเราที่มีต่อโลก การจำแนกแจกแจงของภาษาจึงมักจะคล่องจองกับการจำแนกแจกแจง
ของโลกธรรมชาติ (real world) อย่างไรก็ตามภาษาศาสตร์สมัยใหม่มีแนวโน้มไปสู่
ความคิดที่ว่า ภาษาไม่ใช่สิ่งที่สะท้อนให้เห็นโลกแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นขบวนการที่มี
ผลทางปฏิบัติต่อโลก การค้นหาคำความจริงเกี่ยวกับภาษาก็เพื่อการใช้ภาษานั้นเอง ประสบ
การต่าง ๆ จะถูกแยกแยะแบ่งกลุ่มตามแนวที่ภาษาวางไว้ ไม่ใช่ตามแนวทางที่ธรรมชาติ
วางไว้

¹บูแปด - Royal Air Force เป็นกลุ่มที่เด่นมากในอังกฤษหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

วิธีที่คำศัพท์ของภาษาหนึ่งได้รับการจัดระเบียบในสอดคล้องกับโลกภายนอก เพื่อความสะดวกอาจจะเรียกว่า "โครงสร้างทางอรรถศาสตร์" (Semantic Structure) ถ้าโครงสร้างนี้ไม่ได้รับอิทธิพลจากธรรมชาติเราก็ไม่มีเหตุผลใดเลยที่จะคิดว่าภาษาต่างๆ มีโครงสร้างทางอรรถศาสตร์เหมือนกัน พวกเราส่วนมากมักจะสนใจการจำแนกแฉ่งแฉ่งของภาษาของเราเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การเปรียบเทียบภาษาที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดแสดงให้เห็นความแตกต่างที่น่าประหลาดใจยิ่ง และถ้าเป็นภาษาที่อยู่ห่างไกลกัน ความแตกต่างยิ่งมีมากขึ้น

ตัวอย่างเช่นคำในภาษาหนึ่งอาจจะถูกจัดตามระดับของความกว้างของความหมาย (levels of generality) ที่ต่าง ๆ กัน ความแตกต่างระหว่างคำว่า โต๊ะ เก้าอี้ และหมอนอิง ไม่เหมือนกับความแตกต่างระหว่างคำว่า โต๊ะ เก้าอี้ และเตียงนอน และสิ่งของ เห็นได้ชัดว่าคำสามคำแรกอยู่ในระดับเดียวกัน แต่คำสามคำหลังอยู่คนละระดับ¹ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางอรรถศาสตร์อาจจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้ ชาวอังกฤษพื้นบ้านอาจจะพอใจแล้วกับคำที่มีความหมายค่อนข้างจะกว้าง คือคำว่า "weed" แต่สำหรับชนเผ่าอเมริกันอินเดียน ชนรพคุณทางการแพทย์ของต้นหญ้าเล็ก ๆ เหล่านั้นมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของเขามาก เขาจึงไม่มีคำศัพท์ที่ใช้สำหรับวัชพืชเหล่านั้นที่เป็นคำกลาง ๆ แต่จะมีชื่อเฉพาะสำหรับแต่ละชนิดของมันเลยทีเดียว คำว่า "snow" ในภาษาอังกฤษ สำหรับเราชาวอังกฤษจะเป็นคำที่มีความหมายเฉพาะพอสมควร แต่สำหรับชาวเอสกีโมคำนี้มีความหมายที่กว้างกว่าคำหลายคำในภาษาของเขาที่ใช้ต่างกันเวลาพูดถึงหิมะ ค้างในทางความรู้สึกรสชาติของเขาที่มีต่อมันและประโยชน์ใช้สอยของมันด้วย

คนมักจะคิดกันว่าภาษาหนึ่งมีคำศัพท์ใช้เฉพาะระดับจะทำให้ภาษานั้นมีความชัดเจนชัดเจนนขึ้น แต่ก็ไม่จำเป็นว่าจะเป็นอย่างที่กล่าวเสมอไป ในภาษาอังกฤษมีคำว่า "tail" ซึ่งไม่ได้มีความชัดเจนมากไปกว่าคำว่า "scut"² คำว่า "scut" อาจจะให้รายละเอียดในคำ ๆ เดียวมากกว่าคำว่า "tail of rabbits" แต่ไม่มีความชัดเจนมากไปกว่ากันเลย

¹ L.W. Lockhart, Word Economy (1931).

² หนูแปล - ทางสั้น ๆ เช่นหางของกวาง หรือของกระต่าย

การแจกแจงของคำในภาษาหนึ่ง ๆ เป็นระดับต่าง ๆ นั้น ในแง่หนึ่งก็อาจจะเป็นเรื่องที่ไม่มีความเหตุผลหรือกฎเกณฑ์ใด ๆ ก็ได้ ดูจะเป็นเรื่องยากที่จะมาหาเหตุผลว่าทำไมคำว่า "finger, thumb, toe" ในภาษาอังกฤษนั้น ในภาษารีกมีญี่ปุ่นใช้เรียกด้วยคำเพียงคำเดียวคือ "sákrudoz" อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าอิทธิพลที่มีต่อการจำแนกแจกแจงคำในภาษานั้นขึ้นอยู่กับความสนใจของคนต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเขา ถ้าการจำแนกให้เห็นความแตกต่างในเรื่องหนึ่ง ๆ มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของเขา เขาก็ยังจะมีคำกลาง ๆ ที่ใช้ในเรื่องนั้น ๆ น้อยลง ถ้าเรื่องนั้น ๆ ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างทางวัฒนธรรมมาก ก็เป็นไปได้ที่จะมีคำศัพท์ที่ครอบคลุมได้กว้าง ๆ มากขึ้น ภาษายางภาษามีพัฒนาการมานาน และเป็นภาษาที่มีคนใช้กันทั่วโลกเช่น ภาษาอังกฤษ คนที่ใช้ภาษาเช่นนี้จะมีความสนใจในทางวัฒนธรรมที่ต่างกันมาก เขาเหล่านี้จะมีนิสัยคิดทั้งศัพท์ทั่วไปและศัพท์เฉพาะขึ้นใช้ในเรื่องต่าง ๆ พบทุกเรื่องถ้าเขามีความจำเป็น ถ้าชาวอังกฤษพื้นบ้านต้องการจะชี้เฉพาะชนิดของวิธีที่เขาต้องการคำที่เหมาะสมมาใช้ ในทำนองเดียวกันถ้าชาวกรีกต้องการจะชี้เฉพาะว่าหัวแม่มือเขาก็อาจจะค้นหาคำได้จากภาษาหนึ่งคือคำว่า "ávríxep" อย่างไรก็ตามโครงสร้างทางอรรถศาสตร์ของภาษาที่มีพัฒนาการมานานแล้วนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงไปได้เหมือนกัน ในบางเรื่อง ภาษาอังกฤษไม่มีคำที่มีความหมายตรงกับคำว่า "Geschwister" ในภาษาเยอรมัน แม้ว่าเมื่อไม่นานมานี้จะมีการแก้ปัญหาด้วยการใช้คำว่า "sibling" เวลามีความจำเป็นจะต้องใช้ ชาวอังกฤษสามารถพูดถึงลูกพี่ลูกน้องของเขาได้โดยไม่ระบุเพศ ถึงแม้ว่าชาวฝรั่งเศสจะทำเช่นนี้ไม่ได้

นอกจากความแตกต่างในการจำแนกแจกแจงคำศัพท์ออกเป็นระดับต่าง ๆ ในภาษาแล้ว ภาษายังแตกต่างกันในเรื่องการจำกัดขอบเขตและการแยกสิ่ง ๆ หนึ่งออกจากสิ่งอื่น ๆ ที่อยู่โดยรอบด้วย ชื่อสิ่งต่าง ๆ เป็นตัวอย่างที่น่าสนใจยิ่ง ภาษาทุกภาษาตามที่ทราบมีการแบ่งวงสีไม่เหมือนกัน ถึงแม้ว่าดูเป็น ๆ จะใกล้เคียงกันมาก มีภาษาถิ่นของอังกฤษที่คำว่า "เท้า" จะรวม "ขา" ตั้งแต่โคนเข่าลงไปด้วย คำในภาษารีกว่า "xóo" หมายถึงแขนตั้งแต่ข้อศอกลงไปจนถึงปลายนิ้วมือ แต่เวลาที่แปล ๆ กันมักจะแปลว่า "มือ"

ภาษาทำให้คนอยู่ในสังคมได้ แต่ประเภทของสังคมที่เราอยู่ก็มีอิทธิพลต่อภาษาที่เราใช้อยู่มาก โครงสร้างทางอรรถศาสตร์และโครงสร้างทางสังคมมีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด และจุดนี้เองเป็นจุดที่ยากที่สุดในการเรียนภาษา ภาษาไม่เพียงแค่เพียงเรื่องของสัมพันธภาพทางวัฒนธรรมของคนเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดระบบของสังคมทั้งหมดด้วย ในภาษาอังกฤษมีคำว่า gentleman, respectable, genteel, shy, whimsical, sophisticated, self-conscious, lowbrow คำเหล่านี้จะเป็นที่เข้าใจกันเฉพาะในวงสังคมหนึ่งเท่านั้น ถ้าคำเหล่านี้ไม่ใช่คำที่คุ้นเคยก็จะต้องมีการอธิบายกันนานทีเดียว การอธิบายเช่นนั้นจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับสังคมนั้นๆ ประกอบด้วย คำสองคำที่ดูเหมือนจะมีความหมายตรงกัน ในอีกภาษาหนึ่ง มักจะมีความหมายที่แท้จริงที่ผิดกันไป

จะกล่าวในที่นี้อีกครั้งหนึ่งว่า โครงสร้างทางอรรถศาสตร์ไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยาที่มีผลมาจากโครงสร้างของสังคมเท่านั้น เกอร์ช โค ลากูนา เขียนเอาไว้ว่าในการมีคำศัพท์ขึ้นใหม่ของคนในยุคของเขานั้น หนุ่มสาวแต่ละคนจะมองผ่านแว่นสีต่าง ๆ กัน จากแว่นสีนั้น ๆ เขาจะมองโลกรอบ ๆ ตัวเขา และสีที่เขาเห็นก็เป็นสีที่มีการเปลี่ยนแปลงด้วยสีแว่นที่เขาสวมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไฮน์ส เพชเตอร์ ในหนังสือชื่อ "Nazi - Deutsch"¹ ได้ชี้ให้เห็นว่าคำศัพท์ใหม่ ๆ ที่นาซีบัญญัติขึ้นใจได้ทำให้คนยอมรับวิธีการพูดแบบต่าง ๆ อย่างไร และยังถ่ายทอดความเห็นของนาซีในแง่ ศีลธรรม สังคม และการเมืองเข้าไปสู่จิตชาวบ้านของชุมชนนั้นอย่างไร

บี แอล วอร์ฟ นักศึกษาทางภาษาศาสตร์ชาวอเมริกันได้กำหนดคำว่า "ภาษาลัมพัทธ์"² (linguistic relativity) เพื่อใช้แสดงความเห็นของเขาที่ว่า ปรากฏการณ์อย่างเดียวกันไม่ทำให้คนมองเห็นภาพของจักรวาลเป็นภาพเดียวกัน นอกเสียจากว่าเขามีภูมิหลังทางภาษาเหมือนกัน การศึกษาภาษาอเมริกันอื่นเคียนต่าง ๆ ได้แสดงให้เห็นว่าแม้โลกตะวันตกจะมีกฎกว้าง ๆ ในเรื่อง เวลา ความเร็ว และสรรพสิ่ง กฎเหล่านี้ก็ไม่

¹ New York, 1944.

² ฌ็อง-ลู อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. สมมติฐานภาษาเพียร์-วอร์ฟ. วารสารอักษรศาสตร์ ปีที่ 11 เล่มที่ 2, กรกฎาคม 2522

เป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างภาพที่ถาวรของจักรวาล นี่ไม่ได้นิยามความว่าประสบการณ์ทางประสาท (psychic experiences) ในเรื่องนี้ถูกทำลายไป แต่ในบางภาษาเรื่องต่างๆ ที่เกิดจากประสบการณ์ทางชนิกันจะกลายเป็นกฎกว้าง ๆ ที่ดูเหมือนกับว่าทำงานได้ดีเท่า ๆ กัน ภาษาโฮปีเป็นตัวอย่างของภาษาซึ่งไม่มีสำนวน ไวยากรณ์ และอื่น ๆ ในเรื่องของเวลา วอร์ฟได้ตั้งข้อสังเกตที่น่าประหลาดใจมากกว่า เราสามารถที่จะสร้างวิทยาศาสตร์ของฟิสิกส์ขึ้นมาได้อย่างไร ด้วยโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ เขาได้สาธิตให้เห็น เช่นว่า การใช้ความคิดในเรื่อง ความเข้ม (intensity) และการแปร (variation) แผนเรื่องเวลา สิ่งที่เป็นไปได้น่าจะเป็นไปได้ถ้าโฮปีได้มีพัฒนาการไปถึงขั้นหนึ่งที่เป็นไปจะต้องเป็นไป¹

ในเรื่องที่ความรู้สึกนึกคิดมีความเกี่ยวข้องกับภาษานั้นยังไม่เป็นที่ยอมรับกันนัก อาจจะเป็นเพราะแนวทางภาษาศาสตร์ของเรามีความสนใจเบื้องต้นอยู่ในวงแคบเกี่ยวกับภาษาอินโดยูโรเปียนและภาษาตระกูลซีไมติกเท่านั้น ความรู้เกี่ยวกับภาษาตระกูลต่างๆ ที่ต่างกันมาก ๆ ในแอฟริกา และอเมริกา ได้แสดงให้เห็นว่าความเกี่ยวข้องของความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อภาษานั้นมีมากเพียงใด และ "อรรถศาสตร์" ที่กำลังเป็นที่สนใจกันอย่างมากได้ถูกนำมาใช้เป็นยาคำแทรกเข้าไปสำหรับไขแฉปัญหาของภาษาทั้งหลายในโลก

(5)

ในข้อที่ห้า ภาษาเป็นสื่อการแสดงออกของวรรณคดี และคุณค่าของภาษาในการเสริมสร้างทางศิลปะเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์ควบคู่ไปกับ "ภาษาหนังสือ" (literary language) เสมอ ภาษาหนังสือจะต่างจากภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันไม่มากนักน้อย แต่มันไม่จำเป็นจะต้องเป็นภาษาเขียนเสมอไป และไม่จำเป็นที่จะเป็นสิทธิ์ของผู้ที่ "ลิวิไลซ์"² แล้วเช่นกัน มีผู้พบว่าคนคำพวก Saramaccaner Bush ของนิคมคัททิงเกียอินนา ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากทาสที่หลบหนีออกมา ปกติจะพูด "ภาษารวม" (lingua franca) ซึ่งรู้จักกันดีในชื่อว่า "ทอลคคี - ทอลคคี" แต่จะมีภาษาพิเศษที่เป็นภาษาผู้ดี (noble

¹ B.L. Whorf, Language, Thought, and Reality, New York and London (1956).

² ผู้แปลขอคงคำว่า "ลิวิไลซ์" ไว้เพราะให้ความรู้สึกดีกว่า

language) ที่เรียกกันว่า "คิพซี - ทอลคกี" ภาษานี้จะเก็บไว้ใช้ในพิธีและในเพลงทางศาสนา และภาษานี้ชนกลุ่มอื่น ๆ ของประเทศจะไม่สามารถเข้าใจได้

อย่างไรก็ตามภาษาหนังสือมักจะเป็นภาษาเขียน และมักจะมาจากภาษาย่อย (dialect) ภาษาใดภาษาหนึ่งที่ได้กลายเป็นภาษาพูดของชนชั้นสูง (มีเพียงส่วนน้อยที่จะเหมือนกับภาษาคิพซี - ทอลคกี หรือ ภาษาลาติน ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศ)

ภาษานี้ควรจะต้องการการเรียนรู้ (ไม่มากนัก) โดยเจ้าของภาษา เพราะในปัจจุบันภาษาหนังสือทั้งหลายได้เปลี่ยนรูปไปจากภาษาพูดที่เป็นต้นแบบของมัน ความแตกต่างนั้นอาจเป็นเพียงเล็กน้อย เช่นในกรณีภาษาอังกฤษ หรือเปลี่ยนไปมาก เช่นในกรณีภาษากรีกปัจจุบัน ภาษาอารบิก หรือภาษาจีน ภาษาหนังสือซึ่งแรกเริ่มเป็นภาษาทางวรรณคดีมักจะกลายเป็นภาษาที่ยอมรับเอามาใช้ในการสื่อด้วยการเขียนเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ และยังไปกว่านี้ภาษาหนังสือมักจะไปมีอิทธิพลต่อภาษาพูดไม่มากนัก ในเรื่องมาตรฐานความถูกต้องของภาษาหนังสือได้กลายมาเป็นมาตรฐานสำหรับการใช้ภาษาทุกรูปแบบทั้งการพูด และการเขียน การใช้ภาษาใด ๆ ก็ตามที่แตกต่างไปจากแบบปกติหรือที่เรียกว่า "นิคไวยากรณ์" (solecisms) มักจะได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรง

ในการสอนภาษาต่างประเทศ ภาษาหนังสือได้เป็นแบบที่นิยมที่สุดมาจนกระทั่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ แม้กระทั่งหนังสือที่ตีพิมพ์กันอยู่ทุกวันนี้บางเล่มมีจุดประสงค์ที่จะพูดถึง "ภาษาพูด" แต่ก็ยังคงให้ความรู้กับนักเรียนว่าในภาษาอังกฤษมีสามการก (cases)² ขอสอนภาษาอังกฤษสำหรับชาวต่างประเทศได้แสดงให้เห็นว่าได้มีการเน้นย้ำถึงข้อผิดพลาดที่เรียกว่า "นิคไวยากรณ์" ในสายตาของเจ้าของภาษา ทั้ง ๆ ที่บางทีชาวต่างชาติแทบจะไม่เคยมีโอกาสนำมาใช้ให้ผิดเลย อย่างไรก็ตามความพยายามของ เวียตเตอร์ เจสเซอร์เสน ปาซซีและคนอื่น ๆ ก็ไม่ไร้ผลนัก วิธีการสอนที่ว่ากันว่า ๆ ที่ใช้ภาษาพูดเป็นหลักก็กลับเป็นที่นิยมใช้กันกว้างขวางมากขึ้นทุกที ในความเป็นจริงปฏิกริยาจากความคิดเก่า ๆ ในบางส่วนอาจจะไปไกลเกินไป และบางครั้งก็มีผู้อ้างว่าภาษาพูดเป็นบันไดขั้นต้นชนิดเดียวเท่านั้นที่เป็นไปได้สำหรับการเรียนภาษาในรูปแบบใด ๆ หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ

¹ M.C. Kahn ใน American Anthropologist, Vol. 31, p. 468 (1929).

² ดูแปล - การกในไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เช่น กรรตุการก (nominative) - ประธาน กรรรมการก (accusative) - กรรม เป็นต้น

แน่นอนทีเดียว ไม่ใช่เรื่องของการใช้ภาษาเฉพาะ แต่เป็นวิธีเฉพาะในการใช้ภาษาที่ผดิดวรรณคดีต่าง ๆ ที่มีคุณค่าสูง นักเขียนหลายท่านและโดยเฉพาะที่เห็นได้ชัดมากที่สุด คือ ออกเดน (Ogden) และริชาร์ด (Richard) ในหนังสือชื่อ "ความหมายของความหมาย" (The Meaning of Meaning) ได้แสดงให้เห็นความแตกต่างของการใช้ภาษาสองแบบคือ แบบอ้างอิง หรือ แบบวิทยาศาสตร์ (referential or scientific) และแบบแสดงความรู้สึก หรือ ลักษณะประพันธ์ (Emotive or lyrical) แบบแรกไม่ได้ใช้เฉพาะกับเรื่องวิทยาศาสตร์และแบบที่สองก็ไม่ได้ใช้แต่กับคำประพันธ์ ถึงแม้ว่าคำศัพท์บางคำจะมีใช้ในภาษาแบบหนึ่งมากกว่าอีกแบบหนึ่งแต่ความแตกต่างของการใช้ภาษาสองแบบนี้ก็ไม่ได้ขึ้นอยู่กับคำศัพท์ การใช้ศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์ไม่ได้เป็นเครื่องประกันว่าได้มีการใช้ภาษาแบบวิทยาศาสตร์

ภาษาที่มีการใช้ใน "ลักษณะประพันธ์" มีลักษณะสำคัญคือ การใช้ภาษาลักษณะนี้จะนำเอาภาษาพูดใหม่ หรือแปลเป็นอีกภาษาหนึ่งโดยไม่เสียความนั้นเป็นไปไม่ได้ และเราไม่สามารถหย่อนความมันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับลักษณะทางเสียงคือเรื่องจังหวะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการใช้ภาษาแบบนี้ แบบที่มีลักษณะตรงข้ามกันทุก ๆ ข้อที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นการใช้แบบวิทยาศาสตร์ (ซึ่งถ้าเป็นดังนี้จะมีภาษาแบบวิทยาศาสตร์ที่เป็นสากลใช้ได้ครอบคลุม)¹ ยิ่งไปกว่านั้นวลีจากการใช้ภาษาแบบวิทยาศาสตร์ยังมีความหมายที่ชี้เฉพาะลงไปเพียงอย่างเดียว ซึ่งถ้ายังคลุมเครือก็สามารถจะทำให้กระจ่างได้ การใช้ภาษาแบบวรรณคดีไม่สามารถจะทำให้ได้ดังที่ว่า จะเห็นได้จากการสาธิตของ วิลเลียม เอมส์สัน ในหนังสือชื่อ "ความกำกวมเจ็ดชนิด" (Seven Type of Ambiguity)

ความเข้าใจผิดมักจะเกิดขึ้นเพราะการใช้ภาษาแบบใดแบบหนึ่งนี้สลับที่กัน เมื่อ คี เอช ลอเรนซ์ ยืนยันว่า "Whatever the sun may be, it is certainly not a ball of burning gas," เขาได้กล่าวถึงเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์ในลักษณะของการใช้ภาษาแบบวรรณคดี เซลส์ ได้กล่าวไว้ว่า "bird thou never wert" แต่เขาก็ไม่ได้ปฏิเสธว่า นกларค์ฟายอยู่ในตระกูลเอวิส

¹ ดู Pius Servien, Le langage des sciences, Paris (1931 and 1938)

แปลจาก - David Abercrombie, "Linguistics And the
Teacher" ในหนังสือชื่อ Problems and Principles
in Language Study. (1973).

ผู้แปลและเรียบเรียง - สุภาพร : ดัชนียานาวิน

การจัดโครงสร้างของภาษา เรื่องที่หนึ่ง - ระบบเสียง

ภาษาศาสตร์ ซึ่งกระทั่งเมื่อไม่นานมานี้เองยังเป็นวิชาประเภทปริศนา เป็นการศึกษาภาษาของมนุษย์ในทุก ๆ ด้านตามแนววิทยาศาสตร์ ในฐานะที่เป็นลักษณะที่ปรากฏที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมของมนุษย์ และอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นลักษณะที่เป็นมนุษย์มากที่สุดที่ได้ ระบบเสียงเป็นสาขาหนึ่งของวิชาภาษาศาสตร์ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ปรากฏอย่างหนึ่งของภาษาของมนุษย์เท่านั้น

เราลองพิจารณากันว่าภาษามีวิธีแสดงลักษณะที่ปรากฏอย่างไรบ้าง

เมื่อเปรียบเทียบภาษาเขียนกับภาษาพูด

เว้นไว้แต่บุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นจำนวนน้อยที่อ้างว่ามีพลังทางจิตคิดสื่อสารกันได้ มนุษย์เรา เช่นเดียวกับสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย สามารถคิดสื่อสารกันด้วยประสาทต่าง ๆ ของเราเท่านั้น ภาษาเขียน หรือ ภาษาที่พิมพ์ลงไว้ เราสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้ ก็เพราะเรามีตาที่จะอ่าน ส่วนภาษาพูดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสาทหูของบุคคลที่เราต้องการจะติดต่อด้วย ในกรณีแรกเราส่งข่าวสารโดยใช้สัญญาณซึ่งปรากฏแก่สายตา คือเป็นรูปร่างต่าง ๆ มีสีคำ อยู่บนกระดาษ หรือรูปร่างเขียนด้วยขดลวดบนแผ่นไม้ เป็นต้น ในกรณีหลังเราใช้สัญญาณซึ่งเราได้ยินได้ นั่นคือเสียงพูด

เมื่อใช้มือและกล้ามเนื้อแขน ข้าพเจ้าสามารถทำให้รูปร่างสีคำ คือ CAT เกิดขึ้นบนแผ่นกระดาษได้ด้วยการใช้ดินสอ

ด้วยการใช้กล้ามเนื้อชุดที่ต่างออกไป ข้าพเจ้าสามารถทำเสียงที่เรียงตามกันออกมาได้เป็น { cat } พวกเราทุกคนที่อยู่ที่นี่จะรู้สึกเหมือนกันว่า รูปตัวอักษรกับถ้อยคำที่พูดออกมานั้น เป็นของคนละอย่างแตกต่างกัน และต่างก็เกี่ยวกับคำ ๆ หนึ่ง ในโค้ดที่เป็นสัญญาณ ซึ่งเราเรียกว่า ภาษาอังกฤษ เราถือกันว่ากิจกรรมด้านภาษาเป็น

เรื่องธรรมชาติกันจนไม่ค่อยนึกถึงว่า 2 สิ่งนี้แตกต่างกันมากเพียงใด นอกจากความหมายซึ่ง 2 สิ่งนี้ช่วยสื่อให้เรารู้แล้ว ไม่มีความคล้ายคลึงระหว่าง 2 สิ่งนี้เลย แต่กระนั้นก็คิดว่า 2 สิ่งนี้จะมีรูปลักษณะต่างกัน ทั้งสัญญาณที่เป็นรูปตัวเขียนและสัญญาณที่เป็นเสียงพูด ก็ยังพาคิดไม่ถึงเรื่องเดียวกันในภาษาอังกฤษ ดังนั้น จะเห็นว่ามี ความแตกต่างระหว่าง ตัวภาษา เสียง กับ รูปภาษา ซึ่งตัวภาษาแสดงออกมา ภาษาเดียวกันอาจจะปรากฏออกมาในรูปของ สื่อ หรือ ตัวกลาง หลาย ๆ แบบก็ได้ "ตัวภาษาเอง" นั้นคนที่พูดภาษาอังกฤษก็ได้พาคิดตัว ไปไหน ๆ ด้วย เนื่องจากว่ามันอยู่ในสมอง แต่มันจะอยู่อย่างไรวินั้นเรายังไม่ทราบ แต่รู้สึก ว่าค่อนข้างแน่แล้วว่า โค้ดของภาษานี้ต้องเป็นโค้ดที่จัดสิ่งทีปรากฏชัดแล้วชัดเล่าให้เป็นรูปแบบที่สม่ำเสมอไม่เช่นนั้นแล้วเราคงไม่สามารถจะเข้าใจกันได้เลย เราคงจะโค๊ดแค่ขออันนี้ ไปเรื่อย ๆ แบบเด็กทารก ดังนั้นสื่อที่เรากล่าวถึง ซึ่งเราใช้สำหรับแสดงตัวภาษานั้นก็จะ ต้องสามารถจัดเป็นรูปแบบที่สม่ำเสมอและที่เราสามารถรู้จักได้ด้วย รูปที่ปรากฏบนกระดาษ ไม่ได้เป็นแค่เพียงรูปที่เราเขียน ๆ เท่านั้น ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง เราคงไม่สามารถตีความได้ รูป(คำ)นั้นประกอบด้วยรูปที่เป็นรูปย่อยกว่า ซึ่งปรากฏชัด ๆ เป็นจำนวน 3 รูปด้วยกัน คือ c, a, t แต่ละรูปย่อยนี้อาจจะประกอบเข้ากับรูปอื่น ๆ ที่ปรากฏชัด ๆ เพื่อทำให้เกิดเป็น สัญญาณที่แตกต่างออกไปได้ ในทำนองเดียวกันเสียง [k] ที่อยู่ต้น [kæt] จะปรากฏชัดใน cap, cut, Jack, kitten เป็นต้น เสียง [x] จะปรากฏชัดใน man, hazard เป็นต้น สิ่งทีปรากฏชัด ๆ ซึ่งประกอบเป็นรูปแบบของสื่อทางตา คือ ตัวอักษร ซึ่งเป็นรูปที่ จัดเรียงกันเป็นรูปแบบใน "ที่ว่าง" (บนแผ่นกระดาษ หรือที่ใดที่หนึ่ง) ส่วนสิ่งทีปรากฏชัด ๆ ในสื่อที่เราได้ยินได้ คือ เสียงพูด ซึ่งจัดเรียงกันเป็นรูปแบบใน "เวลา" จะสังเกตได้ว่า สิ่งทีปรากฏชัด ๆ ในสื่อ 2 ชนิดนี้ จะไม่มีความสัมพันธ์กันเป็นแบบหนึ่งต่อหนึ่งเลย เราไม่ อาจจะแน่ใจได้ว่า เมื่อไรที่เราเห็นตัวอักษร "c" เราจะได้เสียง [k] ในภาษาพูด ด้วย เหตุนี้ เมื่อนักภาษาศาสตร์ประสงค์จะบันทึกเสียงพูดของภาษา เขาจึงต้องใช้สัญลักษณ์มากกว่าตัวอักษรที่ใช้กันตามแบบแผน สัญลักษณ์ คือ เครื่องหมาย ซึ่งฉพาะที่เราถูกฝึกการใช้ แล้ว จะมีความสัมพันธ์ระหว่างเสียงพูดกับสัญลักษณ์ที่เป็นตัวเขียนแบบหนึ่งต่อหนึ่ง

สัทศาสตร์ทั่วไป และ สัทศาสตร์เชิงหน้าที่

การศึกษาเสียงพูดต่าง ๆ ทุกอย่างที่มนุษย์สามารถจะเปล่งออกมาได้ เป็นเรื่องของ สัทศาสตร์ทั่วไป มนุษย์เราโดยส่วนรวมมีอวัยวะทำเสียงเหมือนกัน ฉะนั้นเสียงพูดทั้งหมดที่มีในภาษามนุษย์นั้น มนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์สามารถเปล่งได้ทั้งนั้น แต่การเลือกเสียงจากเสียงที่เปล่งได้ทั้งหมดมาใช้ นั้น จะแตกต่างกันไปตามชุมชนต่าง ๆ การศึกษาเสียงพูดในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์สากลของมนุษย์ เป็นเรื่องของ สัทศาสตร์ การศึกษาการจัดอย่างมีระบบของเสียงพูดที่ถูกเลือกมาใช้ในภาษาพูดของแต่ละภาษานั้น เรียกกันไปต่าง ๆ เช่น สัทศาสตร์เชิงหน้าที่ ระบบหน่วยเสียง หรือ ที่ใช้กันมากในปัจจุบันก็คือ ระบบเสียง เรื่องของระบบเสียงนั้น คือ การกำหนดตัวแทนของกลุ่มเสียง บรรยายและจัดกลุ่ม หน่วยของเสียงที่ปรากฏซ้ำ ๆ อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยเท่าที่จะทำได้ อันจะทำให้เกิดเป็นรูปลักษณะภาษาของภาษาพูดของแต่ละภาษา และเป็นการกล่าวถึงกฎของการเกิดรูปลักษณะเท่านั้น เนื่องจากผู้เขียนถือว่าในโอกาสที่กำลังพูดคุยกับคนส่วนใหญ่ ซึ่งไม่มีความรู้เรื่องภาษาศาสตร์มาก่อน ผู้เขียนจะพยายามให้ความคิดโดยทั่วไปว่า การวิเคราะห์ระบบเสียงคืออะไร และมีประเด็นอะไรบ้างที่หยิบยกมาพิจารณา ในการนี้ผู้เขียนมีความจำเป็นจะต้องกล่าวถึงหลาย ๆ ประเด็นอย่างง่าย ๆ เกินไป และต้องละเว้นโดยไม่กล่าวถึงอีกหลายประเด็นกว่านั้นอีก อย่างไรก็ดี ท่านที่ประสงค์จะติดตามเรื่องนี้ต่อไปอีก ก็จะสามารถติดตามด้วยตนเองได้ ผู้เขียนเสียใจที่จะไม่สามารถกล่าวถึงแนวทางเราไปถึงเชิงทฤษฎีซึ่งไม่ว่าจะคืออะไร แต่ก็ไม่ได้อยู่ในแนวทางสำคัญของการพัฒนา และซึ่งผู้อ่านโดยทั่วไปไม่ค่อยจะได้พบเมื่อเริ่มทำความรู้จักกับวิชานี้

ในการทำการบรรยายหน่วยทางเสียง เราใช้คำศัพท์ที่มาจากสัทศาสตร์ทั่วไปซึ่งบรรยายและจัดกลุ่มเสียงพูดส่วนหนึ่ง ตามวิธีที่เราออกเสียงพูด และอีกส่วนหนึ่งตามวิธีที่เราได้ยินเสียง เช่น พยัญชนะต้นเราบรรยายและจัดกลุ่ม โดยอาศัยลักษณะ 2 ประการคือ (1) วิธีในการออกเสียง และ (2) ฐานที่เกิดในปากซึ่งเป็นที่ย่อยเสียง ในเรื่องวิธีการออกเสียงนั้น เราพิจารณาในแง่ของลักษณะของการสะกดกัน หรือ กีดขวางทางเดินของ

ลมจากปอดเมื่อเราพูด เริ่มจาก "พยัญชนะกัก" เช่น p, t, k, b, d, g ซึ่งอยู่สุดข้างหนึ่ง ไปจนถึงสระ ซึ่งอยู่อีกข้างหนึ่ง สำหรับสระนั้นจะมีการกีดขวางทางเดินของลมน้อยที่สุด บั๊จจัยที่ตามมาได้นำเข้ามา เพื่อจะแสดงความแตกต่างระหว่าง p บั๊ b, s กับ z เป็นต้น ซึ่งเป็นพยัญชนะที่เป็นคู่กัน เพราะมีวิธีการออกเสียงเหมือนกัน และเกิดที่เดียวกัน แต่ต่างกันที่การกระทำของเส้นเสียง ในการออกเสียง b, z, v, d เวลานั้น เส้นเสียงจะสั่นสะบัด เราจึงเรียกเสียงเหล่านี้ว่า เสียงก้อง ในการออกเสียง p, s, f, t ฯลฯ เส้นเสียงจะไม่สั่นสะบัด เราจึงเรียกเสียงเหล่านี้ว่า ไม่ก้อง ดังนั้นเมื่อเราพูดถึง พยัญชนะกัก เกิดที่ริมฝีปาก ไม่ก้อง นักภาษาศาสตร์ทุกคนจะรู้ว่าเรากำลังพูดถึงเสียง p ชนิดหนึ่ง

เมื่อถึงตอนนี้ ท่านอาจจะอยากถามก็ได้ว่า การบรรยายเชิงสัทศาสตร์ กับ การบรรยายเชิงระบบเสียงนั้น แตกต่างกันอย่างไรร เป็นไปได้หรือที่เราจะกำหนดแนวทางที่บรรยายเชิงสัทศาสตร์ให้สามารถครอบคลุมไปถึงเสียงทุกเสียงที่มนุษย์สามารถเปล่งได้ และเราจะใช้อาศัยแนวทางนี้สำหรับบรรยายภาษาใดภาษาหนึ่งที่เราสงใจ

อย่างน้อยในทางทฤษฎี เรื่องนี้ย่อมเป็นไปได้ และเป็นเวลานานที่เกี่ยว ที่มีผู้ที่ไม่เห็นความจำเป็นที่จะแยก สัทศาสตร์ กับ ระบบเสียงออกจากกัน โดยเชื่อว่าสิ่งที่เราต้องการนั้น คือ การที่เราสามารถหาวิธีบรรยายเสียงให้ละเอียดเพียงพอที่จะครอบคลุม ลักษณะเสียงที่แตกต่างกัน ทั้งที่แตกต่างมากและแตกต่างน้อย ซึ่งเราอาจจะพบได้ การบรรยายลักษณะภาษาในทำนองนี้ ก็เพียงแต่จะสามารถทำให้เราบันทึกการออกเสียงอย่างถูกต้อง ละเอียดละออ แต่แทบจะไม่บอกเราเรื่องโครงสร้างของภาษาเลย

หน่วยเสียง

เมื่อ 90 ปีมาแล้ว นักสัทศาสตร์ชาวอังกฤษผู้ยิ่งใหญ่ คือ เฮนรี สวิท ซึ่งเป็นคนแบบเดียวกับ โพรเฟสเซอร์ อิกกินส์ ของ เบอร์นาค ฮอร์ โค้คิระบบของเฮริงงหมายแทนเสียงในทางสัทศาสตร์ โดยอาศัยอักษรโรมัน ซึ่งเขาได้กล่าวว่า "แม้ว่าการใช้เครื่องหมายแทนเสียงแบบนี้ จะเป็นแบบที่ง่ายที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในการวิเคราะห์เสียงพูด

โดยทั่วไป แต่ก็เป็นเรื่องที่ยุ่งยากเกินไป และละเอียดปลีกย่อยเกินไป เมื่อคิดถึงความเหมาะสมในการปฏิบัติต่าง ๆ" เขาได้กล่าวต่อไปว่า "การพิจารณาความสัมพันธ์ของเสียง โดยไม่ต้องคำนึงถึงรายละเอียดปลีกย่อย และการเขียนข้อความซึ่งไม่ว่าจะยาวแค่ไหนโดยใช้ระบบแทนเสียงเชิงสัทศาสตร์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพิจารณาจำนวนจำกัดของเสียง ดังในกรณีที่เราพิจารณาภาษาเพียงอย่างเดียว เราจำเป็นต้องมีตัวอักษร ซึ่งแสดงความแตกต่างของเสียงอย่างกว้าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับความแตกต่างของความหมายในภาษาเท่านั้น"¹

เรื่องนี้ นับเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเกี่ยวกับความคิดซึ่งอยู่เบื้องหลัง ซึ่งต่อมา รู้จักกันในชื่อของ แนวความคิดเรื่องหน่วยเสียง แม้ว่าขณะที่สวิตเขียนข้อความนี้ คำว่า หน่วยเสียง (phoneme) ยังไม่ได้มีคนคิดขึ้นมา เมื่อคุณอย่างนี้จะทำให้เรื่องนี้กระจ่างขึ้น

ลองดูเสียง t ของภาษาอังกฤษในคำว่า tea และ two ในทางคำานสัทศาสตร์ 2 เสียงนี้เราจะไ้ยืนยันว่าแตกต่างกัน เสียงหนึ่งออกมาโดยที่เราไม่ต้องห่อริมฝีปาก แต่เสียงหนึ่งเราต้องห่อริมฝีปาก การบรรยายลักษณะเสียงอย่างถูกต้อง และละเอียดลออ จะต้องแสดงให้เห็นความแตกต่างในเรื่องนี้ไม่วิธีใดก็วิธีหนึ่ง เช่น ใช้ตัวอักษร w ขอนำเข้าไป เช่น [t^w] สำหรับเสียง t ที่ต้องห่อริมฝีปาก แต่ในแง่ของโครงสร้างของภาษาพูดของอังกฤษความแตกต่างนี้นับว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยมาก เราอาจจะบอกเป็นกฎเอาไว้ได้ เพราะความแตกต่างนี้ไม่เกี่ยวกับ "ความแตกต่างในเรื่องความหมาย"

ต่อไปลองดูเสียง t ในคำว่า stun ซึ่งเวลาออกเสียงจะไม่มีลมตามมา ฉะนั้น ในทางคำานสัทศาสตร์ทั่วไปเราอาจจะต้องการบันทึกเสียงให้แตกต่างกันไป เช่น [t^h]

เราจะพบว่าถ้าเราสอบดูเสียง t ในคำว่า tree เสียงนี้จะแตกต่างที่โพรงแข็ง ซึ่งอยู่ลึกเข้าไปกว่าเมื่อออกเสียง t ในคำว่า tea เราลองใช้เครื่องหมายที่แสดงว่า ลิ้นต้องถอยลึกเข้าไป คือ [t-]

เราจะพบว่ายังมี t อีกแบบหนึ่งในคำเช่น eight ถ้าเราเขียนคำว่า eight กับ eighth แล้ว จะรู้ดีกว่า ในการออกเสียง eighth นั้น ส่วนที่ขึ้นและจะอยู่ข้างหน้ากว่าเมื่อออกเสียง eight เสียง t ซึ่งอยู่ข้างหน้าอาจจะเขียนเป็น [t^h]

ฉะนั้นเราจะเห็นว่า เรามีฐานที่เกิดของเสียงอยู่ 3 แห่งแตกต่างกันไป อยู่ข้างหน้าคือ ที่พบในคำ eight อยู่ปุ่มเหงือกถัดจากฟันเข้าไปในคำ eight หรือ tea และถอยไปข้างหน้าถัดจากปุ่มเหงือกไปในคำ tree

เราได้สังเกตแล้วคว่ำว่ามีวิธีการออกเสียงแตกต่างกันไปเป็น 4 แบบ มีลมตาม เช่นในคำ ton ไม่มีลมตาม เช่น ในคำ stun หอริมฝีปาก เช่น ในคำ two หรือ ไม่หอริมฝีปาก เช่นในคำ tea

อย่างไรก็ดี กฎในการปรากฏของเสียง t แบบใดแบบหนึ่งนี้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ และเราอาจเขียนกฎเหล่านี้ได้ การออกเสียงทุกแบบเป็นเรื่องของบริบท และไม่มี ความแตกต่างเรื่องความหมายเข้ามาเกี่ยวข้องเลย

ในระดับนามธรรมของโครงสร้างทางค่านระบบเสียงของภาษาอังกฤษ เราจะไมคำนึงถึงว่าจะประกอบไปด้วยเสียงแบบต่าง ๆ แต่เราจะคิดว่ามีเพียงหนึ่งเท่านั้น และเราจะต้องบอกกฎไว้คว่ำว่าในบริบทหนึ่งจะออกเสียงมาเป็นอย่างไร นั่นก็คือว่า คำว่า tea, two, ton, stun, tree, eight และ eighth ทุกคำจะประกอบด้วยหน่วยทางค่านระบบเสียงคือ /t/ กฎในการออกเสียงจริง ๆ อาจจะกล่าวได้ดังนี้

- (1) ทันพยางค์ที่ลงเสียงหนัก /t/ จะออกเสียงเป็น [t^h] คือ มีลมตาม ยกเว้นเมื่ออยู่หลัง [s]
- (2) หลัง [s] /t/ จะออกเสียงเป็น [t^h] คือ ไม่มีลมตาม
- (3) ข้างหน้าสระที่หอริมฝีปาก /t/ จะออกเสียงเป็น [t^w] คือ จะออกเสียงโดยหอริมฝีปาก
- (4) ข้างหน้าสระที่ไม่หอริมฝีปาก /t/ จะออกเสียงเป็น [t⁰] คือ ไม่หอ

ริมฝีปาก

- (5) ข้างหน้าเสียงที่เกิดระหว่างฟัน /t/ จะออกเสียงเป็น [t+] คือ จะออกเสียงโดยลิ้นแตะฟันบน
- (6) ข้างหน้า [ɾ] /t/ จะออกเสียงเป็น [t-] คือ ลิ้นจะแตะที่เพดานแข็ง ซึ่งอยู่ถัดปุ่มเหงือกเข้าไป
- (7) ข้างหน้าเสียงอื่น ๆ และท้ายคำ /t/ จะออกเสียงเป็น [t] คือ ลิ้นจะแตะปุ่มเหงือก

หน่วยของรูปลักษณะภาษาทางคำเสียงเช่น /t/ นี้คือ สิ่งที่เราเรียกกันในวิชาภาษาศาสตร์ว่า หน่วยเสียง (phoneme) และกฎที่เรากล่าวถึงกันนี้เป็นกฎเกี่ยวกับการไม่ทำให้ความหมายต่าง (non-contrastive) หรือ การแจกแจงแบบเสริมหัก (Complementary distribution) ของเสียงต่าง ๆ ซึ่งเป็นเสียงที่แตกต่างกันในแง่สัทศาสตร์ (ลักษณะการออกเสียง) แต่ทำหน้าที่ร่วมกันเป็นหน่วยเดียวในโครงสร้างทางคำระบบเสียงของภาษาอังกฤษ เสียงต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปตามบริบทของหน่วยเสียงหนึ่งหน่วยเสียงเรามักจะเรียกกันว่า เสียงย่อย (allophones) ฉะนั้น [t^h], [t^w], [t⁺], [t⁻] ฯลฯ ล้วนแต่เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /t/ หน่วยเสียงนั้นควรจะถือว่าเป็นหน่วย ซึ่งเป็นนามธรรม ซึ่งจะปรากฏเป็นเสียงพูดในถ้อยคำที่เราพูดออกมา คำว่า "หน่วยเสียง" ไม่ได้มีความหมายอย่างเดียวกับ "เสียงพูด" แม้ว่าคนทั่ว ๆ ไปอาจจะใช้ในความหมายเดียวกันในบางครั้ง

จงสังเกตว่า ความแตกต่างที่ไม่สำคัญระหว่างเสียงพูดซึ่งไม่เกี่ยวกับความแตกต่างทางคำความหมาย ในภาษาหนึ่ง อาจจะทำให้เกิดความหมายต่างในอีกภาษาหนึ่งก็ได้ สมที่ตามเสียง t ในภาษาอังกฤษ ไม่ใช่ลักษณะที่ทำให้เสียงนี้เป็นหน่วยเสียง คือไม่ได้ใช้สำหรับบอกความแตกต่างของคำในภาษาอังกฤษ แต่ในภาษาเช่น จีน อินเดีย และไทย การปรากฏ หรือ ไม่ปรากฏของสมที่ตามพยัญชนะจะบอกความแตกต่างของคำ

ตัวอย่าง	ไทย [-tai]	ไท	[-thai]	ไทย
	[-kw]	กอ	[-khw]	คอ

เสียง [t^h] และ [k^h] ในคำไทยเหล่านี้ อาจจะอนุมานได้ว่าเป็นเสียงเดียวกับเสียงในคำว่า *tie* และ *core* ในภาษาอังกฤษ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ลมที่ตามพยัญชนะออกมา (aspiration) มีบทบาทต่างกัน 2 ภาษา ในภาษาอังกฤษลมที่ตามเสียงพยัญชนะระเบิด จะไม่ทำให้คำมีความหมายแตกต่างกัน แต่จะกำหนดได้จากบริบท เพราะฉะนั้นจึงไม่ใช่ลักษณะของหน่วยเสียง ส่วนในภาษาไทยมันจะทำให้คำมีความหมายแตกต่างกัน ฉะนั้น ลมที่ตามเสียงพยัญชนะระเบิดในภาษาไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เสียง [t] และ [t^h] เป็นหน่วยเสียง เสียง [t] และ [t^h] ของไทยไม่ได้เป็นการแจกแจงแบบสับหลักเสียง 2 เสียงนี้ปรากฏในบริบทอย่างเดียวกันในคำ 2 คำที่มีความหมายต่างกัน นั่นคือทำให้ความหมายของคำต่างกันนี้เองที่เป็นเหตุผลให้เราถือว่าเสียง 2 เสียงนี้เป็น 2 หน่วยเสียงในภาษาไทย

การลงน้ำหนักเสียง และ เสียงสูงต่ำ

หน่วยเสียง ซึ่งเราได้พิจารณามาจนถึงตอนนี้ อาจจะคิดว่ประกอบด้วย หรือตรงกับเสียงที่เรียงตามกันมาในภาษาพูด แต่เสียงที่เรียงตามกันมาเหล่านั้นไม่ใช่หน่วยทั้งหมดที่เป็นหน่วยสำคัญ ลักษณะของเสียง เช่น การลงน้ำหนัก และเสียงสูงต่ำ อาจจะมีบทบาทในการทำให้คำมีความหมายแตกต่างกันได้ จึงอาจจะถือว่าเป็นหน่วยเสียงในบางภาษาก็ได้

ตัวอย่างคำในภาษาสเปน เมื่อลงน้ำหนักคนละที่จะทำให้คำมีความหมายต่างกัน

เมื่อลงน้ำหนักที่พยางค์แรก : término แปลว่า "end"

" " " ที่สอง : término " " "I finish"

" " "สุดท้าย : terminó " " "He finished"

เราอาจจะกล่าวได้ว่า หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงพยัญชนะที่เรียงตามกันนั้น เหมือนกัน สิ่งที่ต่างกันอยู่ที่การลงน้ำหนัก การลงน้ำหนักจึงเป็นหน่วยเสียงในตัวอย่างนี้ ลองเปรียบเทียบคำในภาษาอังกฤษ เช่น import (คำนาม) และ import (กริยา) ซึ่ง การลงน้ำหนักไม่เพียงแต่จะทำให้ความหมายของรายการต่างกันเท่านั้น แต่ยังมีความหมายทาง ไวยากรณ์อีกด้วย

เสียงสูงต่ำในภาษาอังกฤษมีลักษณะอย่างไร

ถ้าเราพูดว่า Yes เป็นเสียงตกอย่างเห็นได้ชัด [ˋ] หรือ Yes เป็นเสียงต่ำ-ขึ้น [ˊ] หรือ Yes เป็นเสียงตกก่อนแล้วตามด้วยเสียงขึ้น [ˋˊ] ความแตกต่างที่เราได้ยินมีผลต่อความแตกต่างในเรื่องความหมาย แต่อย่างไรก็ตามเรายังรู้สึกว่าคำว่า Yes เป็นคำเดียวกันในทุกกรณี ความแตกต่างในเรื่องเสียงสูงต่ำนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับความหมายของคำ แต่จะเกี่ยวข้องกับความหมายของถ้อยคำทั้งหมด ถ้าหากจะใช้รูปแบบเสียงสูงต่ำตาม โครงสร้างของภาษาอังกฤษแล้ว อาจจะพูดได้ว่า

I don't want to. [ˋˋˋ] (เสียงตกที่ want)
หรือ What did you say? [ˋˋˊ] (เสียงต่ำ-ขึ้น เริ่มจาก what)
หรือ It wasn't raining [ˋˋˋˊ] (ตก-ขึ้น ที่คำ raining)

ในประโยคเหล่านี้รูปแบบเสียงสูงต่ำมีผลต่อประโยคทั้งประโยค การใช้เสียงสูงต่ำเช่นนี้เป็นการทำให้ความหมายต่าง แต่ไม่ใช่รายการคำแต่ละคำมีความหมายต่าง ฉะนั้นเราจึงไม่ถือว่าเป็นหน่วยเสียง ลองเปรียบเทียบการใช้เสียงสูงต่ำในคำต่อไปนี้จากภาษาไทยและ อิกโบ (ภาษาของไนจีเรีย)

ไทย

กลาง	ต่ำ	ตก	สูง	ขึ้น
คำ	ชา	คำ	คำ	ชา

อีกโ

เสียงต่ำทั้ง	เสียงสูงทั้ง	เสียงสูงตาม	เสียงต่ำตาม
2 พยางค์	2 พยางค์	ควยเสียงต่ำ	ควยเสียงสูง
akwa	akwa	akwa	akwa
"bed"	"cry"	"cloth"	"egg"

ในภาษาเหล่านี้ความหมายของแต่ละคำขึ้นอยู่กับเสียงสูงต่ำที่ใช้ ภาษาที่ใช้เสียงสูงต่ำโดยวิธีนี้เรียกว่า ภาษาวรรณยุกต์² และเสียงวรรณยุกต์ ถือว่าเป็นหน่วยเสียง ซึ่งไม่ได้แสดงออกในรูปของเสียงพยัญชนะและเสียงสระแต่จะแสดงออกในรูปแบบของเสียงสูงต่ำ

งานของนักระบบเสียง

งานของนักระบบเสียงก็คือ ศึกษาศึกษาว่า อะไรบ้างที่เป็นสิ่งทำให้คำมีความหมายต่างในภาษาพูดของภาษาที่เขากำลังศึกษา ดูว่าเสียงสูงต่ำ การลงน้ำหนักเสียง เสียงพยัญชนะและเสียงสระเหล่านั้น เหนือขึ้นที่เป็นสิ่งที่ทำให้คำมีความหมายต่างใช้ไหม

โดยการเปรียบเทียบเพียงคำแต่ละคู่ที่เรียงกันเป็นแถวต่อไปนี้

pin	pin	pin
tin	pen	pit
bin	pan	pick
din	pun	pill
thin	pawn	pig
kin		pib
gin		pith
sin		
fin		

นักระบบเสียงก็จะจัดระบบของหน่วยเสียงซึ่งทำหน้าที่ในที่ต่าง ๆ ในโครงสร้างของคำพยางค์
เดียวในภาษาอังกฤษ ถ้าพิจารณาตามแนวดังนี้จะเป็นระบบหน่วยเสียงซึ่งทำให้ความหมาย
ต่าง ตามแนวขวางก็จะเป็นโครงสร้างของคำที่เรากำลังศึกษา โครงสร้างในที่นี้เป็นแบบ
ง่าย ๆ คือ พยัญชนะ-สระ-พยัญชนะ หรือ CVC กระบวนการเช่นนี้รู้สึกว่าง่ายดี และใน
ทางปฏิบัติก็ใช้ได้เป็นส่วนมาก กระนั้นก็ตาม เราก็คงประสพปัญหาทั้งภาคทฤษฎี และภาค
ปฏิบัติกันอยู่เป็นครั้งคราว และถ้าหากจะมีจำนวนเปรียบเทียบที่ใช้กันในการอภิปรายหลังจาก
ปรากฏาเมื่อสัปดาห์ที่แล้วที่ว่า บางครั้งทฤษฎี "ก็รู้เหมือนกัน"

ปัญหา

ตัวอย่างเช่น เราลองพิจารณาหลักเกณฑ์การแจกแจงแบบสับหลัก (complementary
distribution) ซึ่งเป็นหลักการฐานของทฤษฎีหน่วยเสียง เสียง [h] ใน
ภาษาอังกฤษในคำว่า hat และเสียงนาสิก [ŋ] ในคำว่า king, sing, bring เป็นต้น
ไม่ได้เป็นสิ่งที่ทำให้คำมีความหมายต่าง หรือเข้าเกณฑ์การแจกแจงแบบสับหลัก นั่นก็คือ ฃ ที่
โคกก็ตามในโครงสร้างของคำนี้หากเราพบเสียงหนึ่ง เราจะไม่พบอีกเสียงหนึ่ง คือมันจะไม่
ปรากฏในที่เดียวกัน ในตำแหน่งต้นพยางค์เราจะพบ [h] ในตำแหน่งท้ายพยางค์และช่วง
หน้าพยัญชนะอื่นเราพบ [ŋ] จะเป็นเช่นนี้เสมอจะไม่เป็นไปในทางกลับกัน ถ้าเช่นนั้นแล้ว
เราจะไม่ถือว่า 2 เสียงนี้เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกันหรือ ถ้าไม่ถือเช่นนั้น เป็น
เพราะเหตุใด หากเราใช้เกณฑ์การแจกแจงแบบสับหลักเป็นหลักแล้ว ไม่มีเหตุอันในทาง
ทฤษฎีข้อใดที่จะบ่งว่ามันไม่เป็น ที่ทำให้บางคนไม่สบายใจยิ่งกว่านี้ ก็คือว่า พยัญชนะและสระ
บ่อยครั้งเข้าหลักการแจกแจงแบบสับหลัก เราจะจัดให้พยัญชนะและสระเป็นเสียงย่อยของ
หน่วยเดียวกันโดยจะเป็นหน่วยชนิดใดก็ได้แล้วแต่ หรือไม่

นักภาษาศาสตร์หลายคนไม่พอใจการหาทางออกแบบนี้ และพยายามหาทางออก
โดยใช้เกณฑ์อีกข้อหนึ่งคือ "ความคล้ายคลึงกันในทางสัทศาสตร์" คือ เสียงสองเสียงจะถือ
ว่าเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกันถ้าเข้าเกณฑ์แจกแจงแบบสับหลัก และมีความคล้าย
คลึงกันในเรื่องลักษณะของเสียง ปัญหาก็คือว่าเราจะกำหนดความคล้ายคลึงในเรื่องทั้ง

กล่าวได้อย่างไร เสียงสองเสียงจะต้องคล้ายคลึงกันแค่ไหนเราจึงจะถือว่าเป็นหน่วยเสียงเดียวกัน

นี่ก็จะนำไปสู่ปัญหาต่อไปอีก ถ้าหากเสียงหนึ่งซึ่งเราสมมติว่าเป็น y ในปริบทหนึ่งเราถือว่าเป็นสมาชิกของหน่วยเสียง x จำเป็นไหมที่เราจะต้องถือว่าเป็นเสียง y เป็นสมาชิกของหน่วยเสียง x ในปริบทอื่น ๆ ทุกปริบทที่มันปรากฏ เช่น เรื่องของพยัญชนะนาสิกในภาษาอังกฤษ หากเราให้ยืมคำ 3 คำคือ son, some และ sung เราก็จะได้หน่วยเสียงที่เป็นนาสิก 3 หน่วยอยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ในตำแหน่งต้นคำ เราจะพบว่าเรามีเพียง 2 หน่วย คือ /m/ กับ /n/ เช่นในคำ main, name แต่ไม่มีคำว่า *ngame ปัญหาเรื่องนี้ไม่ค่อยจะร้ายแรงเท่าใดนัก เพียงแต่ว่าเรามีระบบหนึ่งมี 2 หน่วย อีกระบบมี 3 หน่วย แต่เมื่อเราพิจารณาคำเช่น bank, hump, hunt และ hand ฯลฯ ซึ่งมีพยัญชนะนาสิกเกิดขึ้นระหว่างหน้าพยัญชนะระเบิดในคำ 3 ประเภทเดียวกัน เราจะพบว่าพยัญชนะนาสิกเหล่านี้ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำต่างไปเลย เพราะว่า เราสามารถจะคาดได้ว่าเป็นพยัญชนะใดโดยพิจารณาจากเสียงที่ตามมา คือ ข้างหน้า [k] จะเป็นเสียง [ŋ] ซึ่งเป็นเสียงนาสิกที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวกับ [k] ข้างหน้า [p] จะเป็นเสียง [m] และข้างหน้า [t] หรือ [d] จะเป็นเสียง [n] นั่นก็คือว่าเสียงพยัญชนะนาสิกจะเกิดขึ้นที่เกี่ยวกับเสียงพยัญชนะระเบิดที่ตามมา ถ้าพูดในเชิงสัทศาสตร์แล้วเรามีเสียงพยัญชนะนาสิก 3 เสียงแยกจากกัน และเป็นกลุ่มเดียวกับที่ปรากฏในคำ some, son, sung แต่จะมีข้อแตกต่างคือ ความแตกต่างของเสียงนาสิกจะไม่ทำให้มีความเปลี่ยนแปลงในเรื่องความหมาย จะไม่มีระบบที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก 3 หน่วยอยู่ในคำเช่น tank, ink และ bank เพราะว่าในที่นี้จะมีเสียงนาสิกที่ปรากฏอยู่เพียงเสียงเดียวเท่านั้น ฉะนั้นก็ระบบเสียงจะทำอย่างไรกับเรื่องดังกล่าวนี้ สำหรับผู้ที่ยึดหลักเรื่องความคล้ายคลึงกันในทางสัทศาสตร์จะบอกว่า เนื่องจากเสียง [n], [m] และ [ŋ] เป็น 3 หน่วยเสียงแยกจากกันในตำแหน่งอื่นในภาษานี้ เมื่อเสียงเหล่านี้ปรากฏข้างหน้าเสียงพยัญชนะระเบิดก็จะต้องตีความทำนองเดียวกัน แม้ว่าในบริบทดังกล่าวนี้จะไม่ทำให้เกิด 3 หน่วยเสียงแยกจากกันก็ตาม เมื่อเราถือว่าเป็นหน่วยเสียงครั้งหนึ่งแล้ว ก็ควรจะ

เป็นหน่วยเสียงตลอดไป อย่างไรก็ตาม นี่ก็ยังไม่ใช่ว่าการแก้ปัญหาซึ่งเป็นที่น่าสนใจนัก ยังมีเรื่องที่ยังเหมือนเป็นการพูดที่เสียเปล่าไม่มีประโยชน์ คือ หากว่าไม่มีความแตกต่างของเสียงที่โยงไปสู่ความเปลี่ยนแปลงทางความหมายแล้วทำไมจึงต้องพูดถึงหน่วยเสียง บางทีเราอาจจะกำลังพิจารณาหน่วยที่มีลักษณะแตกต่างออกไปโดยสิ้นเชิงก็ได้ คือหน่วยที่เราอาจจะบังคับแต่เพียงว่าเป็น "พยัญชนะนาสิก" ธรรมดา ถ้าเราจะเขียนหน่วยเช่นนั้นเป็น "N" เราก็อาจจะสะกดเป็น hand, hint, lamp, bank ก็จะไม่คลุมเครือเลย

สังเกตว่าในภาษาอิตาลี ซึ่งมี /n/ และ /m/ เป็นสองหน่วยเสียง แต่ไม่มีการใช้เสียง [ŋ] เพื่อทำให้ความหมายต่าง กระนั้นก็คือเสียง [ŋ] ก็มีใช้ในคำเช่น banco [banco] อย่างไรก็ตาม ในกรณีนี้กระบวนเสียงไม่ได้ถือว่าเสียง [ŋ] เป็นหน่วยเสียง /ŋ/ เพราะว่าเสียงนี้จะไม่ทำให้ความหมายของคำต่างจาก [n] หรือ [m] เลยในภาษานี้ สิ่งนี้นักกระบวนเสียงจะต้องทำก็คือ ถือว่าเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /n/ หรือ /m/ ที่เขาชอบเลือกกันคือ /n/ ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นเพราะเกี่ยวกับการเขียนและการสะกดคำนี้

ลักษณะของความต่างที่เด่นของเสียง

เมื่อไม่นานมานี้ นักภาษาศาสตร์ได้ถูกชักจูงให้เชื่อว่า ปัญหาเหล่านี้และปัญหาอื่นอีกหลายอย่างทำนองเดียวกันนี้ อาจจะแก้ได้ง่ายกว่าถ้าหากเราไม่ถือว่า หน่วยเสียง เป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะแยกออกได้เลย เป็นเวลาหลายปีทีเดียวที่นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ถือว่า หน่วยเสียง เป็นหน่วยในระบบเสียง ซึ่งเป็นหน่วยในขั้นสูง และหน่วยที่เล็กที่สุด เป็นหน่วยของภาษาซึ่งแยกให้เล็กกว่านี้ไม่ได้แล้ว ในปัจจุบันนี้เห็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าหน่วยเสียงสามารถจะแยกออกเป็นองค์ประกอบของลักษณะที่ทำให้เสียงหนึ่งต่างจากอีกเสียงหนึ่งคือ ลักษณะซึ่งอธิบายถึงทั้งความแตกต่างของเสียง และถือว่าลักษณะที่เป็นองค์ประกอบที่ทั้งความแตกต่างของเสียงนี้เป็นหน่วยในระบบเสียง ซึ่งเป็นหน่วยในขั้นสูงและหน่วยที่เล็กที่สุด

การเริ่มวิเคราะห์ภาษาออกเป็นลักษณะของความต่างที่เด่นค่านระบบเสียง เราก็ยังคงใช้คำเป็นชุด ๆ ซึ่งแตกต่างกันทางด้านเสียงน้อยที่สุด และเราพยายามจัดระบบความแตกต่าง

ทางที่เด่นเหล่านั้น เราลองมาเริ่มต้นโดยดูคำในภาษาอังกฤษ 2 ชุดต่อไปนี้

mill	bill	pill	fill
nil	dill	till	sill

จะเห็นได้ชัดว่าเรามีระบบหน่วยเสียงพยางค์ต้นคำคือ

/m, n, b, d, p, t, f, s/

อะไรคือลักษณะบ่งความต่างที่เด่นของเสียงเหล่านี้

bill ต่างจาก pill โดยการปรากฏหรือไม่ปรากฏ ของความก้องของเสียง (voice) นั่นคือ การสั่นสะบัดหรือการไม่สั่นสะบัดของเส้นเสียงของเสียงพยางค์ต้นคำ ไม่นับเรื่องนี้แล้ว 2 คำนี้จะออกเสียงเหมือนกัน ดังนั้นเราจึงกำหนดลักษณะเสียงที่แยกคำ "+ก้อง" ให้แก่หน่วยเสียง /b/ และลักษณะ "-ก้อง" ให้แก่ /p/

คำอีกคู่หนึ่งคือ bill กับ dill แตกต่างกันที่ฐานที่เกิดของเสียง คือ ริมฝีปาก : ฟัน ถ้าไม่นับเรื่องนี้แล้วเสียงพยางค์ต้นของคำคู่นี้เป็นเสียงก้อง และเป็นเสียงพยางค์สระเปิดทั้งสองเสียง ดังนั้นเราจึงกำหนด "+ริมฝีปาก" ให้แก่หน่วยเสียง /b/ และ "+ฟัน" ให้แก่ /d/ เนื่องจากระหว่าง bill กับ dill จะมีความแตกต่างอย่างเดียวกันกับระหว่าง pill กับ till คือ แตกต่างกันที่ที่เกิดตรงริมฝีปากกับที่เกิดตรงฟัน เราจึงกำหนดลักษณะ "+ริมฝีปาก" และ "+ฟัน" ให้สองเสียงนี้ด้วย

คำที่เป็นคู่ dill/till ลักษณะที่บ่งความต่างที่เด่นของเสียง คือ "+ก้อง" พ้องกันเดียวกับคู่ bill/pill เป็นเรื่องสำคัญที่จะสังเกตว่า แม้ว่าเราว่า d ในคำ dill ในทางสัทศาสตร์เป็นเสียงก้อง เราไม่ถือว่า "+ก้อง" เป็นลักษณะบ่งความต่างที่เด่นในระบบเสียง จนกว่าเราจะพบคำซึ่งแตกต่างกันอย่างเดียวกันคือ ก้อง หรือ ไม่ก้อง เมื่อเราดูคำ pill และ fill เราจะพบว่ามีความแตกต่างที่เด่น เรื่องลักษณะการออกเสียง คือ เป็นเสียงสระเปิด กับ เสียงเสียดแทรก ในทางสัทศาสตร์ จะพบว่ามีความแตกต่างในเรื่องฐานที่เกิดด้วยคือ [p] จะเกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง [ɹ] จะเกิดที่ฟันบนกับริมฝีปาก

ล่าง อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างนี้ไม่ได้เป็นเรื่องค่านระบบเสียง เนื่องจากไม่มีคำใดที่ต่างกันแต่เพียงเรื่องที่เกิดที่ริมฝีปากและริมฝีปากกับฟัน เท่านั้น หน่วยเสียงภาษาอังกฤษ /p/ และ /f/ จึงถือว่ามีลักษณะ "+ ริมฝีปาก" ซึ่งต่างจาก /t/ และ /s/ ซึ่งเป็นเสียง "- ฟัน" ทั้งคู่ หน่วยเสียง /t/ และ /s/ แตกต่างกันที่เป็น ระเบิด เสียงแทรก ฟ้องเกี่ยวกับคู่ /p/ และ /f/

ยังมีคำอีก 2 คำคือ mill กับ mil ที่จะต้องพิจารณาเสียงพยัญชนะต้น ในคำ mill กับ bill เป็นเสียงก้อง เกิดที่ริมฝีปาก ส่วนในคำ mil และ sil เป็นเสียงก้อง เกิดที่ฟัน ความแตกต่างที่เด่นในที่นี้อยู่ที่เรื่อง นาสิก:ไม่ใช้นาสิก

คำที่ยกมาพิจารณาในที่นี้เป็นเพียงส่วนน้อยจากจำนวนคำที่เป็นพยางค์เดียวทั้งหมดในภาษาอังกฤษ แต่ผู้เขียนคิดว่า คงจะเห็นชัดแล้วว่าเราสามารถจะเริ่มสร้างภาพของหน่วยเสียงแต่ละหน่วยขึ้นมาให้เป็นการรวมเอาลักษณะของความต่างที่เด่นเฉพาะของแต่ละหน่วยไว้อย่างกัน

$\begin{bmatrix} + \text{ ริมฝีปาก} \\ - \text{ ก้อง} \\ + \text{ ระเบิด} \end{bmatrix}$	$\begin{bmatrix} + \text{ ริมฝีปาก} \\ + \text{ ก้อง} \\ + \text{ ระเบิด} \\ - \text{ นาสิก} \end{bmatrix}$	$\begin{bmatrix} + \text{ ริมฝีปาก} \\ + \text{ นาสิก} \end{bmatrix}$	$\begin{bmatrix} + \text{ ริมฝีปาก} \\ - \text{ ก้อง} \\ - \text{ ระเบิด} \end{bmatrix}$
/p/	/b/	/m/	/f/
$\begin{bmatrix} + \text{ ฟัน} \\ - \text{ ก้อง} \\ + \text{ ระเบิด} \end{bmatrix}$	$\begin{bmatrix} + \text{ ฟัน} \\ + \text{ ก้อง} \\ + \text{ ระเบิด} \\ - \text{ นาสิก} \end{bmatrix}$	$\begin{bmatrix} + \text{ ฟัน} \\ + \text{ นาสิก} \end{bmatrix}$	$\begin{bmatrix} + \text{ ฟัน} \\ - \text{ ก้อง} \\ - \text{ ระเบิด} \end{bmatrix}$
/t/	/d/	/n/	/s/

ลักษณะทางสัทศาสตร์ซึ่งไม่บ่งความต่างที่เด่นจะไม่ปรากฏในลักษณะรวม นี่เป็นเหตุผลว่าทำไมลักษณะ "+ ก้อง" ไม่ปรากฏในลักษณะรวมของ /m/ และ /n/ ในภาษาอังกฤษจะไม่มี ความแตกต่างในเรื่อง ก้อง; ไม่ก้อง ของเสียงพยัญชนะนาสิก ในทำนองเดียวกัน ลมที่ออกตามมากับเสียงพยัญชนะระเบิดในคำ *fill* และ *pill* จะถือว่าเป็นเรื่องหนึ่งด้านสัทศาสตร์แต่ไม่ใช่ลักษณะที่บ่งความต่างที่เด่น อาจจะแย้งได้ว่าเราอาจจะกำหนดให้ /p/ และ /t/ เป็น "+ มีลม" และ /b/ และ /d/ เป็น "- มีลม" และถือว่าการปรากฏหรือไม่ปรากฏของความก้องไม่ได้เป็นเรื่องลักษณะบ่งความต่างที่เด่น ที่เห็นได้ชัดก็คือว่า ในทางสัทศาสตร์จะมีลักษณะที่ไม่จำเป็นในการบ่งความต่าง โดยทั่วไปเรามีเรื่องความแตกต่างในเรื่องลมที่ออกตามมา และความแตกต่างในเรื่องความก้องมาช่วยในการพิจารณา แต่กฎของระบบเสียงซึ่งอาศัยลักษณะบ่งความต่างที่เด่นนั้นบังคับว่า เราต้องเลือกลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องอย่างสำคัญ ในกรณีของภาษาอังกฤษ เราอาจจะถือว่า "+ มีลม" เป็นลักษณะบ่งความต่างของพยัญชนะระเบิดได้ แต่เราจะทำอย่างไรกับคำ *seal/zeal*, *fine/vine* ฯลฯ เราอาจจะต้องบอกว่ามีลักษณะต่างที่แจ่มแจ้งแบบสับหลัก เช่น "+ ก้อง" สำหรับเสียงเสียดแทรก และ "+ มีลม" สำหรับเสียงระเบิดนั้นก็เท่ากับชี้แนะว่า เราควรจะรวมลักษณะต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน ถ้าทำได้ และผู้เขียนก็คิดว่าอยู่ที่คือ เสนอแนะว่าให้ "+ ก้อง" เป็นลักษณะต่างที่เกี่ยวข้องอย่างสำคัญในทั้งสองกรณี

เราลองกลับไปดูปัญหาเรื่องเสียงพยัญชนะกักในคำเช่น *spill*, *skill*, *still*

หน่วยเสียง /p/ ในคำว่า *pill* ดังที่เราได้เห็นมาแล้วว่าเป็นลักษณะรวมของลักษณะบ่งความต่างที่เด่น คือ

$$\left[\begin{array}{l} + \text{ ริมฝีปาก} \\ - \text{ ก้อง} \\ + \text{ ระเบิด} \end{array} \right]$$

แต่ไม่มีความต่างเรื่องความก้องใน spill จึงทำให้การปรากฏหรือไม่ปรากฏของความก้องไม่เป็นลักษณะของความต่างที่เด่นของ [p] ในบริบทนี้ ดังนั้นเราจึงมีหน่วยของระบบเสียงในคำนี้ ซึ่งไม่ใช่เป็นลักษณะรวมของลักษณะของความต่างที่เด่นเป็นจำนวน 3 อย่าง แต่เป็นจำนวนเพียง 2 อย่างคือ "+ริมฝีปาก" เพื่อจะไต่ต่างจาก skill และ still และ "+ระเบิด" เพื่อจะไต่ต่างจากคำที่เป็นคู่เช่น spell, smell ฯลฯ เราอาจจะเขียนหน่วยนี้เป็น B เพื่อให้ต่างจากหน่วยเสียง /b/ และ /p/ ในคำเช่น bill และ pill หน่วยซึ่งมีลักษณะครอบคลุมอย่างกว้าง ๆ นี้บางทีเรียกว่า หน่วยเสียงคร่อม (archiphoneme) และเรากล่าวว่าความต่างค่านระบบเสียงระหว่างการปรากฏและไม่ปรากฏของความก้องไม่มีความสำคัญในบริบทนี้

เราพอจะเห็นทางออกที่เป็นไปได้ตามทำนองนี้ในการพิจารณาปัญหาซึ่งเกิดขึ้นกับคำเช่น bank, hand, hunt, hump, lamp ฯลฯ ซึ่งที่ใดของเสียงนาสิกต่าง ๆ ไม่ได้นำแสดงความต่าง ลักษณะที่บ่งความต่างซึ่งมีอยู่อย่างเคียวข้างหน้าพยัญชนะกัก คือ "+นาสิก" ดังนั้นในบริบทนี้เราจึงมีหน่วยเสียงคร่อมซึ่งเราอาจจะเขียนเป็น /ŋ/ เพื่อให้ต่างจากหน่วยเสียง /n/, /m/ และ /ɱ/

ปัญหาอีกเรื่องหนึ่งของเราคือ เรื่องการแจกแจงแบบสับหลักของพยัญชนะ และสระ ลักษณะของความต่างที่เด่นจะช่วยให้เราแก้ปัญหาได้หรือไม่

ระบบเสียงซึ่งอาศัยลักษณะของความต่างที่เด่นนั้นได้เสนอความต่างประเภทใหญ่ 2 ประเภท "+ความเป็นสระ" และ "+ความเป็นพยัญชนะ" ซึ่งทำให้มีหน่วยขึ้นมา 4 แบบ

1. สระ ซึ่งมี "+ความเป็นสระ" และ "- ความเป็นพยัญชนะ"
2. พยัญชนะเหลว คือ เสียง l และ r ซึ่งมี "+ความเป็นสระ" และ "+ ความเป็นพยัญชนะ" คือ มันแสดงทั้งลักษณะของพยัญชนะและของสระ (ดังเช่นการที่มันสามารถเป็นเสียงที่เป็นพยางค์ในคำ kettle ในภาษา

อังกฤษได้)

3. พยัญชนะสำหรับนักระบบเสียงซึ่งยึดลักษณะของความต่างที่เด่นถือว่ามี "- ความเป็นสระ" และ "+ ความเป็นพยัญชนะ" สิ่งที่ยึดไว้ได้หัวข้อนี้ส่วนมากจะเป็นสิ่งที่เราเรียกกันว่า เสียงพยัญชนะ เช่น ระเบิด เสียดแทรก นาสิกแท้ จะไม่รวมพยัญชนะเหลว
4. มีหน่วยที่เป็นแบบที่ 4 คือ เสียงเลื่อน ซึ่งเป็นทั้ง "- ความเป็นสระ" และ "- ความเป็นพยัญชนะ" ตัวอย่างเช่น h และ ?

ดังนั้น ถ้าถือตามคำจำกัดความข้างบนนี้แล้ว หน่วยซึ่งเป็น

$$\left[\begin{array}{l} + \text{ ความเป็นสระ} \\ - \text{ ความเป็นพยัญชนะ} \end{array} \right] \text{ จะไม่เหมือนกับ } \left[\begin{array}{l} - \text{ ความเป็นสระ} \\ + \text{ ความเป็นพยัญชนะ} \end{array} \right]$$

อย่างแน่นอน เกณฑ์การแจกแจงแบบสลับหลักจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้อีกต่อไป ปัญหาที่ว่าไว้ก็จะมีอีกแล้ว

ผู้อ่านอาจจะเห็นคล้ายตามหรือไม่ได้เกี่ยวกับคำอธิบายเกี่ยวกับว่า แนวความคิดเรื่องลักษณะของความต่างที่เด่นสามารถอุดรูรั่วของทฤษฎีหน่วยเสียงซึ่งได้กล่าวไว้ข้างต้นได้ ถึงจะเป็นอย่างไรก็ตาม ระบบเสียงซึ่งยึดลักษณะของความต่างที่เด่นก็เป็นที่ยอมรับกันมากในปัจจุบัน และแนวการศึกษาภาษาตามแบบของซอมสกีและศิษยานุศิษย์ของเขา ซึ่งเป็นรูปลักษณะที่มีแบบแผนก็ยิ่งขึ้นก็เป็นที่ชื่นชอบของคนมากขึ้น

ระบบเสียงในไวยากรณ์ปริวรรต

ในการสรุปในครั้งนี้ผู้เขียนจะพิจารณาอย่างสังเขปถึงบทบาทของระบบเสียงซึ่งอยู่ในเรื่องที่ยอมสกีเรียกว่า ไวยากรณ์ปริวรรต

สำหรับยอมสกีไวยากรณ์ชนิดนี้มีองค์ประกอบ 3 ส่วน

1. องค์ประกอบค่านวากยสัมพันธ์
2. องค์ประกอบค่านระบบเสียง

และ 3. องค์ประกอบคำนอร์ธศาสตร์

ในองค์ประกอบคำระบบเสียงเรามีกฎซึ่งเปลี่ยนคำและส่วนอื่น ๆ ของภาษาให้เป็นรูปภาษาพูด

สังเกตว่า สำหรับขอมสัททั้งระบบเสียงและนอร์ธศาสตร์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของไวยากรณ์ ในข้อนี้จะแตกต่างจากความคิดของนักภาษาศาสตร์โครงสร้างส่วนมากตั้งแต่ ปี 1935 เป็นต้นมา ซึ่งถือว่า ไวยากรณ์ ระบบเสียง และนอร์ธศาสตร์ แยกเป็นระดับต่าง ๆ 3 ระดับของภาษาซึ่งเป็นอิสระไม่ขึ้นแก่กัน

ตามความคิดของขอมสัท เป้าหมายของไวยากรณ์ควรจะเป็นการ "รวมทั้งความสามารถในการใช้ภาษาของผู้พูดและความรู้ในภาษาของเขา"⁴ และเราควรพิจารณาคุณค่าของไวยากรณ์และทฤษฎีภาษาซึ่งอยู่เบื้องหลังไวยากรณ์นั้นโดยพิจารณาความสำเร็จตามความมุ่งหมายนี้เป็นเกณฑ์

เพื่อจะได้เข้าใจว่าความสำเร็จตามเกณฑ์ที่ว่านี้ ในเรื่องระบบเสียงหมายถึงอะไร ลองดูตัวอย่างง่าย ๆ⁵ คือ

ในภาษาอังกฤษเรามีคำนาม brick แต่เราไม่มีคำนาม blick, bnick หรือ ftick

หากเราเขียนตามแบบหน่วยเสียง และทำเครื่องหมายคอกจันท์กำกับรูปที่ไม่ใช่ในภาษา จะเป็นรูปดังนี้

1. /brik/ 2. /*blik/ 3. /*bnik 4. /*ftik/

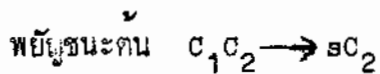
ตามวิธีที่เคยปฏิบัติคือ ทั่วมาในกรณีเช่นนี้จะพิจารณาแค่รูปที่ปรากฏเท่านั้นส่วนรูปที่ไม่ปรากฏก็ไม่พิจารณาเลย เราอาจจะกล่าวเป็นกฎได้ว่า /brik/ เป็นรูปของประเภทหนึ่งทางไวยากรณ์ซึ่งเรียกว่า นาม เราอาจเขียนเป็นกฎออกมาเป็น

Noun → /brik/

แต่นับเป็นการกล่าวที่ใช้ได้แล้ว แต่ขอมสก็ถือว่ายังไม่ไกลพอคือ ยังไม่รวมความสามารถในการใช้ภาษาของผู้พูดและความรู้ในภาษาของเขา

คนที่พูดภาษาอังกฤษทุกคนจะรู้อยู่ในตัวว่า แม้จะไม่มีคำเช่น /blik/ ในภาษาอังกฤษ แต่ /blik/ เป็นรูปที่ยอมรับได้ ส่วน /bnik/ หรือ /ftik/ ไม่สามารถจะยอมรับได้ คนอาจตั้งชื่อผงซึกพอกว่า "Blick" ขึ้นก็ได้ แต่คงไม่มีใครตั้งชื่อว่า "Bnik" หรือ "Ftik" (ให้สังเกตว่าความแตกต่างนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องสัทศาสตร์สากล มีหลายภาษาในโลกซึ่งใช้ bn -, ft- เกิดขึ้นเป็นพยัญชนะประสม) ไวยากรณ์ที่ถูกต้องของภาษาอังกฤษ ตามที่ขอมสก็กล่าวไว้ จะต้องแสดงให้เห็นว่า /bxik/ และ /blik/ เป็นรูปที่ยอมรับได้ ซึ่งต่างจาก /bnik/ และ /ftik/ ซึ่งยอมรับไม่ได้ นั่นก็คือ ไวยากรณ์ต้องแสดงสิ่งที่ผู้พูดภาษาอังกฤษว่าเป็นจริง โดยไม่รู้ตัวออกมาให้ชัดเจน

เราลองพิจารณากฎซึ่งบอกว่า

หมายความว่า ถ้า C_2 เป็นพยัญชนะจริงในแง่ที่มีลักษณะ $[-\text{ความเป็นสระ}]$ แล้ว C_1 จะเป็น $[s]$ เสมอ กฎนี้จะตัดความเป็นไปได้ของ /bnik/ และ /ftik/ รวมทั้งรูปอื่นๆที่เป็นไปไม่ได้ด้วยเช่น vnig, tsaim, gnait ฯลฯ ออกไป แต่มันจะไม่ตัด /blik/ เนื่องจาก /l/ ไม่ใช่พยัญชนะ $[-\text{ความเป็นสระ}]$ แต่เป็นพยัญชนะเหลว $[\text{+ความเป็นสระ}]$ ตามแบบระบบเสียงของขอมสก็ ดังนั้น /blik/ จึงอาจจะนับว่าเป็นรูปที่ยังเอื้อมไม่ปรากฏในภาษาอังกฤษ แต่ก็ยังเป็นรูปที่เป็นไปได้ในระบบเสียงภาษาอังกฤษ⁶

กฎเรียงลำดับ

เราเพิ่งเห็นตัวอย่างของกฎระบบเสียงอย่างง่ายซึ่งปรากฏในไวยากรณ์ปริวรรตมาแล้ว ยังมีเวลาพอที่กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของแนววิเคราะห์อย่างสังเขป โดยการใช้กฎซึ่งมีอยู่ว่า กฎต่าง ๆ จะต้องนำมาใช้ตามลำดับก่อนหลัง เรื่องที่กล่าวไว้ตอนต้นเกี่ยวกับเสียงย่อยก็เป็นกฎชนิดหนึ่ง แต่ไม่ได้เป็นกฎที่ต้องมีลำดับ อาจจะเรียกว่า เป็นกฎซึ่งเกิดใน

เวลาเดียวกันไม่ว่าเราจะบอกว่า /t/ ช้างหน้า /θ/ เกิดก่อนไปทางข้างหน้า และต่อไป
บอกว่า /t/ ช้างหน้า /r/ จะเกิดก่อนไปทางข้างหลัง หรือจะกล่าวกลับลำดับกัน ก็ไม่
แตกต่างกันเลย แต่ในระบบเสียงปริวรรต ลำดับของการใช้กฎเป็นเรื่องที่สำคัญ

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของการใช้กฎตามลำดับในภาษาอังกฤษที่พูดในแคนาดา?

ในภาษาอังกฤษแบบนี้คำเช่น high, find, knives, how, houses จะ
ออกเสียงเป็นสระประสม [ai] และ [au] ฟันธงเดียวกับภาษาอังกฤษในตอนใต้ของ
ประเทศอังกฤษ ส่วนคำเช่น white, knife, short, house จะออกเสียงเป็นเสียง
สระประสมซึ่งเริ่มต้นด้วยเสียงสระที่คล้ายเสียง a ในคำ about คือ [əi], [əu]
กฎก็คือว่า [əi] และ [əu] จะปรากฏข้างหน้าพยัญชนะที่เป็นเสียงไม่ก้อง ส่วน [ai]
และ [au] จะปรากฏท้ายคำและข้างหน้าพยัญชนะที่เป็นเสียงก้อง ลักษณะอีกอย่างหนึ่ง
ของภาษาอังกฤษในแคนาดาที่เราศึกษาก็คือ ระหว่างสระ t จะเป็นเสียงก้องคือ letter
จะออกเสียง [ledər] เราจึงมีกฎ 2 ข้อ ซึ่งจะเรียกว่า x และ y

กฎ x /a/ → [ə] ในสระประสมซึ่งตามด้วยพยัญชนะไม่ก้อง

กฎ y /t/ → [d] ระหว่างสระ

อย่างไรก็ดี ในภาษานี้ก็มีอยู่ 2 ดิน ซึ่งจะเรียกว่าดิน A และ B

ภาษาถิ่น A ออกเสียงคำ typewriter เป็น [taipraɪdər] ในภาษาถิ่น
B ออกเสียงคำนี้เป็น [taɪpraɪdər] เราเชื่อว่าในภาษาถิ่น 2 ดินนี้ มีหน่วยเสียง
เป็น /taɪpraɪtər/ และเราอาจจะอธิบายความแตกต่างในเรื่องการออกเสียงนี้ โดย
ใช้กฎที่ให้ไว้ นั่น ถ้าหากเราพิจารณาข้อเท็จจริงเล็กน้อยจะเห็นได้ว่า ความแตกต่าง
ระหว่างภาษาถิ่นทั้งสองอยู่ที่ลำดับ การใช้กฎ x และ y กับหน่วยเสียงที่อยู่ติดลงไป

ในภาษาถิ่น A /taɪpraɪtər/ ถูกเปลี่ยนโดยกฎ x ก่อนเป็น [taɪpraɪtər]
แล้วจึงถูกเปลี่ยนโดยกฎ y เป็น [taɪpraɪdər]

ในภาษาถิ่น B ลำดับของการใช้กฎกลับกัน คือ /taɪp raɪtər/ ถูกเปลี่ยน
โดยกฎ y ให้เป็น [taɪpraɪdər] ก่อน แล้วจึงถูกเปลี่ยนโดยกฎ x เป็น [taɪpraɪdər]

หมายเหตุ

1. Sweet, H. : Handbook of Phonetics, หน้า 102-3
2. ดู Claire และ W.M.S. Russell, Lecture 8, หน้า 176-7 (E.d.)
3. สังเกตว่าผู้เขียนใช้คำว่า "word" ในความหมายว่า หน่วยซึ่งไม่สามารถแบ่งย่อยในทางไวยากรณ์ได้ ผู้เขียนได้ยกกรุป เช่น hanged ออกไป ซึ่งเป็นกรุปที่เมื่อพูดถึงโครงสร้างจะประกอบด้วยคำ 1 คำกับกรุปที่แสดงไวยากรณ์อีก 1 กรุป
4. Chomsky, N. : "Current Issues in Linguistic Theory" ใน Fodor and Katz : The Structure of Language, หน้า 60
5. ปัญหาทั้งรอมสกีและฮัลเลได้พิจารณาหลายครั้ง และหลายวิธีด้วยกัน คือ
 - 5a. ดู Chomsky, N. : "Current Issues in Linguistic Theory" ใน Fodor and Katz : The Structure of Language, หน้า 64
 - 5b. และ Halle, M. : "Phonology in Genrative Grammar" ใน The Structure of Language, หน้า 340-2
6. กฎนี้ใช้ได้กับคนที่ไม่ออกเสียงพยัญชนะต้น p ในคำเช่น psychology หรือ ptarmigan
7. Joes, M. : "A Phonological dilemma in Canadian English", Language 18, No. 2 หน้า 141-4
Chomsky, N. และ Halle, M. : The Sound Pattern of English, หน้า 342-3
Halle, M. : "Phonology in Generative Grammar" ใน The Structure of Language, หน้า 343-4

แปลจาก - Eugenie J.A. Henderson, "Structural Organization of Language I-Phonology" Noel Minnis (ed.) Linguistics at Large (New York : The Viking Press, Inc., 1971)

ผู้แปล - วิจิตร ภาณุพงศ์

การเล่นภาษาในปรีทวัฒนธรรม

1. วิธีการเปลี่ยนแปลงหรือบิดเบือนแบบแผนของการพูดตามปกติ เพื่อวัตถุประสงค์
ลดทอนความบันเทิง หรือเพื่อบิดเบือนข้อเท็จจริงบางอย่างไว้นั้น อาจถือได้ว่าเป็นสากล
เราอาจสรุปได้ว่า ในแหล่งที่ซึ่งการละเล่นดังกล่าวมีมาก หรือเป็นที่แพร่หลาย ทั้ง
ทางคำประเภทและจำนวนคนที่เล่นนั้น วัฒนธรรมย่อมจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อปรีท
ในการละเล่นดังกล่าวปรากฏ นอกจากนั้น สถานภาพของผู้ที่เล่นการละเล่นดังกล่าว
เป็นประจำก็เป็นสิ่งสำคัญด้วย ต่อไปนี้จะเป็นการวิเคราะห์แนวลักษณะต่าง ๆ ทางภาษา
และสังคม-วัฒนธรรมของสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งปรากฏในสังคมของชาวฮานูในหมู่
เกาะฟิลิปปินส์

2. ชาวฮานูเมื่อพบกันมักจะทักทายกันโดยการพูดขอหมาก
วิธีทักทายดังกล่าววิธีหนึ่งคือ การพูดถาม ๆ ว่า

ba:ran may bu:na qa:sa sa kanta katagbug

แปลว่า "บางทีคนทั้งหลายนี่เราเพิ่งพบคงจะมีหมาก (เผื่อหมาก) ๗"

ในการกล่าวประโยคเช่นนั้น ผู้พูดอาจตั้งใจเปลี่ยนรูปและลักษณะทางเสียงของประโยค
นั้นให้ต่างจากเดิม ทั้งนี้ความหมายของประโยคยังคงเดิมทุกประการ ต่อไปนี้จะ
เป็นการแสดงตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงประโยคดังกล่าว จะเห็นได้ว่าประโยคที่ได้รับ
การเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีต่าง ๆ กัน จะดูต่างกันในคำเสียงเท่านั้น ส่วนทางคำความ
หมายและวากยสัมพันธ์ยังคงเหมือนเดิมทุกประการ

A. ra:baŋ may na:bu sa:qan sa tanka kabugtaŋ

B. ba:raŋ may bu:naŋ qa:saŋ sa kantaŋ katagbuŋ

C. qaybār qaymay qaybuŋ qayqas qaysa qaykan qaytag

D. bansuwayb may bunsuwayb qansuwayb sa kansuwayb
katansuwayb

E. baba tag sa raraq, may bubu tag sa ~~qaraq~~ tag
sa qaqa tag sa sasaq, sa kaka tag sa tataq,
katata tag sa bubuq

ตัวอย่างแรก (A) นั้น แสดงการเรียงเสียงใหม่ในคำหลายพยางค์ ตามกฎ
ดังนี้คือ พยางค์แรก (CV) จะสับที่กับ CV ของพยางค์ที่สอง หน่วยหน้าศัพท์ หน่วยอื่น
ที่ประกอบด้วยพยางค์เดียว และตำแหน่งความยาวของสระจะคงอยู่ที่เดิม ในคำ 3 พยางค์
CV ของพยางค์แรกและพยางค์สุดท้ายจะสับที่กัน ดังนั้น คำว่า balaynun "เรื่อง" จะ
กลายเป็น nulayban

ชนิดที่ 2 (B) แสดงการเปลี่ยนแปลงโดยการแทนที่หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายคำ
หลายพยางค์ทุกคำด้วยหน่วยเสียงใหม่ 1 หน่วยเสียง จะเป็นเสียงใดก็ได้ (แต่ในตัว
อย่างเป็นเสียง /g/))

ชนิดที่ 3 (C) แสดงการเปลี่ยนแปลงโดยการเติมอุปสรรคหรือหน่วยหน้าศัพท์
(จะเป็นเช่นใดก็ได้ แต่ในที่นี้เป็น gay) ข้างหน้า CVC ของคำแต่ละคำ (ในคำหลาย
พยางค์ หลังจากเติมอุปสรรคดังกล่าวแล้ว จะตัดส่วนที่เกิน CVC แรกทิ้ง)

ชนิดที่ 4 (D) คือ การเติมปัจจัยหรือหน่วยท้ายศัพท์ หลัง CV แรกของคำ
หลายพยางค์ (CV แรกไม่นับหน่วยหน้าศัพท์)

ชนิดที่ 5 (E) แสดงการเปลี่ยนแปลงโดย การซ้ำพยางค์ของรากศัพท์ (ในที่
นี้คือ ซ้ำ CV ของรากศัพท์ของคำหลายพยางค์) และการเติมคำว่า tag ~~sa~~ ซึ่งแปลว่า
"ไปยัง" หรือเติมการหยุดเว้นวรรค (pause) ระหว่างรูปแต่ละรูป (สำหรับพยางค์
ที่ไม่ใช่พยางค์แรก เมื่อซ้ำ CV แล้ว พยัญชนะข้างท้ายจะหายไป และเติม /q/ แทน เช่น
ba:raq > baba tag sa raraq)

การเปลี่ยนแปลงทั้งหลายที่ปรากฏในการละเล่นภาษาที่เหมือน Pig Latin¹ ชนิดต่าง ๆ ดังกล่าวมาเวลานั้น อาจแสดงเป็นสูตรง่าย ๆ ได้ดังนี้

CVCCVC	rignuk! "เรื่อง"	bi:naw "รอย"	qusah "หนึ่ง"
123456	123456	123456	12456
A. 453126	nugrik	na:biw	saquh
B. 12345C	rignun	bi:nun	qusan
C. CVC 123/4	qayrig	qaybiq	qayqus
D. 12 CCVC (VCC)	rinsin, rinsuwayb	binsin, binsuwayb	qunsin, qunsuwayb
E. 1212 tag sa 4545q	riri tag sa nunuq	bibi tag sa nanaq	ququ tag sa sa

ตัวอย่างเหล่านี้แสดงว่า กฎสำหรับเปลี่ยนแปลงรากศัพท์ 2 พยางค์ ซึ่งเป็น พยางค์เปิด ได้มาจากกฎสำหรับรากศัพท์แบบ CVCCVC

การเปลี่ยนแปลงภาษาดังกล่าวทั้ง 5 ชนิด รวมเรียกเป็นภาษาสาขานี้ว่า ซินุลีห์ (sinulih) แปลว่า "กลืนเอวค้ำบิคขึ้นมา" การละเล่นดังกล่าวส่วนมากจะเล่นโดยการเรียงเสียงใหม่ หรือ การสลับที่ของเสียง การเติมเสียง และ การเพิ่มหน่วยเสียงในรากศัพท์ หน่วยคำอิสระ หรือ หน่วยอื่นที่เล็กกว่าก็ได้

นอกจากการเปลี่ยนแปลงประโยคตามลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้พูดภาษาสาขานี้ยังอาจเปลี่ยนแปลงประโยคโดยการใช่วิธีการออกเสียงหรือวิธีการพูด วิธีใดวิธีหนึ่งใน 4 วิธี ที่จะกล่าวต่อไป

F. yanas คือ การกระซิบอย่างแผ่วเบาจนแทบจะไม่ได้ยิน

G. palikseh ได้แก่ การพูดให้สั้นลง โดยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การพูดให้เร็วขึ้น การทำเส้นเสียงให้ตึง² การเปลี่ยนแปลงพยางค์เสียง และการทำเสียงสระยาวให้สั้น

¹ แปล- Pig Latin คือ การบิดเบือนภาษาให้ผิดไปจากเดิม โดยการเปลี่ยนแปลงทางเสียง พยางค์วิธีต่างๆ กัน เป็นการละเล่นภาษาชนิดหนึ่ง มักเล่นโดยคนบางกลุ่มโดยเฉพาะพวกเด็กๆ

² แปล- การทำเส้นเสียงให้ตึงจะทำให้เสียงสูงขึ้น

H. padiqitun ได้แก่ การขึ้นระดับเสียงให้สูง (สำหรับผู้ชาย)

I. paha-gut คือ การพูดโดยทำให้ทางเดินของลม เป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับเมื่อเวลาพูดปกติ ก็คือ ทำให้เสียงออกโดย กลืนหายใจเข้า แทนการหายใจออกนั่นเอง

เทคนิคการพูดหรือทำเสียง 4 วิธีดังกล่าว อาจใช้ร่วมกับชนิดใดชนิดหนึ่งของ ชนิดที่กล่าวมาแล้ว (เช่นใช้ paha-gut กับวิธีเติมหน่วยท้ายศัพท์ เป็นต้น) การรวมวิธี เช่นนั้นจะจัดไว้เป็นการละเล่นภาษาอีกชนิดหนึ่ง เรียก qurungdan ให้เป็นชนิด J

นอกจากนั้นในภาษาฮานูยังมีการละเล่นภาษาแบบอื่น ๆ อีก ได้แก่

K. qinuman คือ การแทนที่เสียงของคำบางคำ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเฉพาะบางคำ โดยการแทนที่เสียงสระหรือพยัญชนะบางเสียงในคำบางคำด้วยเสียงสระหรือพยัญชนะอื่น (เช่น พูดว่า pa:ray, qinu:mih, ba:lidur, hi:raw แทน paray, qinumih (ชื่อผู้หญิง), ba:lidur "ดี, เพื่อน" hirak "ความวิเศษ")

L. pinaqu:man คือ การกลับความหมายของคำบางคำ ได้แก่ การใช้รูปซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับสิ่งซึ่งผู้พูดต้องการแสดงออก อาจมีการเปลี่ยนแปลงทางระบบเสียงประกอบคำหรือไม่ก็ได้ (เช่น ใช้ da:qut qay waydiq "เลวนากจริง ๆ" แทน mayad waydiq "ดีมากจริง ๆ" ใช้ hayga pinabi:lug nimu kanmu bayqun ? "ทำไมท่านจึงทำตะกร้าเป็นรูปกลม" แทนที่ hayga qinaga:ban kanmu bayqun ? "ทำไมตะกร้าของท่านจึงมีด้านข้างแบน")

เทคนิคการละเล่นทั้ง 2 วิธีสุดท้ายที่กล่าวมานี้ ไม่เล่นร่วมกับชุด A B C D E และชุด F G H I และ J เพราะมักจะใช้กับคำเป็นจำนวนน้อยในการพูดต่อเนื่องกัน และไม่มีผลต่อทุกประโยค

3. การที่การละเล่นภาษาดังกล่าวมีมากมายหลายชนิด (12 ชนิด) เป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก

1000

—

การละเล่นภาษาฮ้านตู : ชนิดและจำนวนของผู้เล่น

ของเงิน
สอย

ช่องที่ว่างเปล่าแสดงว่าการละเล่นภาษาประเภทที่ระบุไว้ไม่ปรากฏ ช่องที่ขีดเส้น
หนยงแสดงการเกิดที่ไม่บ่อย (น้อยกว่า 5 ครั้งในบันทึกของการเก็บข้อมูลแต่ละกรณี) ส่วน
ช่องที่มีเส้นแนวนอนและแนวตั้งกีดกันแสดงว่าการละเล่นดังกล่าวปรากฏบ่อยมากและต่อเนื่อง
กัน

ในการบรรยายสถานการณ์หรือเหตุการณ์เฉพาะที่การละเล่นภาษาดังกล่าวปรากฏ
จะขอลำดับถึงส่วนของชาติพันธุ์พรรณนาของฮานูนิที่เกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสี และบทบาทที่
เกี่ยวข้องกับสถานภาพของโลเคอร์

ชาวฮานูนิได้ว่าเป็นชนที่ไม่นับถือศาสนาใดในโลก เป็นชาวนาป่า อาศัยอยู่
รวมกันเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ กระจายไปทั่วบริเวณที่มีภูเขามาก ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 800
ตารางกิโลเมตร ในทางตอนใต้ของมินโคโรในหมู่เกาะฟิลิปปินส์ สังคมของพวกเขานูนมี
ลักษณะเด่นคือความเสมอภาค ไม่มีการแบ่งชั้นทางสังคมอย่างเคร่งครัด ทางด้านการเมือง
มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มน้อยมาก โครงสร้างส่วนใหญ่จะถือหลักการสืบสกุลทางฝ่ายชายหรือ
ฝ่ายหญิงก็ได้ การจัดกลุ่มที่อยู่อาศัยจะถือหลักความเป็นเพื่อนบ้านกัน ครอบครัวอิสระแบบ
แยกอยู่ตามลำพัง (พ่อแม่อุปถัมภ์) หรือแบบที่มีบุตรธิดามากกว่าหนึ่ง จะมีสภาพเป็นกลุ่มเครือญาติ ที่
จัดเป็น 1 หน่วย มีสถานภาพเท่าๆกับหน่วยซึ่งแบ่งตามสถานที่อยู่หรือทางเศรษฐกิจ

ความประเพณีของฮานูนิมีการห้ามการแต่งงานในหมู่เครือญาติเดียวกัน รวมทั้งญาติ
ทางฝ่ายบิดาและมารดา ซึ่งเป็นญาติสืบสายโลหิตร่วมกับเจ้าตัวทั้งหมด ทั้งคู่ครอง และญาติ
ทางฝ่ายคู่ครองของผู้ร่วมสายโลหิตเหล่านั้นด้วย เนื่องจากชาวฮานูนีมักอยู่กันเป็นชุมชนเล็กๆ
และสมาชิกของชุมชนเหล่านั้นมักจะมีความเกี่ยวข้องกันในฐานะญาติที่สืบสายบรรพบุรุษร่วมกัน
มา และนอกจากนั้นประชากรของแต่ละหมู่บ้านก็มีจำนวนน้อย (ตามปกติจะน้อยกว่า 50 คน)
การห้ามดังกล่าวจึงทำให้เกิดธรรมเนียมการแต่งงานกับคนนอกวงศ์วานในหมู่บ้านเดียวกันซึ่ง
เป็นสิ่งที่ชาวฮานูนีถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า ชาวฮานูนี
แนวโน้มที่จะแต่งงานกับคนในวงศ์วานญาติเดียวกัน แต่อยู่ต่างหมู่บ้านกัน การแต่งงานเช่น
นี้จำเป็นต้องมีพิธีกรรมชำระล้างความสกปรก และผู้แต่งงานจะต้องเสียค่าใช้จ่าย ซึ่งจะมาก

น้อยตามความใกล้ชิดกันในฐานะญาติ สำหรับเรื่องการทำงานโดยทั่วไป ในสังคมฮานู
ไม่มีพิธีแต่งงานอย่างเป็นทางการ หรือการเสียสินสอดให้ทางฝ่ายเจ้าสาว ถึงแม้ว่าก่อน
การทำงานจะมีการเกี่ยวพาราสีระยะยาว และบริกาเจ้าสาว และหลังแต่งงานจะมี
การอาศัยอยู่ที่บ้านของทางฝ่ายหญิงในระยะเริ่มแรกก็ตาม

กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ในวัฒนธรรมฮานูมุ่งไปที่เกษตรกรรมเพื่อเลี้ยง
ชีวิต กิจกรรมอื่นที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ ถ้าไม่ใช่ทางค่านคตริ ศิลปะ และวรรณคดีแล้ว
จะเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสีก่อนแต่งงาน และเกี่ยวข้องกับบทบาทของไลเคว
ซึ่งได้แก่ ชายหนุ่มวัยแต่งงาน (ซึ่งเรียกว่า kangakan) และคู่ซึ่งเป็นหญิงสาววัยแต่งงาน
(dara:gan) เพื่อที่จะเล่นบทบาทเหล่านี้ให้สมบูรณ์และสำเร็จ หนุ่มสาวฮานูจะต้อง
1) มีการโกนคิ้ว การซักฟันและทำให้คำ สวมเสื้อผ้าที่มีเครื่องประดับแพรพรรณ และ
สร้อยลูกปัดที่นำแฟชั่น และใช้สมุนไพรที่มีกลิ่นหอมและน้ำหอมเป็นปริมาณมาก 2) จะต้อง
เป็นคนหัวองไว และรวดเร็วในงานบ้าน ในการเตรียมเครื่องหมากสำหรับเคี้ยว และใน
การเคลื่อนไหวทางร่างกายในงานอื่นด้วย 3) รู้จักการทำเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งหรือมาก
กว่าหนึ่ง และสามารถเล่นเครื่องดนตรีนั้นบรรเลงเพลงรักตามประเพณี 4) สามารถ
ท่องจำบทกลอนที่ใช้องในการเกี่ยวพาราสีได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ 5) เรียนรู้ตัว
อักษรและระบบพยัญชนะของภาษาฮานู ซึ่งจะใช้บันทึก และทำให้ท่องจำบทสร้อยกรองดั้งเดิม
ได้ง่ายขึ้น 6) ใฝ่ฝันถึงทางศาสนา-สังคม ซึ่งเป็นโอกาสที่จะสามารถแข่งขันบรรเลง
เพลงรัก และเป็นที่ยิ่งไลเควจากหมู่บ้านทางไกลมาชุมนุมกัน 7) มีศิลปะในการสนทนา
อย่างคล่องแคล่วและรวดเร็ว ผู้ที่จะได้รับยกย่องมากที่สุดคือผู้ที่สามารถใช้วิธีชักอ้อมค้อมได้
เก่งที่สุด 8) เข้าร่วมในกิจกรรมการเกี่ยวพาราสียามราตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบ้าน
ที่สร้างยกพื้นเป็นพิเศษ เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวโดยเฉพาะ

ในการเกี่ยวพาราสีหนุ่ม kangakan จะเดินทางตามลำพังหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ไป
ยังหมู่บ้านอื่น ซึ่งสาว dara:gan มีภูมิลำเนาอยู่ เวลาที่เดินทางมาถึงนั้น มักจะเป็น
เวลาที่คนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านนอนหลับหมดแล้ว ชายหนุ่มก็จะยืนรออยู่นอกบ้านที่ค้ำไฟมีดหมัก

แล้ว และเขาก็จะเล่นเครื่องสายและสนทนากับหญิงสาว ต่อมาเขาก็จะขอมหาเคียวและ
คอยที่จะไถรับเชิญให้เข้าไปในบ้าน ชายหนุ่มและหญิงสาวมักจะปลอมตัว โดยการเอาผ้า
ห่มคลุมศีรษะ และทุกคนให้คิดไปจากปรกติ ถ้าพ่อแม่ของหญิงสาวและชายหนุ่มมาป้องกันคนอื่น
อยู่ในที่นั้นด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นที่รู้ว่าชายหนุ่มและหญิงสาวทั้งคู่มีความเกี่ยว
ข้องกันในฐานะญาติที่ใกล้ชิดแล้ว การปลอมตัวดังกล่าวก็ค่อนข้างยุ่งยากยิ่ง เมื่อเข้าไป
ในบ้านแล้ว ชายหนุ่มและหญิงสาวก็จะร้องเพลงแลกเปลี่ยนกัน เพลงนั้นจะมีลักษณะอุปมา
อุปไมย ร้องโดยไขซซุยเป่าประกอบเป็นระยะ หรืออาจใช้พิณและเครื่องดนตรีที่มีลักษณะ
เหมือนไวโอลิน ถ้าครั้งนี้มีไขการมาเยือนครั้งแรกของฝ่ายชาย ก็อาจมีการแลกเปลี่ยนภาษา
ที่ใช้ไถหมากที่รันทงอย่างสวยงาม เสื้อที่ปักลวดลาย ลูกปักหยดคอ หรือของที่ระลึก
อย่างอื่น ถ้าไม่มีความยุ่งยากตามมา ทั้งคู่ก็จะนอนลงเคียงข้างกันบนเสื้อที่ใช้สำหรับนอนซึ่ง
ฝ่ายหญิงจะจัดหา และก็จะร้องเพลงรักต่อไปอีกหลายชั่วโมง จนกระทั่งจะนอนจึงจะ
หยุด หลังจากนั้นเขาทั้งสองก็จะสนทนากันเบา ๆ หรืออาจจะเล่นสนุกกันทางเพศ จะอีก
ซึ่งมากหรือน้อยเท่าใดก็ขึ้นอยู่กับปริมาณความใกล้ชิดสนิทสนมที่เป็นผลจากการพบกันครั้งก่อนๆ
หลังจากนั้นชายหนุ่มก็จะเก็บผ้าห่ม สมุนไพร หอก หรือลูกศร (สำหรับป้องกันตัวจากหนุ่ม
ผู้หมายป้องกันคนอื่น) และจะมุ่งหน้ากลับหมู่บ้านของเขาเอง ก่อนที่คนในบ้านของหญิงสาวจะ
ตื่นขึ้น

ตามปรกติแล้ว ทั้งชายหนุ่มและหญิงสาวจะรวมในกิจกรรมดังกล่าวอย่างเต็มที่จน
กระทั่งแต่งงาน เขาทั้งสองจะได้รับอนุญาตให้มีอิสระเต็มที่ในการกระทำดังกล่าว และที่
น่าอัศจรรย์และคงจะหาเห็นชอบกับคู่หนุ่มสาว โดยการพูดสนับสนุนโดยตรง การกล่าวกระทบ
กระเทียบ หรือล้อเลียน โดยพาคนไปถึงวิธีการของการเกี่ยวพวงวารี นอกจากนั้นในชุมชน
ของชาวฮานู จะมีการก่อสร้างเรือนที่แคบและสูงที่สุด ซึ่งก็คือเรือนที่สร้างขึ้นเฉพาะไม่
เหมือนของใครสำหรับใดแล้ว บุคคลอื่น ๆ ก็คือ สิ่งสำคัญที่สุดของการอยู่ในสังคมฮานู คือ
การได้รับความนิยมน่ามีบทบาทหนุ่มสาวโดยแท้จริง

ความสำคัญของวัฒนธรรมค่านี จะเห็นได้จากการเน้นการเข้าร่วมเล่นบทบาท
โลเคว้อย่างมากมาย คนที่มีอายุก็สามารถจะกลับไปเล่นบทบาทดังกล่าวได้ ก็จะเห็นได้
จากงานเลี้ยงทางศาสนา-สังคม ในงานดังกล่าว ทุก ๆ คนจะแต่งตัว และพำคนประหนึ่ง
ว่า เขา (ทั้งหญิงและชาย) เป็นหนุ่มและสาววัยแต่งงาน ไม่ว่าเขาจะอยู่ในกลุ่มอายุเท่า
ใด หรืออยู่ในสถานภาพอย่างไร ถึงแม้ว่าการปลอมการพูดและความชำนาญในการเล่นกา
ละเล่นภาษาต่าง ๆ จะเป็นของสำหรับพวกโลเคว้เท่านั้น แต่พวกคนแก่ และเด็ก ๆ ก็จะมี
เครื่องดนตรีที่ใช้สำหรับกรเกี่ยวพาราอี่มาควย เด็กผู้หญิงตัวเล็ก ๆ อาจจะแข่งขันกับพี่สาว
ของเขา และพยายามของเขาในการประกวดเต้นรำและคี่ฆ้อง ในขณะเดียวกัน แม่ลูก 4
อาจจะชนะสาววัยโลเคว้ ในการเล่นเกมสำหรับสาว ๆ ซึ่งได้แก่ การร้องบทกลอนได้
ตอบกันอย่างรวดเร็ว

4. เมื่อพิจารณาถึงภูมิหลังทางวัฒนธรรมเช่นที่กล่าวมา เราก็สามารถสรุปอย่างชัดเจนได้
ว่ารูปแบบต่าง ๆ ของการละเล่นภาษาดังกล่าวมาแล้วจะเกิดภายใต้ภาวะเช่นใดบ้าง

แบบแรก (ชนิดที่ 4 แบบ (A,B,C,D) ใช้มากโดยพวกโลเคว้ในการสนทนา
เวลากลางวัน เพื่อความสนุกสนาน และเป็นการทดสอบความสามารถของหนุ่มสาวเหล่านั้น
ในการหลีกเลี่ยงหรือปิดบังการพูดตรง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาที่มีญาติมาแอบฟังการ
สนทนาของพวกเขาอยู่ด้วย พวกเขาจะเรียนเทคนิคของการละเล่นเหล่านั้นตั้งแต่สมัยเป็น
วัยรุ่น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า วัยโลเคว้เท่านั้น ที่ใช้เทคนิคเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพ คน
แก่บางครั้งก็ไม่เห็นด้วยกับการใช้ชนิดที่มากเกินไป

ชนิดที่ 5 (๕) ต่างกับอีก 4 ชนิด เพราะจะใช้เฉพาะเพื่อซ่อนเนื้อความที่
พูดจากพวกที่เด็กกว่า และการละเล่นนี้ผู้เล่นจะต้องมีความรู้ภาษาเขียนของอาณานิ ซึ่งที่จริง
แล้วก็คือรูปหนึ่งของการสะกดปากเปล่านั่นเอง หรือพูดอีกอย่างหนึ่ง ququ tag sa sasaq
สามารถแปลตามตัวได้ว่า "ตัวเขียนสำหรับ /qu (C)/ ตามด้วยตัวเขียนสำหรับ /sa (C),
ในบริบทหนึ่ง และเป็น 1 ตัว (คือ qusaq) ในอีกบริบทหนึ่ง" การละเล่นนี้มักเล่นโดย

โลเควที่อายุน้อย ซึ่งเพิ่งจะได้เรียนรู้เรื่องระบบพยางค์ของภาษา

การละเล่น Yanas (F) ที่เจียมจนแทบจะไม่ไคยีนเลยนั้น เป็นเทคนิคง่าย ๆ เล่นโดยโลเควในสถานการณ์การเกี้ยวพาราสียามราตรี และในสภาวะแวดล้อมที่มีผู้คนอยู่มากมาย ส่วนการละเล่น paliksin (G) เป็นการเล่นที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากที่สุด และเป็นเครื่องหมายเฉพาะของภาษาพูดของโลเคว การละเล่นแบบนี้มักคู่กันไปกับความคล่องแคล่วทางร่างกาย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในสังคมย่อยที่เคียงการเล่นดังกล่าวจะเล่นผสมกับชนิดต่าง ๆ ของซินูดีห์ หรือการปลอมแปลงเสียง เมื่อเล่นตามลำพังการละเล่นดังกล่าวไม่มีใครใช้เพื่อขอร้องตัวผู้พูด แต่จะใช้ระบบตัวผู้พูดว่าเป็นโลเควที่เคียบโตเต็มที่แล้วมากกว่า บางคนก็เล่น paliksin ต่อไปแม้ว่าจะแต่งงานแล้วก็ตาม

สำหรับการละเล่นโดยการขึ้นระดับเสียงให้สูง ซึ่งเรียกว่า padiqitun (H) นั้นหาได้ยาก เท่าที่ปรากฏในข้อมูลแสดงว่าการละเล่นเช่นนี้จะใช้แทน paha:gut (I) ในกรณีที่ยูทูกไม่สามารถเล่นอย่างหลังนี้ได้ สำหรับ paha:gut นั้น เป็นที่ยอมรับในหมู่ชาวฮานูว่า เป็นการปลอมเสียงที่ได้ผลดีที่สุด ใช้โดยพวกโลเควพวกเกี้ยวเท่านั้น และใช้ในระยะแรก ๆ ของการเกี้ยวพาราสีเท่านั้น ซึ่งในระยะนี้ การปิดบังตัวผู้พูดเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด การละเล่นเช่นนี้มักทำควบคู่กับการใช้คำห่มคลุมศีรษะดังที่บรรยายมาแล้ว

การละเล่นผสม (J) ของทั้ง 9 วิธีที่กล่าวมาแล้วจะพบในบริบทของการเกี้ยวพาราสี ซึ่งพวกโลเควที่เกี่ยวข้องใช้เมื่อเขาต้องการปลอมตัวหรือปิดบังพฤติกรรมให้เป็นความลับ

การละเล่นที่ใช้ภาษาอีก 2 ประเภท คือ qinuman (K) และ pinaqu:ray (L) ใช้เพื่อความสนุกสนาน (เช่นในการปิดเบือนชื่อคน หรือประโยคที่ใช้กันแพร่หลายมากเพื่อความตลกขบขัน) หรือคล้ายเหตุผลเดียวกันกับที่โลเควมาแล้วเกี่ยวกับ paliksin (G) ทุกกลุ่มในสังคมอาจเล่นได้ แต่พวกโลเควเล่นบ่อยที่สุด

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการละเล่นภาษาดังกล่าวกับพฤติกรรมเกี้ยวพาราสีทำให้เราสามารถจัดการละเล่นเหล่านั้นไว้ในบริบทของวัฒนธรรมทั้งหมดได้ และเราก็จะ

สามารถแสดงได้ว่า การพรรณาสวนของภาษาที่ดูง่าย ๆ นั้น จะช่วยให้เราสามารถอธิบายความแตกต่างของกลุ่มชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมได้ กล่าวโดยสรุป การละเล่นภาษาประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวและความสามารถในการเล่นการละเล่นเหล่านั้นเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่อการบรรยายโครงสร้างของสังคมอาณานิคม และความสามารถในการเล่นดังกล่าว อาจถือว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญ ซึ่งใช้เป็นหลักในการกำหนดคตินิยมที่เด่นและสำคัญของชายหนุ่มและหญิงสาวในวัฒนธรรมอาณานิคมด้วย

แปลจาก - Harold C. Conklin, "Linguistic Play in Cultural Context" Dell Hymes (ed.), Language in Culture and Society (New York: Harper & Row, Publishers, 1964), p. 295-298.

ผู้แปล - อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์